

**ГОДИШЕН ДОКЛАД
ЗА ДЕЙНОСТТА
НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД
ПРЕЗ 2021 г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	2
1. Статистически данни	2
2. Кадрова обезпеченост на съда	5
3. Натовареност на съдиите във ВКС	6
4. Мерки за укрепване на кадровия потенциал на ВКС и регулиране на натовареността	8
5. Тълкувателна дейност	10
6. Сезиране на Конституционния съд	15
7. Отправено преюдициално запитване	16
8. Електронно правосъдие	16
I. НАКАЗАТЕЛНА КОЛЕГИЯ	22
II. ГРАЖДАНСКА КОЛЕГИЯ	62
III. ТЪРГОВСКА КОЛЕГИЯ	98

ВЪВЕДЕНИЕ

Годишният доклад за дейността на Върховния касационен съд (ВКС) през 2021 г. е изготвен в съответствие с разпоредбата на чл. 114, ал. 1, т. 15 от Закона за съдебната власт, като се базира на предоставените от заместниците на председателя на съда отчети за работата на Наказателната, Гражданската и Търговската колегии на ВКС.

Конкретната информация за трите колегии е представена в съответните части на настоящия доклад. Въведението представя общо данните за правораздавателната дейност на Върховния касационен съд през 2021 г. и за другите професионални ангажименти на върховните съдии. Анализирани са резултатите и са констатирани проблемите, като са посочени мерките за тяхното решаване.

1. СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ

Обобщена информация за постъпилите и решените дела във Върховния касационен съд през 2021 г. е представена в Справка 1, изготвена от Отдел „Информационни системи, комуникация и съдебна статистика“ (ИСКСС).

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Отдел "ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ, КОМУНИКАЦИЯ И СЪДЕБНА СТАТИСТИКА"

СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ 2021 г. СПРАВКА 1. Постъпления, завършени дела, висящи дела, допълнителни данни

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД

ПОСТЪПЛЕНИЯ, ЗАВЪРШЕНИ ДЕЛА, ВИСЯЩИ ДЕЛА, ДОПЪЛНИТЕЛНИ ДАННИ

СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА ПЕРИОДА 01.01.2021 - 31.12.2021 . Справка 1

Справката е изготвена от отдел ИСКСС към ВКС. Вярност на резултатите е осигурена само и единствено съгласно дефинициите и обхвата описани в МЕТОДИКАТА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ГОДИШНИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ във ВКС. Данните са достоверни до толкова, доколкото събитията и обектите са адекватно и своевременно отразени в Деловодната система на съда.

НЕСВЪРШЕНИ ДЕЛА В НАЧАЛОТО НА ПЕРИОДА

1.1.1	Несвършени касационни дела в началото на периода	3496
1.1.2	Несвършени частни производства в началото на периода	614
1.1.4	Несвършени дела в началото на периода	4110

ДЕЛА ПОСТЪПИЛИ ПРЕЗ ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

1.2.1	Касационни дела постъпили през отчетния период	6288
1.2.2	Частни производства постъпили през отчетния период	2811
1.2.3.1	Протести	133
1.2.3.2	Възобновявания	101
1.2.3.3	Жалби	1543
1.2.3.4	Дела за подсъдност	411
1.2.4.1	Молби за отмяна	346
1.2.4.2	Спорове за подсъдност между общите и административните съдилища	38
1.2.4.3	Обжалване на решение на дисциплинарната комисия на Нотариалната камара	2
1.2.4.5	Прехвърлени търговски дела в ГК	0
1.2.7	Дела постъпили през отчетния период	9099
1.5.10	Постъпили преписки в регистратурата	10566
1.5.11	Прекратени преписки	1467

СВЪРШЕНИ ДЕЛА ПРЕЗ ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

1.3.1	Свършени касационни дела със съдебен акт по същество	2035
1.3.2	Свършени частни производства със съдебен акт по същество	1809
1.3.3	Свършени дела със съдебен акт по същество ОБЩО	3844
1.3.4	Дела разглеждани по чл.288 ГПК (общо)	4069
1.3.5	Недопуснати до касационно обжалване дела	3744
1.3.6	Прекратени касационни дела	390
1.3.7	Прекратени частни производства	235
1.3.8	Прекратени дела ОБЩО	625
1.3.9	Свършени касационни дела	5466
1.3.10	Свършени частни производства	2747
1.3.11	Свършени дела ОБЩО	8213

НЕСВЪРШЕНИ ДЕЛА В КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

1.4.1	Несвършени касационни дела в края на периода	4323
1.4.2	Несвършени частни производства	660
1.4.4	Несвършени дела	4983

ВСИЧКО ДЕЛА ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ ПРЕЗ ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

1.2.8	Всичко за разглеждане касационни производства	9784
1.2.9	Всичко за разглеждане частни производства	3425
1.2.10	Всичко дела за разглеждане	13209

За разлика от последните години, през които съществуваше тенденция за плавно намаляване на делата за разглеждане от съдиите, правораздаващи във Върховния касационен съд, през 2021 г. се наблюдава обрат, който отново извежда на преден план въпроса за това доколко е приемлив за един върховен съд обемът на делата за разглеждане от касационната инстанция. До 2020 г. се отчиташе недостатъчно бързо, но все пак трайно постигане на целите по Мярка 3.6.2 от Актуализираната пътна карта за изпълнение на

Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система, приета с Решение № 268/09.05.2019 г. на Министерския съвет, която предвижда намаляване на натовареността на Върховния касационен съд. За съжаление, статистическите данни за постъпващите във ВКС дела и за общия брой на делата за разглеждане през 2021 г. регистрират увеличение, което въпреки по-високия брой на решените дела през годината в сравнение с предходната, очаквано води до повишен брой на останалите несвършени дела в края на отчетания период.

Към 1 януари 2021 г. несвършените дела, останали за разглеждане и решаване през годината, са 4110 бр. (при 4344 бр. през 2020 г., 4181 бр. през 2019 г., 4024 бр. през 2018 г. и 4260 бр. през 2017 г.).

Постъпилите дела през 2021 г. – 9099 бр., бележат сериозното увеличение от 1300 дела в сравнение с 2020 г., когато тези дела са 7799 бр. (през 2019 г. те са 9244 бр., през 2018 г. – 9483 бр., а през 2017 г. – 9758 бр.).

Общият брой на делата за разглеждане през 2021 г. е 13 209, което представлява увеличение с 1066 бр. в сравнение с предходната година (12 143 бр. през 2020 г., 13 425 бр. през 2019 г., 13 507 бр. през 2018 г. и 14 018 бр. през 2017 г.).

Съдиите от ВКС през 2021 г. са решили общо 8213 дела. Свършените дела показват увеличение с 204 бр. в сравнение с 2020 г., когато те са 8009 бр. (през 2019 г. са 9046 бр., през 2018 г. са 9145 бр., а през 2017 г. са 9802 бр.).

Следва да се напомни, че работата на върховните съдии не се изчерпва само с пряката правораздавателна дейност, а включва и множество други ангажименти, изискващи експертен ресурс често за продължителен период от време. Върховният касационен съд активно упражнява своето конституционно правомощие да уеднаквява съдебната практика чрез тълкувателната си дейност. Съдиите от ВКС: участват в редица работни групи и други междуинституционални формати; подготвят и изпращат становища до Конституционния съд на Република България и такива в рамките на съгласувателни процедури; изготвят становища по законопроекти и при обсъждането им участват в комисиите на Народното събрание; членове са на различни междуинституционални органи; участват в държавни изпитни сесии и в помощни атестационни комисии, както и в обучения като лектори, в семинари и конференции като представители на съда; анализират съдебната практика и подготвят отговори по въпросници от върховни съдилища от държави – членки на Европейския съюз, постъпили във ВКС в рамките на членството му в Мрежата на председателите на върховните съдилища в ЕС, както и на въпросници, изпратени от Асоциацията на върховните съдилища в страните – франкофони.

При всички тези отговорни, сериозни и отнемащи ресурс и време задължения на съдиите от Върховния касационен съд, както и на фона на значителното увеличение на броя на постъпилите през годината дела, респективно на общия брой на делата за разглеждане, останалите несвършени дела към 31 декември 2021 г. са 4983 бр., докато в края на 2020 г. те са с 873 бр. по-малко – 4110 бр. (през 2019 г. несвършените дела са 4344 бр., през 2018 г. – 4181 бр., а през 2017 г. – 4024 бр.). В сравнение с

предишните пет години броят на несвършените дела е най-високият, което е притеснителен индикатор по отношение на бързината на правораздаването във Върховния касационен съд, като причините за това са обективни и са посочени в настоящия доклад. Основните са свързани с изключително критичното ниво на кадровата обезпеченост на съда (при щат от 110 съдии титулярите в момента на изготвяне на този документ са 87) и увеличените постъпления на дела.

Тези проблеми трябва да бъдат разрешени максимално бързо и адекватно, за да се върне Върховният касационен съд на Република България към добрите резултати, свързани с бързината на правораздаването, показани през предишните години и отчетени в първия Доклад относно върховенството на закона, публикуван от Европейската комисия през 2020 г.

Статистически данни за делата за разглеждане във Върховния касационен съд и за свършените дела по години

Година	2021	2020	2019	2018	2017
Несвършени дела към 1 януари	4110 бр.	4344 бр.	4181 бр.	4024 бр.	4260 бр.
От тях:					
- касационни дела	3496 бр.	3635 бр.	3560 бр.	3514 бр.	3644 бр.
- частни производства	614 бр.	709 бр.	621 бр.	510 бр.	616 бр.
Постъпили дела през годината	9099 бр.	7799 бр.	9244 бр.	9483 бр.	9758 бр.
От тях:					
- касационни дела	6288 бр.	5179 бр.	5965 бр.	6227 бр.	6370 бр.
- частни производства	2811 бр.	2620 бр.	3279 бр.	3256 бр.	3388 бр.
Общ брой на делата за разглеждане	13 209 бр.	12 143 бр.	13 425 бр.	13 507 бр.	14 018 бр.
От тях:					
- касационни производства	9784 бр.	8814 бр.	9525 бр.	9741 бр.	10 014 бр.
- частни производства	3425 бр.	3329 бр.	3900 бр.	3766 бр.	4004 бр.
Свършени дела през годината	8213 бр.	8009 бр.	9046 бр.	9145 бр.	9802 бр.
От тях:					
- касационни дела	5466 бр.	5328 бр.	5877 бр.	6144 бр.	6516 бр.
- частни производства	2747 бр.	2681 бр.	3169 бр.	3001 бр.	3286 бр.

Несвършени дела към 31 декември	4983 бр.	4110 бр.	4344 бр.	4181 бр.	4024 бр.
От тях:					
- касационни дела	4323 бр.	3496 бр.	3635 бр.	3560 бр.	3514 бр.
- частни производства	660 бр.	614 бр.	709 бр.	621 бр.	510 бр.

2. КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ НА СЪДА

Съдиите във Върховния касационен съд са разпределени в три колегии – Наказателна, Гражданска и Търговска.

В Наказателната колегия са обособени три отделения, в които съдиите заседават без наличие на постоянни състави, като се формират на случаен принцип по компютърен път за всяко заседание. По щат съдиите в Наказателната колегия са 31, включително заместник-председателят на ВКС и ръководител на Наказателната колегия. Към настоящия момент щатът не е изцяло зает, поради което колегията функционира в намален състав от съдии – 26 титуляри (от които един съдия е изключен от разпределение поради продължителен отпуск по болест) и трима командировани съдии.

Съдиите от Гражданската колегия са групирани в четири отделения, във всяко от които са формирани постоянни състави. Делата се разпределят по реда на чл. 9 от Закона за съдебната власт съобразно специализацията на съдиите, установена от 01.01.2009 г., както следва: в Първо и Второ отделения, формиращи Първи поток – дела, образувани по вещноправни спорове и делби, а в Трето и Четвърто отделения, формиращи Втори поток – дела по облигационноправни спорове, трудовоправни спорове, дисциплинарни производства, дела, свързани с родителската отговорност и др. Частните производства и молбите за отмяна се разпределят съобразно установената с Разпореждане № 21/28.02.2017 г. на председателя на колегията от 01.03.2017 г. специализация на отделенията в Гражданската колегия: постъпващите частни жалби по чл. 274, ал. 2 и ал. 3 от ГПК и молбите за отмяна на влезли в сила решения по чл. 303 и чл. 304 от ГПК се разпределят между съдиите съобразно установената в колегията специализация според вида на делото на основание Заповед № 1015/27.05.2008 г. на председателя на ВКС. В момента на изготвяне на настоящия доклад в колегията работят 49 съдии, от които 43 са титуляри и шестима са командировани.

Търговската колегия се състои от две отделения, в които съдиите също работят в постоянни състави. Кадровият състав е от 24 съдии, като има и 3 допълнителни неусвоени щатни бройки, прехвърлени от Гражданската колегия през м. април 2019 г. Към момента в колегията работят 17 титуляри (от м. май ще бъдат 16) и 7 командировани.

Общо във ВКС към настоящия момент от 110-те съдии по щат са заети 87 съдийски бройки, като са командировани 16 съдии.

Седем години назад общата съдийска численост на съда по щат е била също 110 съдии, като 94 щата са били заети и е имало 8 командировани магистрати.

От изложеното е видно, че през изминалия период не е постигнато развитие в кадровата обезпеченост на Върховния касационен съд, а напротив – очертава се ясна тенденция на регрес, като броят на командированите лица постъпателно се увеличава.

3. НАТОВАРЕНОСТ НА СЪДИИТЕ ВЪВ ВКС

Не е пресилено да се каже, че неуспехът на последните проведени конкурси за назначаване на съдии във ВКС нанесе много тежък кадрови удар върху съда.

При петте незаети щатни бройки в Наказателната колегия (НК) през 2022 г. тя ще трябва да излъчи членове на комисии за конкурсите за НК на ВКС и за наказателните отделения на апелативните съдилища. Това автоматично означава, че обемът на постъплението ще се разпределя реално измежду 21 съдии.

Почти по аналогична схема е застрашен кадровият потенциал и на Гражданската колегия, по отношение на която може да бъде проследена същата тенденция: от правораздаващите в момента 43 титулярни съдии (с намаление на 41 поради предстоящо пенсиониране на колеги през 2022 г.), следва да бъдат отделени също 8 съдии във връзка с провеждането на отменените конкурси, като вероятно ще се увеличи броят на командированите съдии. Поради неравномерно натоварване на двата потока на Гражданската колегия, отразяващо се на графиците на разглеждането на делата, през 2021 г. част от материята, разглеждана от Втори поток, бе прехвърлена за разглеждане на Първи поток. Независимо от голямата фактическа и правна сложност на част от материята на Първи поток беше преценено, че относителното изравняване на графиците с цел по-кратък период на насрочване е в интерес на страните.

В критично състояние е кадровият ресурс на Търговската колегия на ВКС, която е с най-малък числен състав. От м. май на настоящата година заетите в колегията 17 титулярни съдии ще намалеят на 16 поради пенсиониране. Характерно за работата в Търговската колегия на ВКС е разглеждането на дела, отличаващи се с правна и фактическа сложност, за които е предвидено особено производство по търговски спорове (чл. 365 и сл. от ГПК). Търговската колегия решава дела по несъстоятелност по специален ред, предвиден в Търговския закон, както и искове за отмяна на арбитражни решения по реда на чл. 47 и сл. от ЗМТА, спорове, произтичащи от вписвания в регистъра на политическите партии, регистъра на вероизповеданията и пр. Особено е и производството за банковата несъстоятелност по реда на чл. 45 и сл. от ЗБН. Част от разглежданите в колегията дела са свързани с прилагане на правото на Европейския съюз (регламенти и директиви), както и с прилагането на международни многостранни и двустранни договори. Независимо от многообразието и сложността на правната материя, относима към дейността на търговските

съдии, за част от производствата са предвидени непродължителни по време срокове за тяхното приключване.

Според статистиката за 2021 г. общо делата за разглеждане в колегията са 4653 броя. Само за посочената година постъплението е от 2769 бр. дела, като са свършени 2562 бр. дела.

От цитираните данни е видно, че постъпилите и свършените дела са съизмерими като брой. Същественото обаче е, че това са дела, образувани през предходната година/години, като освен това с оглед на спецификата на касационните производства по ГПК, при разгледано касационно производство във фазата по чл. 288 от ГПК и допуснато касационно обжалване и постановено решение по чл. 290 от ГПК, съдебната дейност статистически се отразява като едно приключено дело. В тази хипотеза най-голямата висящност е констатирана при производствата по касационните дела, по които е допуснато обжалване. Те приключват за период повече от година от датата на образуване на делото и до датата на обявяването на решението.

Продължителният период на висящност на касационните производства обективно се обуславя от обстоятелството, че големият брой дела се разпределя на малък брой съдии, които следва да ги включат в графиците си. Това пък води до насрочване на делата напред във времето за фазата по чл. 288 от ГПК (преценката дали да бъде допуснат факултативният касационен контрол), като приключват с неподлежащото на обжалване определение по чл. 288 от ГПК. За сравнение, делата, които не са обвързани с предварителната фаза по чл. 288 от ГПК – по чл. 47 от ЗМТА, чл. 303 и сл. от ГПК, се насрочват в открито заседание и завършват в напълно разумни срокове. В предвидените от Закона за политическите партии съкратени срокове приключват производствата и по този закон.

Забавянето на производствата по търговски спорове е много сериозен проблем. Той води не само до неблагоприятни последици по Глава III „а“ от ЗСВ, а и до значителни имуществени вреди за страните, като се има предвид фактът, че колегията разглежда спорове за големи по размер парични вземания, при които забавеното изпълнение, респективно спирането на изпълнението по реда на чл. 282 от ГПК, е от съществено значение. Към м. март 2022 г. (когато бе обобщена информация по въпроса и предоставена на представители на Европейската комисия във връзка с подготовката на Доклада за върховенството на закона през 2022 г.) по безлихвената набирателна сметка на ВКС в БНБ за обезпечения са натрупани близо 89 млн. лева. Тази стойност се формира предимно от допуснати обезпечения по дела на Търговската колегия. С оглед продължителната висящност на делата, задържането на суми в подобен размер за продължителен период от време обяснимо генерира напрежение в сферата на търговския обмен.

Неблагоприятните последици, обусловени от забавеното разглеждане на делата, не могат да бъдат преодолені само с организационни мерки. Както бе посочено вече, основната причина се корени в тежката кадрова необезпеченост на колегията. Избраната конкурсна комисия в Търговската колегия почти е финализирила дейността си. Приключването на конкурса обаче не се очертава в обозримо бъдеще не само с оглед изключително

тромавата процедура по атестиране, но и поради факта, че конкурсната комисия е избрана от Пленума на ВКС по правилата, валидни за всички комисии от последните 7 години. Резултатът от решенията на Върховния административен съд (ВАС) във връзка с конкурсите дава основание да се прогнозира, че и конкурсът за съдии в Търговската колегия ще има същия изход.

4. МЕРКИ ЗА УКРЕПВАНЕ НА КАДРОВИЯ ПОТЕНЦИАЛ НА ВКС И РЕГУЛИРАНЕ НА НАТОВАРЕНОСТТА

Основната и решителна стъпка в преодоляването на кадровия недостиг във ВКС е адекватното му обезпечаване с човешки ресурс, за постигането на която цел е необходимо взаимодействието на всички власти.

Добрата организация на дейността на Върховния касационен съд е немислима без кадрови ресурс, позволяващ адекватно натоварване, при което съдиите да разполагат с обективни условия за качествено и срочно правораздаване и прецизно изпълнение на останалите задължения и отговорности, които са им вменени. С оглед на голямата отговорност при решаването на делата като последна инстанция адекватното натоварване следва да осигурява на съдиите необходимото време за задълбочена подготовка по делата, за изследване на изменящото се законодателство, за проучване на практиката на Съда на Европейския съюз и на Европейския съд по правата на човека и като краен резултат – за изготвянето на добре мотивирани съдебни актове, съобразени с правните норми и духа на законите.

Кадровата обезпеченост се отнася както за наличието на достатъчен брой съдии, така и за попълването на съдийския състав на ВКС след избор на най-добре професионално подготвени съдии, притежаващи високи морални качества. Във връзка с това и на базата на изготвена обективна информация за натовареността на работата в отделните колегии следва да бъдат усвоени всички налични щатни бройки, като при необходимост председателят на ВКС ангажира Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет (ВСС) с искане за разкриване на допълнителни щатни съдийски бройки.

От ключово значение е и своевременното организиране и провеждане на конкурсите за съдии за съответните колегии на ВКС. Сега провеждането на тези конкурси е затруднено до степен обезсмислянето им, като се има предвид значителното изоставане при организирането на конкурсите след освобождаването на съдийски бройки, неясната законова регламентация в ЗСВ и тази в Правилата за провеждане на конкурси за младши съдии и младши прокурори, за първоначално назначаване и за повишаване в длъжност и преместване на съдии, прокурори и следователи, приети от ВСС, тромавата процедура по тяхното провеждане, незачитането в определени случаи на резултатите от класирането на кандидатите от конкурсната комисия, отмяната на конкурси изцяло или частично поради констатирани от ВАС дори и несъществени нарушения при тяхното провеждане. Затова председателят на ВКС следва да проведе консултации относно възможностите за законодателни изменения в ЗСВ по отношение на

процедурата по провеждане на конкурсите за повишаване в длъжност на съдии, прокурори и следователи.

Най-експедитивното възможно средство за преодоляване на кадровия недостиг е командироването на съдии.

Този модел от години е използван с цел попълване на свободните места в съда (вж. Доклад за дейността на ВКС през 2013 г.). Като временна мярка за преодоляване на свръхнатовареността, механизмът е бил отчитан за относително успешен, доколкото свободните бройки са били запълвани по-експедитивно, командироването е било по-краткотрайно, а от друга страна, с използването му се е постигала кадрова обезпеченост, позволяваща ефективно поемане на постъпващите дела. Още в цитирания доклад обаче са изразени и резерви срещу използването на този институт, като е застъпено становище, че той може да се използва единствено като временна и извънредна мярка, особено в Наказателната колегия.

В Закона за съдебната власт командироването действително е уредено като изключение – само в изолирани случаи, при обективна невъзможност да се преодолеят по друг начин непланирани временни кадрови затруднения. Известни са неблагоприятните последици от широкото приложение на командироването – когато то не се прилага като изключение, може да подмени системата за законосъобразно кариерно израстване: тъй като командированите магистрати реално изпълняват длъжност, на която не са назначени и получават съответното по-високо възнаграждение, при последващо явяване на конкурс командированите магистрати могат да бъдат предпочетени с мотива, че познават по-добре съответната материя, придобили са опит в работата и са се интегрирали в колектива на съда, в който са командировани. Това пък генерира неравнопоставеност в сравнение с останалите участници в конкурса за съответната длъжност, които по независещи от тях причини не са имали възможността да докажат професионалните си качества пред горестоящата инстанция. Отрицателно е отражението и върху самия командирован магистрат, тъй като за неопределен период от време професионалното му положение обективно остава неизяснено, той не само няма сигурност, че ще успее в действителност да заеме по-високата длъжност, но работи под риска от прекратяване на командироването. Освен това практиките за командироване поначало са реален лост за нелегитимно засилване на властта на съответните административни ръководители, компетентни еднолично да командирова и прекратяват командироването, включително и на председателя на ВКС, което положение създава условия за зависимост.

При настоящата критична ситуация във Върховния касационен съд командироването е единственият начин да се компенсират поне временно сериозните затруднения в кадровото обезпечение на съда. Поради това необходимостта от широкото приложение на този институт и в състава на ВКС е очевидна и неизбежна.

Въпреки това, дори и компромисът с командироването не е в състояние да преодолее затрудненията. Достатъчно красноречив е фактът, че почти 1/3 от състава на Търговската колегия се състои от командировани съдии. В тази колегия е достигнат предел, който не трябва да бъде преминаван. При

освобождаване на още един съдия от Търговската колегия поради пенсиониране в края на м. април 2022 г. се налага да се обмисля въпросът за значителни размествания в съставите, за да не се допусне в един състав да заседават двама командировани съдии с един титулярен съдия.

Вредното влияние на практиката за командироване може да бъде радикално преодоляно чрез своевременно и ритмично обявяване и провеждане на конкурсите за повишаване и преместване, което е извън правомощията на Върховния касационен съд.

С цел частично ограничаване на отрицателното въздействие на командироването във ВКС е установена разумна положителна практика, ориентирана към редуциране на обема на правомощието на председателя за командироване на магистрати. Персоналната им селекция по правило се осъществява от общите събрания на колегиите, които предлагат на председателя съответния съдия за командироване.

Наложително е обаче във всички колегии на ВКС да се установят изрични критерии, по които да се избират командированите лица, както и да се преценява продължителността на командироването им. Всяко решение относно командироването на съдия (за започване или за прекратяване) трябва да се взема въз основа на предварително известни критерии и трябва да бъде надлежно мотивирано.

С оглед на това в момента във Върховния касационен съд се изработват правила за командироването, като е прието за временния период до утвърждаването на тези правила командированите лица да се определят по решение на общите събрания на колегиите.

5. ТЪЛКУВАТЕЛНА ДЕЙНОСТ

С цел уеднаквяване на съдебната практика за постигане на предсказуемо и качествено правосъдие през 2021 г. във ВКС са образувани 9 тълкувателни дела, а са приети и обявени 10 тълкувателни решения/определения.

Образувани тълкувателни дела през 2021 г.

Пред Общото събрание на Гражданската колегия са образувани 5 тълкувателни дела:

- Тълкувателно дело № 1/2021 г. е образувано по предложение на съдебен състав на ВКС заради констатирана противоречива практика на състави на ВКС по въпроса: „Допустимо ли е ненавършило пълнолетие дете да направи отказ от наследство и представлява ли той отказ от права по смисъла на чл. 130, ал. 4 СК?“;

- Тълкувателно дело № 2/2021 г. е образувано по предложение на съдебен състав на ВКС заради констатирана противоречива практика на състави на ВКС по въпроса: „Необходимо ли е, за да се извърши делбата по реда на чл. 353 ГПК, допуснатите до делба имоти да са еднакви по вид и предназначение (еднородни)?“;

- Тълкувателно дело № 3/2021 г. е образувано по предложение на съдебен състав на ВКС заради констатирана противоречива практика на състави на ВКС по въпроса: „Може ли съсобственик да предяви отрицателен установителен иск за собственост за идеални части от имота, надхвърлящи собствената му идеална част?“;

- Тълкувателно дело № 4/2021 г. е образувано след постъпили от министъра на правосъдието и главния прокурор искания и предложение от председателя на Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество за постановяване на тълкувателно решение по въпросите: „1. Представяват ли „имущество“ по смисъла на § 1, т. 4 от ДР на ЗПКОНПИ и участват ли при определяне размера на несъответствието, съобразно нормата на § 1, т. 3 от ДР на ЗПКОНПИ, получените от проверяваното лице парични средства с неустановен законен източник, както и сумите от придобитото и впоследствие отчуждено друго имущество, за което не е установен законен източник на средства за придобиването му, в случай че те не са налични в патримониума на лицето в края на проверявания период? 2. Следва ли ответникът да бъде осъден да заплати в полза на държавата паричната равностойност на получените суми с неустановен законен източник, както и сумите от придобитото и впоследствие отчуждено или липсващо друго имущество, за което не е установен законен източник на средства за придобиването му, в случай че те не са налични в патримониума на лицето в края на проверявания период и не е установено преобразуването им в друго имущество?“;

- Тълкувателно дело № 5/2021 г. е образувано по предложение на съдебен състав на ВКС заради констатирана противоречива практика на състави на ВКС по въпроса: „Подлежи ли на прекратяване трудовото правоотношение с педагогически специалист, осъден за умишлено престъпление от общ характер, когато това е станало преди влизане в сила на ЗПУО (обн. ДВ бр.79/13.10.2015 г., в сила от 01.08.2016 г.) и на разпоредбата на чл. 330, ал. 2, т. 10 КТ, или в тези случаи съгласно § 27, ал. 1 от ПЗР на ЗПУО правото на лицето да заема длъжността се преценява според действалите в отменения Закон за народната просвета изисквания за заемане на съответната длъжност?“.

Пред Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии са образувани 4 тълкувателни дела:

- Тълкувателно дело № 1/2021 г. е образувано по предложение на съдебен състав на ВКС заради констатирана противоречива практика на състави на ВКС по въпроса: „Когато в исковата молба пострадалият от деликт претендира обезщетение за неимуществени вреди в размер на определена сума, без да признава съпричиняване от своя страна, обвързан ли е съдът да приеме, че справедливото обезщетение за всички вреди е в рамките на претендираната сума, след което да намали обезщетението според установеното съпричиняване или е обвързан да приеме, че справедливото обезщетение, след намаляването му според установеното съпричиняване, е в рамките на претендираната сума?“;

- Тълкувателно дело 2/2021 г. е образувано по искане от председателя на Висшия адвокатски съвет поради съществуваща противоречива съдебна

практика по въпросите: „1. Какъв е обхватът на съдебната проверка по реда на чл. 463 ГПК относно законосъобразността на оспорваното разпределение – ограничен ли е съдът от оплакванията в жалбата или може служебно да провери законосъобразността на обжалваното разпределение? 2. Какви са правомощията на съда след отмяна на обжалвано пред него разпределение, изготвено от съдебния изпълнител, респективно след отмяна на решение на окръжния съд, с което се потвърждава оспореното разпределение – да реши въпроса по същество, като сам извърши ново разпределение, или да върне делото на съдебния изпълнител, респективно на окръжния съд за извършване на ново разпределение? 3. Ползват ли се с привилегията по чл. 136, ал. 1, т. 1 ЗЗД длъжниците, но незаплатени авансово от вискателя такси по изпълнителното производство? 4. Представлява ли таксата „битови отпадъци“ привилегировано вземане по чл. 136, ал. 1, т. 2 ЗЗД?“;

- Тълкувателно дело № 3/2021 г. е образувано по предложение на съдебен състав на ВКС заради констатирана противоречива практика на състави на ВКС по въпроса: „Дали причинените от деликт пропуснати ползи трябва да бъдат доказани със сигурност, както трябва да бъдат доказани със сигурност пропуснатите ползи, причинени от неизпълнение на договорно задължение?“;

- Тълкувателно дело № 4/2021 г. е образувано по предложения на съдебни състави на ВКС заради констатирана противоречива практика на състави на ВКС по въпросите: „1. Допустимо ли е касационно производство, останало висящо след частичен отказ по чл. 233 ГПК от спорното право пред ВКС, в резултат на което процесуално действие цената на предявения иск е под прага, установен в чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК? 2. Какви са правните последици при частичен отказ от иск, заявен по реда на чл. 233 ГПК в касационното производство, относно частта от спорното право, с разглеждането на която съдът е десезиран, и останалата част от спорното право, по отношение на която не е налице десезиране по спора?“.

Обявени тълкувателни решения/определения през 2021 г.

От Общото събрание на Гражданската колегия са постановени 3 тълкувателни решения:

- Тълкувателно решение № 4/2017 г. от 01.02.2021 г. по Тълкувателно дело № 4/2017 г., чийто диспозитив гласи:

„1а. Не е налице основанието по чл. 328, ал. 1, т. 6 КТ за прекратяване на трудовия договор, ако при сключването му работникът или служителът не отговаря на въведените от работодателя изисквания за образование или професионална квалификация за изпълняваната работа.

1б. Налице е основанието за прекратяване на трудовия договор по чл. 328, ал. 1, т. 6 КТ, когато при сключването му работникът или служителът не отговаря на въведените с нормативен акт изисквания за образование или професионална квалификация за изпълняваната работа.

2. Основание за прекратяване на трудовия договор на основание чл. 328, ал. 1, т. 11 КТ е промяната на всички изисквания за заемане на длъжността, извън тези за образование и професионална квалификация.

3. В заповедта за прекратяване на трудов договор на основание чл. 328, ал. 1, т. 5 КТ работодателят е длъжен да посочи липсващите качества на работника или служителя за ефективно изпълнение на работата чрез изброяването им или като посочи начина, по който работникът се справя с възложената работа.“;

- Тълкувателно решение № 5/2019 г. от 26.10.2021 г. по Тълкувателно дело № 5/2019 г., чийто диспозитив гласи:

„Закриване на част от предприятието по смисъла на чл. 328, ал. 1, т. 2, пр. 1 от Кодекса на труда е налице, когато от структурата на предприятието е премахнато определено негово организационно обособено звено и е прекратена дейността на това звено.

При вътрешната реорганизация се извършват структурни промени, при които някои звена се променят чрез сливане, вливане, отделяне, разделяне и др., но дейността им се запазва.

Съкращаване в щата по смисъла на чл. 328, ал. 1, т. 2, пр. 2 от Кодекса на труда има, когато се заличават всички щатни бройки за определена длъжност или се намаляват част от тях.

Вътрешната реорганизация не е основание за прекратяване на трудовия договор, поради което няма основание да бъде извършен подбор.

При закриване на част от предприятието работодателят има право, но не и задължение за подбор, т. е. извършването му е по негова преценка. Работодателят може да упражни правото на подбор, когато в оставащите организационно обособени звена на предприятието в същото населено място има работници или служители на длъжности с еднакви или с несъществено отличаващи се трудови функции.“;

- Тълкувателно решение № 3/2019 г. от 02.12.2021 г. по Тълкувателно дело № 3/2019 г., чийто диспозитив гласи:

„Двуседмичният срок за явяване на работа по чл. 345, ал. 1 КТ започва да тече само от получаването от страна на работника или служителя на нарочното съобщение за възстановяване на работа, изпратено от разгледалия делото първоинстанционен съд. Ако не е получено съобщение срокът започва да тече от деня, в който с явяване в предприятието или по друг начин работникът или служителят изяви пред работодателя желанието си да се върне на работата, на която е възстановен.“.

От Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии са постановени 3 тълкувателни решения:

- Тълкувателно решение № 2/2019 г. от 26.03.2021 г. по Тълкувателно дело № 2/2019 г., чийто диспозитив гласи:

„Цесионерът притежава активна материалноправна легитимация за предявяване на иск по чл. 135, ал. 1 от ЗЗД, ако увреждащата сделка или действие са извършени, след като е възникнало вземането на първоначалния кредитор – цедента, но преди сключването на договора за прехвърляне на вземането.“;

- Тълкувателно решение № 3/2018 г. от 17.03.2021 г. по Тълкувателно дело № 3/2018 г., чийто диспозитив гласи:

„Може да се впише наново ипотeka съгласно чл. 172, ал. 2 ЗЗД, ако е изтекъл десетгодишният срок на вписването и тя вече е била заличена по

реда на чл. 22 от Правилника за вписванията, но това вписване е непротивопоставимо на третото лице, което е придобило собствеността върху имота и е вписало своя акт преди новото вписване на ипотеката, както и на неговите частни правоприменници, макар те да са придобили собствеността върху имота след новото вписване на ипотеката.“;

- Тълкувателно решение № 1/2019 г. от 02.07.2021 г. по Тълкувателно дело № 1/2019 г., чийто диспозитив гласи:

„Договорът за прехвърляне на вещни права върху чужд недвижим имот не се разваля по право по силата на влязло в сила решение за съдебно отстранение срещу приобретателя на имота и иск по чл. 87, ал. 3 ЗЗД е допустим.“.

От Общото събрание на Наказателната колегия са постановени 2 тълкувателни решения/определения:

- Тълкувателно решение № 1 от 12.03.2021 г. по Тълкувателно дело № 1/2019 г., чийто диспозитив гласи:

„1. Разликата във формите на изпълнителното деяние „предложи“ и „даде“ в съставите на престъпленията по чл. 304, ал. 1 от НК и чл. 304а от НК се състои в обективно реализираното от дееца поведение, насочено към осъществяване на мотивационното въздействие спрямо длъжностното лице и начина за неговото реализиране.

При формата на изпълнително деяние „предложи“ на престъплението по чл. 304, ал. 1 и чл. 304а от НК деецът изразява недвусмислено, по ясен начин, чрез оферта, намерение да облагодетелства длъжностно лице, за да извърши или да не извърши действие по служба или загдето е извършило или не е извършило такова действие, като предложението следва да е възприето от длъжностното лице, за което е предназначено.

При формата на изпълнително деяние на престъплението по чл. 304, ал. 1 и чл. 304а от НК „даде“ деецът осъществява активна дейност по прекратяване на собствената си фактическа власт върху облагата, а в случаите на нематериална облага – чрез предоставянето ѝ на длъжностното лице и/или на трето лице, по такъв начин, че то да може безпрепятствено да упражни фактически и/или юридически действия спрямо нея. При тази форма на изпълнително деяние деецът предава, предоставя, връчва, изпраща дара/облагата и/или създава преимущество, като чрез тези си действия постига обективна фактическа или юридическа промяна в първоначалното положение на предмета на подкупа в полза на длъжностното лице, за което е предназначена облагата.

2. Активният подкуп по чл. 304, ал. 1 от НК и чл. 304а от НК при форма на изпълнително деяние „даде дар или каквато и да е облага“ (подкуп) на длъжностно лице е довършен с прекъсването на фактическата власт на дееца върху облагата и предоставянето ѝ на длъжностното лице и/или на друго лице по начин, който му позволява безпрепятствено да изрази отношението си към нея – чрез приемането ѝ, респективно чрез отказ да я приеме.

3. Обявява за загубили сила изр. 3 и изр. 4 на т. 2 от Постановление № 8 от 30.XI.1981 г. по н. д. № 10/81 г. на Пленума на Върховния съд.“;

- Определение от 15.04.2021 г. по Тълкувателно дело № 2/2020 г., чийто диспозитив гласи:

„Отклонява като недопустимо искането на председателя на Висшия адвокатски съвет за приемане на тълкувателно решение по поставения въпрос и трите подвъпроса към него:

1. В какви случаи и при какви условия прокурорът на основание чл. 198, ал. 1 НПК може да разреши разгласяване на материалите по разследването?

1.1. Съвместимо ли е с презумпцията за невиновност разгласяване на материали, подкрепящи тезата на обвинението, когато това не се налага за опазване на националната сигурност или провеждането на ефективно разследване чрез търсене на съдействие от обществото?

1.2. Допустимо ли е да се разгласяват материали по разследването, когато самото разгласяване съставлява престъпление?

1.3. Допустимо ли е разгласяване на материали, които се отнасят за трето лице извън кръга на обвиняемите в досъдебното производство?“.

През 2021 г. е постановено Определение № 1 от 25.03.2021 г. по Тълкувателно дело № 2/2015 г. на Общото събрание на съдиите от Гражданската и Търговската колегии на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС, чийто диспозитив гласи:

„Отклонява искането на председателя на Висшия адвокатски съвет за приемане на съвместно тълкувателно постановление от Общото събрание на съдиите от Гражданска и Търговска колегии на Върховния касационен съд и на Първа и Втора колегии на Върховния административен съд по въпроса: „По кой процесуален ред и пред кой съд следва да се разгледа искът за отговорността на държавата за вреди, причинени от нарушение на правото на Европейския съюз?“.

Постановено е и Определение № 2 от 20.04.2021 г. по Тълкувателно дело № 1/2019 г. на Общото събрание на съдиите от Гражданската колегия на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС, чийто диспозитив гласи:

„Отклонява искането на главния прокурор на Република България за приемане на съвместно тълкувателно постановление от Общото събрание на съдиите от Гражданската колегия на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегия на Върховния административен съд по следния въпрос: „В хипотезите на чл. 10, ал. 2, респ. на чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ дължи ли ищецът разноски за юрисконсултско възнаграждение, когато юридическото лице - ответник по иска съгласно чл. 205 АПК е представявано в съдебното производство от юрисконсулт?“.

6. СЕЗИРАНЕ НА КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД

През 2021 г. до Конституционния съд на Република България е внесено едно искане, което е от Общото събрание на Гражданската колегия на ВКС за тълкуване на чл. 4, ал. 3, чл. 5, ал. 1, 2, 4, чл. 6, ал. 2, чл. 14, чл. 13, ал. 3, чл. 32, ал. 1, чл. 46 и чл. 47 от Конституцията и за установяване дали съответства на чл. 8 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и на чл. 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз понятието „пол“, възприето от Конституцията, с оглед нуждите на Тълкувателно дело

№ 2/2020 г. на ОСГК на ВКС. По образуваното конституционно дело № 6/2021 г. е постановено Решение № 15/26.10.2021 г. на Конституционния съд.

7. ОТПРАВЕНО ПРЕЮДИЦИАЛНО ЗАПИТВАНЕ

Едно преюдициално запитване е отправено през 2021 г. до Съда на Европейския съюз. С Определение № 241/29.12.2020 г. по частно търговско дело № 1270/2019 г. съдебен състав на Първо търговско отделение на ВКС е спрял производството по делото и е отправил преюдициално запитване до Съда на Европейски съюз по въпроса: „Допуска ли разпоредбата на чл. 9 от Регламент (ЕС) № 1151/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 21 ноември 2012 година относно закрилата на географски указания и наименования за произход на земеделски продукти и храни съществуването, извън хипотезите на временна закрила, уредени в същата разпоредба, на национална система за регистрация и закрила на географските указания за селскостопански продукти и храни, обхванати от Регламента, и дава ли възможност на държавите членки да прилагат други, успоредно действащи норми на национално равнище (подобно на паралелния режим на търговските марки), уреждащи спорове относно осъществени нарушения на правото върху такова географско указание между местни търговци, произвеждащи и реализиращи селскостопански продукти и храни, включени в обхвата на Регламент (ЕС) № 1151/12 г., на територията на държавата членка по регистрация на географското указание?“. По образуваното дело № С-35/21 е постановено Определение от 09.02.2022 г. на Съда на Европейския съюз.

8. ЕЛЕКТРОННО ПРАВОСЪДИЕ

Съдиите от Върховния касационен съд и през 2021 г. бяха ангажирани с решаването на проблемите, свързани с внедряването и работата с Единната информационна система на съдилищата. Сред мерките за преодоляването им е изготвеното **Становище от Върховния касационен съд на Република България по необходимостта от законодателни промени в Закона за съдебната власт и процесуалните закони в частта за електронното правосъдие.**

В документа се казва:

„Въвеждането и осъществяването на електронно правосъдие представлява значително предизвикателство, за което са необходими адекватни законодателни решения, техническа обезпеченост и трайни усилия през следващите години в контекста на осъществяваната съдебна реформа и при спазване на основните принципи на гражданското и наказателното правораздаване и зачитане на основните права на страните в гражданския и наказателния процес.

1. Нарушаване на основополагащи принципи на гражданския и наказателния процес

Нарушаване на принципа на състезателното начало, регламентиран в чл. 8, ал. 3 ГПК и чл. 12, ал. 1 НПК, а именно задължението на съда да осигури възможност на страните да се запознават с исканията и доводите на насрещната страна, с предмета на делото и неговото движение, както и да изразят становище по тях.

Нарушаване на принципа на равенство на страните в процеса, предвиден в чл. 9 ГПК и чл. 12, ал. 2 НПК относно осигуряването на равна възможност на страните да упражняват предоставените им права, принципа на равенство на гражданите пред закона в наказателното производство, предвиден в чл. 11 НПК.

Нарушаване на принципите на Хартата на основните права на Европейския съюз (ЕС), предоставени с чл. 41, т. 1, б. „б“, чл. 42 и чл. 47 от Хартата, а именно правото на добра администрация, правото на достъп на всяко лице до документите, които се отнасят до него, като се зачитат легитимните интереси, свързани с поверителността и професионалната и служебна тайна (чл. 41, т. 1, б. „б“), правото на всеки гражданин на ЕС, както и на всяко физическо или юридическо лице, което пребивава в държава членка или има там седалище според устройствения му акт, на достъп до документите на институциите, органите, службите и агенциите на ЕС, независимо от вида на техния носител (чл. 42), правото на всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на ЕС, са били нарушени на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в чл. 47 условия (чл. 47). Разпоредбите на чл. 360з, ал. 4 и 6 ЗСВ и чл. 102в, ал. 4 ГПК са недостатъчни, а разпоредбата на чл. 102з, ал. 3, изр. 3 ГПК създава необоснована финансова тежест върху страната.

2. Нарушаване на правата на страните в процеса

Липсата на технически електронни средства или достъп до интернет, или недостатъчните знания и опит за работа в електронна среда при една част от страните – основно физически лица, може да има възпиращ ефект за търсене на защита на нарушените им права, или да доведе до пряко нарушаване на основните принципи на състезателност и равенство на страните в процеса. Посочените последици не могат да бъдат избегнати с предвиденото в чл. 360з, ал. 4 ЗСВ задължение на съдилищата да осигуряват на лицата, които имат право на достъп до делата, отдалечен, непрекъснат и безплатен достъп по електронен път до електронните дела, както и технологии и средства за достъп до електронните дела в помещенията, където се намират администрациите им.

Ако целта на законодателя и предвидените с разпоредбите на чл. 360а, чл. 360з ЗСВ, чл. 102а и чл. 102е ГПК, чл. 33, ал. 7 и ал. 8, чл. 310, ал. 1 и чл. 311, ал. 2 НПК изисквания за създаването на електронни дела и извършване на удостоверителни и процесуални действия и издаване на актове в електронна форма е да се изключи съществуването на хартиени дела, включително съществуването на съдебни актове на хартиен носител, това би нарушило правото на достъп на част от страните до делата, предвид липсата на техническа обезпеченост, знания, опит и информираност на някои страни – най-често физически лица. В този смисъл ограничаването на достъпа до

делата само по електронен път, ако не се създават дела на хартиен носител към настоящия момент, не представлява легитимна законодателна цел.

3. Затрудняване на работата на съдилищата

В ЗСВ е предвидено издаване на актове от органите на съдебна власт в електронна форма (чл. 360а) и образуването на електронни дела (чл. 360ж). Тълкуването на разпоредбите на ЗСВ сред част от съдиите създава впечатление за законодателна воля в бъдеще съдилищата да образуват само електронни дела, като изцяло отпадне хартиеният им вариант. Ако законодателната воля е образуване единствено и само на електронни дела и преустановяване на поддържането на хартиено дело, това законодателно разрешение към настоящия момент е неудачно.

Работата на съдилищата е затруднена от следните неизчерпателно посочени факти и обстоятелства:

- недостатъчната техническа обезпеченост на съдилищата с необходимите компютърна и сканираща техника от ново поколение;
- нефункциониращ Единен портал за електронно правосъдие (ЕПЕП), който не може да осигури извършването на процесуални действия и удостоверителни изявления в електронна форма;
- неудобна и несъобразена със специфичните изисквания за работа по някои видове дела и инстанционни производства Единна информационна система на съдилищата (ЕИСС);
- невъзможност досъдебните производства по наказателните дела да бъдат въведени в електронните досиета, за да бъдат достъпни за страните;
- липсата на връзка между ЕПЕП и ЕИСС;
- липсата на електронен обмен на данни между съдилищата на инстанционно ниво между различните инстанции – липсва пълна електронна свързаност, позволяваща делото да бъде прието от друг съд по електронен път, без да се налагат допълнителни действия (включително дублиращо се сканиране на част от документите във всяка инстанция).

4. Считаме, че към настоящия момент е налице необходимост от съществуване на дела на хартиен носител и невъзможност процесуалните действия да се осъществяват само по електронен път и в електронна форма

Законодателната уредба предвижда, а и не би могла да изключи подаването на документи от страните до съда на хартиен носител. Правилата за създаването на електронни образи във вид и по начин, позволяващи възпроизвеждането на изявленията и актовете, подавани до органите на съдебната власт на хартиен носител, както и всички документи и информация на хартиен носител, са посочени в чл. 360ж ЗСВ.

5. Основни насоки за изменение и допълнение на законодателната уредба, относима към електронното правосъдие и гражданското правораздаване

Гореизложените неизчерпателни съображения и аргументи налагат извод за предприемане на законодателни изменения и допълнения на

правната уредба, относима към електронното правосъдие, гражданското и наказателното правораздаване, и осъществяване на необходимото техническо и информационно осигуряване при спазване на основните принципи на гражданския и наказателния процес и зачитане на правата на страните в процеса.

1) Отлагане на действието на разпоредбите на Глава 18а „Удостоверителни изявления и процесуални действия“ от ЗСВ и измененията и допълненията на ГПК и НПК, приети със ЗИДГПК, ДВ, бр. 110/29.12.2020 г.

2) Спиране на работата на ЕИСС до изграждане изцяло на ЕПЕП, свързване на ЕПЕП с ЕИСС или друга информационна система, притежаваща характеристиките на цялостна деловодна система за нуждите на съдилищата и осигуряване на пълна информационна свързаност и обмен на данни по електронен път между съдилищата.

По отношение на наказателните дела следва да бъде осигурена и връзка с органите на досъдебното производство – полиция, следствени органи и прокуратура, както и въвеждането от тях на пълния обем материали от досъдебните производства.

3) Алтернативни възможности за създаване и поддържане на съдебни дела и на хартиен носител, които да имат пълен и точен електронен образ в използваните от съдилищата информационни и деловодни системи.

4) Прецизиране на видовете дела, за които на настоящия етап е възможно да се водят само електронни дела. В тази насока следва да се разреши въпросът за поетапно създаване на дела само в електронен вид, доколкото е удачно започнало на хартиен носител дело да се преобразува в електронно дело или следва да се води електронно дело само ако делото е започнало в този вид в първоинстанционното производство. Трябва да се извърши преценка за кои категории дела, за кои видове производства и дали за всички инстанционни производства е целесъобразно да се водят само електронни дела. Необходимо е да се има предвид, че създаването на електронно дело не изключва поддържането на дело на хартиен носител, като двата варианта само биха осигурили на страните по-лесен достъп до правосъдие, информация и извършване на съдопроизводствени действия.

5) Независимо от воденето на дела на хартиен носител, осигуряване и осъществяване на възможност за двустранна комуникация между съда и участниците в съдебното производство по електронен път.

6) Изменения и допълнения на разпоредбите, относими към връчването на съобщения и призоваването с отпадане на императивното задължение за призоваване и връчване на съобщения на някои страни само по електронен път.

7) Да се прецизират разпоредбите в ЗСВ и процесуалните закони относно формата на съдебните актове и се приемат допълнителни разпоредби, като се отстрани съществуващото противоречие относно формата на съдебния акт в различните процесуални закони и се предвиди алтернатива за създаване както на съдебни актове в писмена форма на хартиен носител със саморъчни подписи с възможност за запазване на електронен образ на хартиения оригинал, така и в електронна форма.

Необходимо е да се отчита, че системата трябва да бъде свързана с отделните институции (включително полиция, следствени органи и прокуратура), съдебни изпълнители, съдии по вписванията, държавната и общинската администрация и др. Трябва да се прецизират и ясно регламентират разпоредбите, относими към формата на издаване на изпълнителен лист и обезпечителна заповед. Съпоставката на разпоредбите на чл. 102а ГПК и чл. 235, ал. 4 ГПК дава възможност за различно тълкуване относно валидността на съдебните актове, издадени в различна форма.

Неотложно изменение на текстовете на чл. 33, ал. 7 и ал. 8, чл. 310, ал. 1 и чл. 311, ал. 2 НПК, като отпадне изискването за изготвяне на съдебните актове и протоколите за съдебните заседания в единната информационна система на съдилищата, а се предвиди, че след изготвянето им на хартиен носител и подписването им със саморъчен мастилен подпис от съответните лица, предвидени по закон, се въвеждат в Единната информационна система на съдилищата по реда на чл. 360ж ЗСВ.

Изготвянето им направо в ЕИСС създава редица рискове от предварително узнаване на тяхното съдържание, преди да бъдат обявени публично на страните или в срочната книга на съда, като системата понастоящем не гарантира техния стабилитет. Освен това, законовото задължение по чл. 33, ал. 7, чл. 310, ал. 1 и чл. 311, ал. 2 НПК с нищо не допринася за облекчаване на работата на съдебния състав, а тъкмо обратното – затруднява дейността на съдебните магистрати и служители, като увеличава времето за работа с ЕИСС.

Следва да се запази и в бъдеще писмената форма на съдебните актове с важно значение за наказателното производство (присъди, решения и определения), а въвеждането им в ЕИСС да се извърши след обявяването им по предвидения в закона ред – с КЕП от съдията-докладчик или друг член от съдебния състав, само за деловодни нужди; да отпадне ненужното подписване на първоинстанционната присъда с КЕП от съдебните заседатели.

Да се отмени разпоредбата на чл. 33, ал. 8 НПК, защото в съвременното наказателнопроцесуално право не е предвиден съдебен акт, който да бъде подписван от процесуалните страни по делото. Съдебните протоколи, в които е отразено окончателното споразумение между прокурора и защитника на подсъдимия, могат да бъдат въвеждани в ЕИСС като електронен документ след сканирането на протокола в PDF-файл.

8) Да се прецизират и детайлизират разпоредбите на ЗСВ и процесуалните закони в частта, касаеща възможността за събиране на доказателства и участие в производството чрез видеоконферентна връзка.

9) Изчистване на терминологията в разпоредбите на чл. 360а – чл. 360у ЗСВ с оглед преодоляване противоречията и избягване объркванията на ползвателите на информационните системи. За целта е желателно да се привлекат и съответни експерти със знания в тази сфера.

При изготвяне на разпоредбите за изменение и допълнение на ЗСВ, ГПК и НПК следва да бъде съобразено, че въвеждането на електронно правосъдие в аспекта на подобряване на дигитализацията (цифровизацията) в съдебната система не трябва да бъде за сметка на основните принципи на

гражданското и наказателното правораздаване и на правата на страните в процеса, нито практически да води да тяхното нарушаване.

Необходимо е изработване на цялостна концепция за електронното правосъдие с ясна визия за крайния резултат и поредица от стъпки, премислени и подредени в логическа последователност, като едновременно с това се помисли и за създаването на множество необходими електронни регистри, в които информацията от извършените от съда действия и постановените съдебни актове да се прехвърля автоматично – регистър на наследяванията, включително на отказите от наследство, регистър на европейските удостоверения за наследство, регистър за гражданското състояние на лицата, регистър на издадените разрешения за разпореждане с имущество на непълнолетни, малолетни и недееспособни лица и др. Създаването на електронно правосъдие не е самоцелно действие, а част от концепцията за цялостната система на електронното управление, насочена към подобряване ефективността на съдебната система и улесняването на достъпа до правосъдие.“

Във връзка с необходимостта от прецизиране и допълнение на разпоредбите на ЗСВ, ГПК и НПК работна група от Върховния касационен съд изготви подробни предложения за законодателни изменения, които са предоставени на вниманието на сформирания работна група в Министерството на правосъдието (с участието на представители на ВСС и други съдебни органи).

I. НАКАЗАТЕЛНА КОЛЕГИЯ

Статистически данни за делата за разглеждане през 2021 г. в Наказателната колегия на Върховния касационен съд и за свършените дела през годината

Несвършени дела към 1 януари 2021 г. От тях: - касационни дела - частни производства	266 бр. 250 бр. 16 бр.
Постъпили дела през 2021 г. От тях: - касационни дела - частни производства	1141 бр. 706 бр. 435 бр.
Общ брой на делата за разглеждане през 2021 г. От тях: - касационни производства - частни производства	1407 бр. 956 бр. 451 бр.
Свършени дела през 2021 г. От тях: - свършени касационни дела - свършени частни производства	1110 бр. 686 бр. 424 бр.
Несвършени дела към 31 декември 2021 г. От тях: - касационни дела - частни производства	297 бр. 270 бр. 27 бр.

1. КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

По щат съдиите в Наказателната колегия на Върховния касационен съд (НК на ВКС) са 31, включително заместник-председателят на ВКС и ръководител на НК, съдия Галина Захарова.

Със съответни заповеди на председателя на ВКС, по предложение на ръководителя на НК, съдиите Димитрина Ангелова от Софийския градски съд, Мария Митева от Софийския апелативен съд и Татяна Грозданова от Софийския окръжен съд са командировани на незаети щатни бройки за цялостно изпълнение на длъжността „съдия“ във ВКС – НК, както следва: съдия Ангелова, считано от 15.10.2020 г., съдия Митева – от 19.10.2020 г., и съдия Грозданова – от 23.11.2020 г.

Към 31.12.2021 г. отделенията в НК са в числен състав, както следва:

- в Първо наказателно отделение (I н. о.) – 10 съдии, включително председателят на отделението, командированата съдия Грозданова и съдия Красимир Шекерджиев, който след прекратяване на мандата му на избран член на ВСС е временно разпределен (до провеждането на заседание на Пленума на ВКС) за участие в съдебните заседания на I н. о.;

- във Второ наказателно отделение (II н. о.) – 9 съдии, включително председателят на отделението и командированата съдия Димитрина Ангелова;

- в Трето наказателно отделение (III н. о.) – 10 съдии, включително председателят на отделението и командированата съдия Митева, като в отчетния период един от съдиите в отделението е бил временно възпрепятстван да изпълнява длъжността си поради отпуск по болест.

Видно от изложеното, щатът не е изцяло зает, поради което и през 2021 г. колегията работи в намален състав от съдии.

а) Освободени през 2021 г. съдии от Наказателната колегия на ВКС на основание чл. 165, ал. 1, т. 1 от ЗСВ поради навършване на 65-годишна възраст

С решение на Комисията по атестирането и конкурсите при Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет (КАК при СК на ВСС) по т. 2.3 от проведеното на 07.11.2016 г. заседание на административните ръководители на органите на съдебната власт е указано да се спира разпределението на дела по отношение на магистратите в съответния съд при предстоящо навършване на 65-годишна възраст, както следва: за наказателни дела в срок до шест месеца и за всички останали дела в срок до два месеца преди настъпване на основанието за освобождаване по чл. 165, ал. 1, т. 1 от ЗСВ. В изпълнение на указанията е издадена Заповед № 1949/22.11.2016 г. на председателя на ВКС, съгласно която в указанияте от КАК срок и начин следва да се преустанови постъплението на дела на съдиите, на които предстои пенсиониране поради навършване на 65-годишна възраст.

По повод Заповед № 950/22.03.2019 г. на председателя на ВКС във връзка с организацията за разпределение на делата в НК при предстоящо освобождаване на съдия на основание чл. 165, ал. 1, т. 1 от ЗСВ ръководителят на НК е застъпил становище, че в рамките на указания в решението на КАК по т. 2.3 от проведеното на 07.11.2016 г. заседание и в заповедта на председателя на ВКС от 22.11.2016 г. максимален шестмесечен срок, конкретните срокове и начин на спиране на разпределението на дела по отношение на съдиите, на които предстои навършване на 65-годишна възраст, следва да се уточняват от ръководителя на колегията след съгласуване със съответния съдия в зависимост от специфичните за всеки отделен случай обстоятелства – обща натовареност на колегията, персонална натовареност на съдията, присъщата му експедитивност при изготвяне на съдебните актове (както и уменията за оптимална организация на работата на останалите членове на състава), вида и тежестта на делата, които са му вече разпределени на доклад и др. И в двата акта, цитирани по-горе, като основание за преустановяване на постъплението е залегнало изискването разпределението на наказателни дела да се спира „в срок до шест месеца ... преди настъпването на основанието за освобождаването им по чл. 165, ал. 1, т. 1 от ЗСВ“, т. е. за срок, не по-дълъг от шест месеца. Определеният шестмесечен период е максимално допустимата продължителност на срока на спиране на постъплението, от което се ползва съдията преди освобождаването му. Този срок не е „бонус“, а рационално организационно

средство, за да се осигури възможност за приключване на делата преди освобождаването. Използваната в решението на КАК и в заповедта на председателя формулировка позволява разпределението на дела да се преустановява и за разумен по-кратък срок, предхождащ събитието във връзка с навършване на възрастта. Отчитайки своеобразието на касационното производство по НПК, в което поначало не се събират доказателства (извън случаите по чл. 354, ал. 5, изр. 2 от НПК), шестмесечният период в много случаи се явява неоправдано дълъг, като не обслужва ефективно целта си.

През 2021 г. на основание чл. 165, ал. 1, т. 1 от ЗСВ от заеманата длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд са освободени съдия Евелина Стоянова – председател на I н. о., считано от 10.02.2021 г., и съдия Татяна Кънчева от II н. о., считано от 22.10.2021 г.

След съгласуване със съдия Евелина Стоянова на основание посочената Заповед № 1949/22.11.2016 г. на председателя на ВКС с Разпореждане № 55/05.08.2020 г. на зам.-председателя на ВКС и ръководител на НК е спряно разпределянето на всички категории дела по отношение на съдия Стоянова, считано от 10.08.2020 г., като участието ѝ в насрочените съдебни заседания и във формираните на случаен принцип съдебни състави на I н. о. е продължило до м. октомври 2020 г. включително.

С Разпореждане № 30/20.04.2021 г. на зам.-председателя на ВКС и ръководител на НК след съгласуване със съдия Татяна Кънчева е спряно разпределянето ѝ на всички категории дела, считано от 05.05.2021 г., като участието на съдия Кънчева в насрочените съдебни заседания, както и във формираните на случаен принцип съдебни състави на II н. о., е продължило до м. юни 2021 г. включително.

По предложение на председателя на ВКС съдия Лозан Панов на основание чл. 303, ал. 1 и ал. 2, т. 1 и т. 2, б. „а“ от ЗСВ Евелина Стоянова – съдия и председател на I н. о., е поощрена от СК на ВСС с отличия „служебна благодарност и грамота“ и „личен почетен знак – първа степен: златен“ за проявен висок професионализъм, безупречно и образцово изпълнение на служебните задължения и високи нравствени качества.

По предложение на председателя на ВКС съдия Лозан Панов на основание чл. 303, ал. 1 и ал. 2, т. 1 и т. 2, буква „а“ и ал. 3, т. 1 от ЗСВ съдия Татяна Кънчева е поощрена от СК на ВСС с отличия „служебна благодарност и грамота“, „личен почетен знак: първа степен – златен“, както и с парична награда в размер на 1000 лв., за проявен висок професионализъм, безупречно и образцово изпълнение на служебните задължения и високи нравствени качества.

б) Нов председател на Първо наказателно отделение

След пенсионирането на съдия Евелина Стоянова и след изслушване по реда на чл. 111, ал. 2, т. 4 от ЗСВ на заседание на Пленума на ВКС, проведено на 18.02.2021 г., със Заповед № 221/23.02.2021 г. на председателя на ВКС съдия Мина Топузова от I н. о. е назначена на административна длъжност „председател на Първо наказателно отделение“ на ВКС, считано от 24.02.2021 г.

в) Разпределение на съдиите по отделения в Наказателната колегия съобразно чл. 111, ал. 2, т. 2 от ЗСВ

На заседание на Пленума на ВКС, проведено на 18.02.2021 г., съгласно чл. 111, ал. 2, т. 2 от ЗСВ е извършено разпределение на съдиите от НК по последния проведен конкурс за съдии във ВКС (обявен с решение на СК на ВСС по Протокол № 49/05.12.2017 г., обн. ДВ, бр. 1/02.01.2018 г.). До неговото провеждане същите са заседавали в съответните отделения съгласно разпореждания на ръководителя на колегията за временно разпределение. Това са съдиите: Красимира Медарова, встъпила в длъжност на 20.06.2019 г., временно разпределена в състава на III н. о.; Невена Грозева, встъпила в длъжност на 20.06.2019 г., временно разпределена в състава на III н. о.; Надежда Трифонова, встъпила в длъжност на 20.06.2019 г., временно разпределена в състава на II н. о.; Петя Колева, встъпила в длъжност на 10.01.2020 г., временно разпределена в състава на II н. о.; Елена Каракашева, встъпила в длъжност на 14.08.2020 г., временно разпределена в състава на I н. о.; Деница Вълкова, встъпила в длъжност на 08.09.2020 г., временно разпределена в състава на I н. о. С оглед на специфичната за НК процедура по формиране на съдебни състави, разпределение и насрочване на делата и направеното предложение от ръководителя на НК с решението на Пленума на ВКС съдиите са разпределени по отделенията, в които заседават.

г) Възстановен съдия в Наказателната колегия на ВКС поради прекратяване на мандата му на избран член на Висшия съдебен съвет с оглед подадена оставка

С решение на Пленума на ВСС от 24.06.2021 г. на основание чл. 130, ал. 8, т. 1 от Конституцията на Република България и чл. 27, ал. 2 от ЗСВ е обявена подадената оставка от съдия Красимир Шекерджиев, като на основание чл. 27, ал. 2 от ЗСВ е прекратен мандатът му на избран член на ВСС, считано от 01.07.2021 г.

С решение на СК на ВСС от заседание, проведено на 29.06.2021 г. (Протокол № 26), на основание чл. 28 от ЗСВ съдия Шекерджиев е възстановен на заеманата преди избора длъжност – съдия във ВКС – НК, считано от 01.07.2021 г. Въз основа на цитираното решение и на основание чл. 161, ал. 3 от ЗСВ председателят на ВКС е издал по отношение на съдия Шекерджиев акт за заемане на длъжността „съдия“, считано от същата дата.

С Разпореждане № 48/01.07.2021 г. на зам.-председателя на ВКС и ръководител на НК съдия Шекерджиев е включен в системата за компютърно разпределение на всички видове наказателни дела на случаен принцип, считано от 01.07.2021 г., разпределен за временно участие в съдебните заседания на I н. о., определен за участие като IV докладчик в генерираните на случаен принцип съдебни състави на I н. о., заседаващи по вече изготвения график за месеците септември – декември 2021 г., като разпределението по състави е извършено на случаен принцип чрез Централизирана система за разпределение на делата (ЦСРД) по реда и начина, посочени в обстоятелствената част на посоченото разпореждане.

д) Приложение на разпоредбата на чл. 193, ал. 6 от ЗСВ по конкурс за повишаване в длъжност „съдия“ във ВКС – НК, обявен с решение на СК по Протокол № 49/05.12.2017 г. (обн. ДВ, бр. 1/02.01.2018 г.), производство по реда на чл. 193, ал. 8 вр. чл. 187 от ЗСВ

С решения по точки 10.1, 10.2 и 10.3 от Протокол № 37/27.10.2020 г. на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет в длъжност „съдия“ във ВКС – НК са повишени съдиите Димитрина Ангелова, Мария Митева и Татяна Грозданова.

По жалба на участник в конкурсната процедура пред Върховния административен съд е образувано адм. дело № 12509/2020 г. С Решение № 7760/29.06.2021 г на ВАС (Шесто отделение), постановено в производство по реда на чл. 193, ал. 8 вр. чл. 187 от ЗСВ, горепосочените решения на СК на ВСС са отменени поради неправилно приложение на материалноправната норма на чл. 193, ал. 6 от ЗСВ.

е) Конкурс по реда на чл. 189, ал. 1 и ал. 2 от ЗСВ за повишаване и заемане на две длъжности „съдия“ във ВКС – НК (обн. ДВ, бр. 91/23.10.2020 г.) – прекратен

С решение на СК на ВСС по Протокол № 34/13.10.2020 г. (т. 27.2) е обявен конкурс по реда на чл. 189, ал. 1 и ал. 2 от ЗСВ за повишаване и заемане на две свободни длъжности „съдия“ във ВКС – НК (обн. ДВ, бр. 91/23.10.2020 г.).

С решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 40/16.11.2021 г. (т. 6.5) конкурсът е прекратен. В мотивите на решението се отбелязва, че с Решение № 7760/29.06.2021 г. по адм. дело № 12509/2020 г. по описа на ВАС са отменени назначенията на трима съдии в НК на ВКС по реда на чл. 193, ал. 6 от ЗСВ по конкурса, обявен през 2017 г. За описаните длъжности е неприложима разпоредбата на чл. 193, ал. 6 от ЗСВ по новите конкурси, тъй като към датата на обявяването им същите са били вакантни и не могат да се считат за освободени длъжности по смисъла на § 2 от Допълнителните разпоредби на Наредба № 1/09.02.2017 г. за конкурсите за магистрати и за избор на административни ръководители в органите на съдебната власт на ВСС. По-нататък в решението на СК на ВСС се посочва, че заемането на тези места може да стане единствено чрез обявяването им на нов конкурс, което в условията на висящност на обявени конкурсни процедури и с оглед регламентираната от законодателя в разпоредбата на чл. 189, ал. 1 от ЗСВ последователност при провеждането им може да стане едва след приключване на започналите конкурси. Последните обаче са още в начална фаза на провеждането си – извършване на преценка от конкурсните комисии на приключени от кандидатите дела и преписки. За да се постигне ефективност и бързина при кадровото попълване на всички свободни места във ВКС и с цел процесуална икономия, като се използват ресурсите и резултатите само на по една конкурсна процедура за съответната колегия, се очертава рационалната възможност висящите два конкурса да бъдат

прекратени, като конкурсните места бъдат обявени отново ведно с неусвоените по реда на чл. 193, ал. 6 от ЗСВ длъжности¹.

2. ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТАТА В НАКАЗАТЕЛНАТА КОЛЕГИЯ В УСЛОВИЯТА НА ИЗВЪНРЕДНА ЕПИДЕМИЧНА ОБСТАНОВКА

Глобалната пандемия от COVID-19 беляза и цялата изминала 2021 г. Приетите с решение на СК на ВСС по Протокол № 15/12.05.2020 г. Правила и мерки за работа на съдилищата в условията на пандемия (с изм. и доп.) са последно изменени и допълнени с Протокол № 21/01.06.2021 г.)².

На основание чл. 114, ал. 1, т. 1 от ЗСВ съобразно съответните заповеди на министъра на здравеопазването, както и с оглед на усложняващата се епидемична обстановка, свързана с разпространението на COVID-19 и обявените временни противоепидемични мерки на територията на Република България, със съответни заповеди на председателя на ВКС с оглед спецификата и естеството на изпълнение на длъжностите са въвеждани периоди на дистанционна форма на работа (със стриктно спазване на трудовата дисциплина) или работа по график, утвърден от главния секретар на ВКС на не повече от 50% от персонала от специализираната администрация. Въз основа на заповедите на председателя на ВКС са издадени и съответните разпореждания на ръководителя на НК за организацията на работа в колегията.

С решение № 826/25.11.2021 г. на Министерския съвет на Република България (МС) е удължен срокът на обявената с Решение № 325/14.05.2020 г. на МС и сл. извънредна епидемична обстановка на територията на страната, свързана с епидемичното разпространение на COVID-19 и съществуващата непосредствена опасност за живота и здравето на гражданите, считано от 01.12.2021 г. до 31.03.2022 г.

На проведено Общо събрание на Наказателната колегия на 11.02.2021 г. с мнозинство от участващите с право на глас съдии е взето решение да се предложи на председателя на ВКС да постанови преустановяване на работата по редуцирани (по отношение на броя на провежданите открити съдебни заседания) графици на трите наказателни отделения и да се възстанови обичайният ритъм на заседанията. В този

¹ Пълният стенографски протокол № 40 от дистанционното заседание чрез видеоконферентна връзка на СК на ВСС, проведено на 16.11.2021 г., е достъпен на интернет страницата на ВСС (<http://www.vss.justice.bg>).

² Изменени и допълнени по Протокол № 16/19.05.2020 г., изм. и доп. по Протокол № 17/02.06.2020 г., изм. и доп. по Протокол № 39/10.11.2020 г., изм. и доп. по Протокол 40/17.11.2020 г. Освен на интернет страницата на ВСС Правилата са публикувани в интернет сайта на ВКС, Секция „Пресофис“. С приетите редакции на Правилата от 01.06.2021 г. се улеснява достъпът на гражданите в съдебните сгради при спазване на действащите към съответния период противоепидемични мерки, въведени със заповед на министъра на здравеопазването. Отпада ограничението да се допускат само страни по дела, адвокати, вещи лица, свидетели по конкретни дела и потребители на административни услуги, както и изискването те да влизат непосредствено преди започване на конкретното дело. Отпада ограничението в деловодствата на съдилищата да се допускат „не повече от 1 или 2 човека“, като остава това за спазване на дистанция съгласно указанията на здравните органи. Премахната е редукцията в работното време на деловодствата, на бюрата за съдимост, за служителите, обслужващи дейността на ДИКС, и за други служби на общата администрация заради извършване на дезинфекция на помещенията.

Премахната е мярката за ограничаване на ползването на пейки, бюра, столове и др. в коридорите на съдилищата. В съдебните зали могат да влизат участниците по насрочените дела при спазване на действащите към съответния период противоепидемични мерки. Вещите лица могат да изчакват извън залите до поканването им по делото. Отпадат изискванията журналисти да влизат в съдебните зали само по дела със значителен обществен и/или медиен интерес и след предварителна заявка.

смисъл е издадена нова заповед, свързана с условията на обявената епидемична обстановка.

Във връзка със заболяли от COVID-19 съдии от колегията или карантинирани поради контактност с лица, диагностицирани с COVID-19, със съответни разпореждания на ръководителя на колегията или на председателя на съответното наказателно отделение е разпореждано комплектуването на съдебните състави с нов член (без доклад) да се попълва от четвъртия докладчик (в случай че има такъв) или измежду съдиите, по отношение на които няма пречки по чл. 29 от НПК за участие в разглеждането на съответните дела. На основание т. 4 от решение на ОСНК от 10.11.2020 г. делата на доклад на съответния заболял или карантиниран съдия от НК на ВКС са се отсрочвали за подходяща дата след изтичане на карантината, за което своевременно са уведомявани страните по съответните дела.

За обезпечаване на произнасянето на касационната инстанция в производства по обжалване и протестиране на мерки за неотклонение по чл. 340, ал. 3 от НПК, частни производства, свързани със спор за подсъдност или промяна на местна подсъдност по мерки за неотклонение, принудителни медицински мерки и други производства, които изискват спешност при произнасянето на касационната инстанция, с Разпореждане № 44/24.06.2021 г. на ръководителя на НК са сформирани дежурни съдебни състави, които да заседават в периода 12.07.2021 г. – 17.09.2021 г. Съгласно разпореждането, в случай че през горепосочения времеви интервал във ВКС постъпят и бъдат образувани такива производства, разпределянето им също се извършва измежду дежурните съдии през съответния период.

На основание т. 4 от решение на ОСНК от 10.11.2020 г. и с оглед на влошената епидемична обстановка са формирани дежурни съдебни състави по изготвен график за разглеждане на спешни частни производства и за заместване в съдебни заседания и през други периоди на 2021 г.

С оглед на обявената епидемична обстановка голяма част от общите събрание на Наказателната колегия през 2021 г. са провеждани чрез видеоконферентна връзка.

3. ПОСТЪПЛЕНИЯ

а) Организация по образуване и насрочване на делата

През 2021 г. при образуването на делата продължава последователно да се следва редът за осъществяване на предварителен контрол за формална допустимост, наложен като трайна практика от предходни периоди и регламентиран в чл. 40 от ПАВКС. Първоначалната проверка на предпоставките за формална допустимост на производствата пред ВКС е възложена на съдебните помощници на НК (при въведен режим на работа на дежурства – на определените дежурни съдебни помощници), на чийто доклад делата се разпределят на случаен принцип. След проучване на съдържанието на сезиращите процесуални документи и материалите по делата съдебните помощници докладват на съответния председател на отделение. С негово разпореждане се образува касационно производство или се постановява отказ

за образуване на касационно производство, като делата се връщат на съответните съдилища за отстраняване на констатираните пропуски или се изпращат на компетентния съд.

Въпреки въведената извънредна епидемична обстановка своевременно, с необходимата експедитивност и задълбоченост, се отговаря на всички подадени жалби и молби на граждани до ВКС, които са от компетентност на НК. При необходимост преди изготвянето на отговор се събира и обобщава информация от съдебни органи и други институции.

През 2021 г. по постъпили дела са постановени 143 мотивирани разпореждания. Това сочи на една специфична допълнителна натовареност на председателите на отделения.

Съдебните секретари на НК продължават да водят въведения от 01.01.2017 г. отделен регистър на постановените разпореждания по постъпващите за образуване в колегията дела и преписки, изготвяни от заместник-председателя на ВКС и от председателите на отделения.

И през 2021 г. в съответствие с чл. 9 от ЗСВ в НК стриктно се спазва изискването за електронно разпределение на делата на принципа на случайния подбор. За него се използва Централизираната система за случайно разпределение на делата (<http://webbrand.justice.bg/>), въведена в експлоатация от 01.10.2015 г. с оглед на решение на ВСС по Протокол № 37/29.09.2015 г., която генерира докладчика и номера на делото, след което информацията се прехвърля в Автоматизираната система за управление на делата на ВКС (АСУД). На случаен принцип, по електронен път, се определят и формират съдебните състави в трите наказателни отделения. Принципът на случайно разпределение на делата се прилага в съчетание с въвеждането в софтуерния продукт на АСУД на показателите за фактическа и правна сложност на делата. Техните коефициенти се определят от председателите на отделения при образуването на делата съгласно утвърдени критерии.

Правилата за образуването и случайното разпределение на делата във ВКС и Техническото приложение към тях са публикувани на интернет страницата на ВКС, Раздел „Нормативна уредба“ – „Вътрешни правила на съда“.

Образуваните с определени съдии – докладчици и обработени в служба „Наказателни съдопроизводства“ дела се насрочват в открито съдебно заседание, а делата по частни производства – в закрито заседание³.

От 2016 г. в Наказателната колегия се поддържа Електронен регистър на отводите на съдиите, постановени на основание чл. 29, ал. 2 от НПК. През 2021 г. в НК на ВКС са постановени 15 бр. самоотводи на съдии по възложени за разглеждане пред ВКС дела. Регистърът на отводите на съдиите е публикуван на интернет страницата на ВКС, Секция „Съдебна практика“.

³ Обжалваемостта пред ВКС на определеното на въззивния съд, постановено по реда на чл. 340, ал. 3 от НПК, е предвидена с измененията и допълненията на НПК, ДВ, бр. 42/2015 г. До края на м. март 2018 г. в открито съдебно заседание се постановяват и определенията на ВКС по реда на чл. 340, ал. 3 от НПК по дела, образувани по жалба или протест срещу актове на въззивната инстанция във връзка с мерки за неотклонение на подсъдимите лица. С решение на ОСНК от 22.03.2018 г. по въпроса за произнасянето на ВКС по частни производства на основание чл. 340, ал. 3 вр. чл. 309, ал. 2 от НПК относно разглеждането на мерки за неотклонение на подсъдимите след постановяване на съдебен акт от въззивната инстанция е утвърдена практиката тези производства да се разглеждат в закрито съдебно заседание.

Върховният касационен съд участва като отговорна институция по Националната програма на Националната комисия за борба с трафика на хора за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите за 2021 г. Съобразно заложената дейност 5.4 по предложение на Галина Захарова – зам.-председател на ВКС и ръководител на НК, представител на ВКС в Националната комисия за борба с трафика на хора (НКБТХ), със Заповед № 933/23.09.2021 г. на председателя на ВКС е наредено създаването на Електронен регистър на делата за трафик на хора, разгледани от ВКС. Съгласно т. 2 от тази заповед ежесечно в Секция „Регистър на делата за трафик на хора“ в интернет страницата на ВКС следва да се публикува списък на предстоящите за разглеждане дела за трафик на хора, в това число и дела за организирана престъпност, свързана с трафик на хора. Съгласно т. 3 от заповедта незабавно след постановяването им в Секция „Регистър на делата за трафик на хора“ в интернет страницата на ВКС следва се публикуват решенията, постановени по дела за трафик на хора, включително и по дела за организирана престъпност, свързана с трафик на хора, заедно с копия от проверените въззивни актове и копия от присъдите на първата инстанция, при спазване на изискванията за защита на личните данни.

В интернет сайта на ВКС Регистърът на делата за трафик на хора е поместен в Секция „Съдебна практика“ (<http://www.vks.bg/registar-trafik-hora.html>).

б) Разрешения за използване на специални разузнавателни средства по чл. 174, ал. 6 от НПК от зам.-председателя на ВКС, ръководещ НК

През 2021 г. не са образувани частни дела, свързани с даване на разрешение за използване на специални разузнавателни средства (СРС) от заместник-председателя на ВКС, ръководещ Наказателната колегия. На 09.03.2022 г. от Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства е извършена годишна проверка за 2021 г. на организацията на дейност в РКИ и въведените механизми за отчетност, като не са констатирани нарушения и не са отправени препоръки.

в) Брой на образуваните дела и средна натовареност на съдиите от Наказателната колегия

НАКАЗАТЕЛНА КОЛЕГИЯ НА ВКС

ИНДИВИДУАЛНИ ПАРАМЕТРИ ЗА МАГИСТРАТИТЕ - ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЛАТА

СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА ПЕРИОДА 01.01.2021 - 31.12.2021. СПРАВКА 6.1

Справката е изготвена от отдел ИСКСС към ВКС. Вярност на резултатите е осигурена само и единствено съгласно дефинициите и обхвата описани в МЕТОДИКАТА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ГОДИШНИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ във ВКС. Данните са достоверни до толкова, доколкото събитията и обектите са адекватно и своевременно отразени в Деловодната система на съда

	Брой отпратени за съдебни дела		Брой съдебни актове общо (6.23.1+6.23.2+6.23.3)		Брой съдебни актове - разпоредителни		Брой съдебни актове - определени		Брой съдебни актове - решения		Невъзвращени дела общо (6.18+6.19) в края на периода		Невъзвращени дела - промишленост в края на периода		Невъзвращени касационни дела в края на периода		Свързани дела общо (6.16+6.17)		Свързани дела - промишленост (6.16+6.17+6.18+6.19)		Свързани касационни дела (6.17+6.18+6.19)		Преизпратени дела общо (6.13+6.14)		Преизпратени дела - промишленост		Преизпратени касационни дела		Свързани дела със съдебен акт като участък в съд, състав общо (6.7+6.8)		Свързани дела със съдебен акт общо (6.7+6.8)		Свързани дела - промишленост със съдебен акт по съдебно решение		Свързани касационни дела със съдебен акт по съдебно решение		Разпоредителни дела общо - като Акти (6.4+6.5)		Разпоредителни касационни дела		Невъзвращени дела общо		Невъзвращени касационни дела в началото на периода		Невъзвращени касационни дела в началото на периода	
Магистрат	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	6.6	6.7	6.8	6.9	6.10	6.13	6.14	6.15	6.16	6.17	6.18	6.19	6.20	6.21	6.23.1	6.23.2	6.23.3	6.23	6.24																						
Галина Захарова	13	0	13	7	0	7	15	0	15	9	2	0	2	17	0	17	3	0	3	16	2	0	18	11																						
Галина Тонева	0	0	0	3	0	3	2	0	2	54	0	0	0	2	0	2	1	0	1	2	0	35	37	5																						
Лада Паунова	12	0	12	24	0	24	20	0	20	106	1	0	1	21	0	21	15	0	15	20	1	49	70	32																						
Ружена Керанова	12	1	13	26	19	45	29	18	47	68	0	0	0	29	18	47	9	2	11	29	54	3	86	36																						
Татяна Кънчева	8	0	8	10	6	16	18	6	24	49	0	0	0	18	6	24				18	7	4	29	21																						
Билиана Чочева	3	1	4	17	11	28	3	10	13	54	1	0	1	4	10	14	16	2	18	3	12	0	15	15																						
Блага Иванова	14	3	17	29	18	47	31	20	51	69	0	0	0	31	20	51	12	1	13	31	20	0	51	33																						
Жанина Начева	12	2	14	30	18	48	28	18	46	27	1	0	1	29	18	47	13	2	15	28	21	3	52	33																						
Теодора Стамболова	8	1	9	22	14	36	22	14	36	13	1	0	1	23	14	37	7	1	8	23	16	4	43	35																						
Мина Топузова	13	1	14	25	4	29	19	5	24	63	0	0	0	19	5	24	19	0	19	19	10	22	51	35																						
Даниела Атанасова	18	1	19	27	17	44	29	18	47	36	2	0	2	31	18	49	14	0	14	31	18	0	49	41																						
Бисер Троянов	8	0	8	27	18	45	29	18	47	37	3	0	3	32	18	50	3	0	3	30	23	3	56	40																						
Румен Петров	6	0	6	29	18	47	24	18	42	28	1	0	1	25	18	43	10	0	10	25	19	0	44	38																						
Спас Иванчев	5	0	5	14	14	28	14	13	27	33	1	0	1	15	13	28	4	1	5	16	12	0	28	18																						
Антоанета Данова	9	0	9	30	19	49	29	17	46	41	0	0	0	29	17	46	10	2	12	29	17	1	47	46																						
Петя Шишкова	11	1	12	28	18	46	27	18	45	58	2	0	2	29	18	47	10	1	11	27	23	0	50	35																						
Мая Цонева	9	1	10	28	18	46	27	18	45	34	2	0	2	29	18	47	8	1	9	28	20	0	48	49																						
Валя Рушанова	9	0	9	30	20	50	28	19	47	76	0	0	0	28	19	47	11	1	12	28	21	1	50	37																						
Милена Панева	9	0	9	23	15	38	15	14	29	38	2	0	2	17	14	31	15	1	16	15	16	0	31	29																						
Христина Михова	5	2	7	24	18	42	24	19	43	28	1	0	1	25	19	44	4	1	5	25	23	1	49	31																						
Красимира Медарова	10	0	10	29	19	48	24	16	40	45	0	1	1	24	17	41	15	2	17	24	17	0	41	38																						
Красимир Шекерджиев	0	0	0	17	10	27	5	10	15	4	0	0	0	5	10	15	12	0	12	5	10	1	16	14																						
Невена Грозева	6	0	6	26	18	44	24	17	41	62	1	0	1	25	17	42	7	1	8	24	17	1	42	34																						
Надежда Трифонова	8	0	8	26	17	43	27	17	44	27	1	0	1	28	17	45	6	0	6	27	19	4	50	33																						
Петя Колева	5	1	6	17	14	31	19	14	33	65	0	0	0	19	14	33	3	1	4	20	14	4	38	22																						
Елена Каракашева	11	0	11	29	19	48	29	17	46	79	1	0	1	30	17	47	10	2	12	30	17	2	49	41																						
Деница Вълкова	5	0	5	30	19	49	24	18	42	46	1	0	1	25	18	43	10	1	11	24	21	2	47	33																						
Димитрина Ангелова	11	0	11	27	18	45	28	17	45	68	1	0	1	29	17	46	9	1	10	28	20	2	50	31																						
Мария Митева	7	1	8	26	18	44	29	17	46	55	0	1	1	29	18	47	4	1	5	29	18	0	47	41																						
Татяна Грозданова	3	0	3	26	18	44	19	16	35	74	0	0	0	19	16	35	10	2	12	19	16	1	36	32																						
Общо:	250	16	266	706	435	1141	661	422	1083	1446	25	2	27	686	424	1110	270	27	297	673	504	143	1320	939																						

През отчетния период в НК на ВКС са постъпили общо 1141 дела, от които 706 са касационни дела – по Глава двадесет и трета „Касационно производство“ и Глава тридесет и трета „Възобновяване на наказателни дела“ от НПК, а 434 броя са частни производства.

Съотношението с предходни години е онагледено в следващата таблица:

Година	Постъпили дела
2021	1141
2020	1035
2019	1229

Съгласно статистическите данни, предоставени от Отдел „Информационни системи, комуникация и съдебна статистика“ при ВКС, през отчетния период са разгледани общо 1407 дела.

Средномесечната натовареност на съдиите в колегията през отчетния период е около 3,9 броя дела⁴ (касационни дела и касационни частни производства), по които са били докладчици и са изготвяли окончателен съдебен акт. Посочените данни очертават леко увеличаване на месечното натоварване на съдиите спрямо 2020 г., когато е около 3,6 дела.

От съдиите с пълни 12 месеца получено разпределение най-много дела през годината (50 броя) е получил един съдия, по 49 броя са получили двама съдии, по 48 броя – трима съдии, и по 47 броя – двама съдии.

Констатира се завишена средномесечна натовареност при двама върховни съдии извън съдиите с пълни 12 месеца получено разпределение:

- един съдия със средномесечна натовареност с 4 бр. дела (при отчетени 11 месеца с получено разпределение), като от общо разпределени 44 броя дела, 9 дела са с най-високи коефициенти за сложност – 3 броя със сложност „5“ и 6 броя със сложност „4“;

- един съдия със средномесечна натовареност от 3,9 бр. дела (при отчетени 11 месеца с получено разпределение), като от общо разпределени 43 броя дела, 10 дела са с най-високи коефициенти за сложност – 1 дело със сложност „5“ и 9 дела със сложност „4“;

Председателят на колегията регулярно следи справките за разпределение на делата, които изготвя Отдел ИСКСС, и при отчитане на неравномерно натоварване на съдия от НК съобразно Раздел XI „Особени хипотези на принципа на случайното разпределение на делата“, чл. 22, ал. 2 от Техническото приложение към Правилата за образуването и случайното разпределение на делата във ВКС, утвърдено от председателя на ВКС със Заповед № 2323/01.10.2018 г.⁵, изготвя разпореждане за въвеждане на коригиращ брой дела или за временно преустановяване на постъплението на конкретни съдии.

През 2021 г. продължава отчитането на правната и фактическа сложност на делата с оглед оценката на реалната натовареност на съдиите от НК при осъществяването на правораздавателната им дейност⁶. Правната и фактическата сложност на делото са основни компоненти на критерия „сложност на делото“. Те се прилагат успоредно със стриктното спазване на принципа за случайното разпределение на делата, изведен в разпоредбата на чл. 9 от ЗСВ. Системата на правната и фактическата сложност показва положителен резултат при преценката за натовареността на магистратите, като до известна степен способства за регулирането на равномерността при натоварването на съдиите. Определянето на коефициентите се извършва от председателите на отделения при образуването на делото, по предложение на съответния съдебен помощник, съобразено с приетите правила за сформирането им. И двата коефициента са прогнозни и подлежат на промяна (с разпореждане на ръководителя на колегията) по искане на съответния съдия – докладчик в случаите, когато при проучване на делото констатира, че

⁴ Средномесечната натовареност с брой дела е определена съгласно Справка 6.2 – к. 6.29 спрямо броя на съдиите с пълни 12 месеца получено разпределение (16 съдии за 2021 г.).

⁵ Правилата за образуването и случайното разпределение на делата във ВКС и Техническото приложение към тях са публикувани на интернет страницата на ВКС, Секция „За съда“ – „Нормативна уредба“ – „Вътрешни правила на ВКС“.

⁶ По отношение на тяхната фактическа сложност с решение на ОСНК от средата на м. май 2013 г. са приети шест критерия, които се вземат предвид при определянето на фактическата сложност на делата и се прилагат, считано от 03.06.2013 г.

същото разкрива по-висока или по-ниска от определените фактическа или правна сложност. Стриктното прилагане на коефициентите като критерии за определяне на тежестта на делата съществено рефлектира върху натовареността на всеки магистрат.

С оглед на изложеното, въпреки положителните в цялост резултати, които се демонстрират на практика с въведената система на определяне на натовареността на съдиите, нейното наблюдение и контрол следва да продължава в динамика с цел своевременното коригиране на някои от показателите или критериите и недопускане на несъразмерна свърхнатовареност по отношение на някои съдии.

И през отчетната 2021 г. всички дела са докладвани за образуване на тримата председатели на отделения: на I н. о. – съдия Евелина Стоянова/съдия Мина Топузова, считано от 24.02.2021 г.; на II н. о. – съдия Галина Тонева; на III н. о. – съдия Лада Паунова.

През 2021 г., както и в предходните отчетни периоди, случаите на спорни въпроси, свързани с образуването на делата и формалната допустимост на жалби, протести и искания за възобновяване, се отнасят на вниманието на председателя на НК.

За периода след 2016 г.⁷ се очерта устойчива обща тенденция на относително запазване на обема на постъплението с плавно леко намаляване. През отчетната година обаче е манифестирано увеличение в постъплението – със 106 броя дела, каквато амплитуда не е наблюдавана след 2016 г.⁸

В същото време не са допуснати компромиси при предварителната проверка за формална допустимост на постъпващите касационни протести и жалби. При тази съдебна дейност предварително се селектират недопустимите и нередовни жалби/протести/искания за възобновяване, вместо впоследствие да се оставят без разглеждане или образуваните касационни производства да се прекратяват.

Наред с увеличението на общия брой на постъпилите касационни дела продължава и очертаната от предходни периоди тенденция към нарастване на броя на делата с висока фактическа и правна сложност („4“ и „5“). И през 2021 г. продължава тенденцията на увеличение на постъплението на такива дела, като спрямо 2020 г. е около 17%: за отчетния период са постъпили общо 229 броя дела с висока фактическа и правна сложност (от тях: 175 броя, класифицирани с коефициент на сложност „4“, и 54 броя – с коефициент на сложност „5“)⁹. Посочените данни обуславят извод, че обсъжданият показател бележи тенденция на трайна устойчивост. В такъв аспект се установява, че дейността по решаване на делата значително се усложнява

⁷ Относително същественото намаление на постъплението по брой дела до 2016 г. в сравнение с предходните периоди се дължи предимно на два основни фактора: 1) законодателни изменения – прехвърлянето по законодателен път на компетентността за значителна част от производства за възобновяване на наказателни дела на съответните апелативни съдилища и ограничаването на обхвата на касационното обжалване; 2) въведената практика за постановяване на откази за образуване на касационни производства от ръководителя на НК и председателите на отделения.

⁸ През 2019 г. постъплението на дела е намаляло – с 23 броя в сравнение с 2018 г.; през 2020 г. – със 194 бр. в сравнение с 2019 г.

⁹ През 2019 г. увеличението е драстично – с около 59%: постъпили са общо 167 броя дела с висока фактическа и правна сложност при 105 броя през 2018 г. През 2020 г. отново се констатира увеличение на постъплението на такива дела, като спрямо 2019 г. то е с около 17% (164 броя, класифицирани с коефициент на сложност „4“ и 32 броя – с коефициент на сложност „5“).

както от фактическа, така особено от правна страна и предполага значително по-голям ресурс за проучване, докладване и постановяване на съдебен акт.

г) Видове образувани дела

В Справка 3.1 се съдържат статистическите данни за периода 01.01.2021 г. – 31.12.2021 г., изготвени от Отдел ИСКСС на ВКС. В справката, в сравнителен аспект, са отразени и съответните статистически данни за 2020 г. и 2019 г.¹⁰ През отчетния период постъпленията на делата са регистрирани според тяхната правна квалификация, независимо от характера на производството – касационно (по Глава двадесет и трета от НПК) или по възобновяване на наказателни дела (по Глава тридесет и трета от НПК).

Според вида на престъплението, за което е постановен съдебен акт, както и през предходните години преобладават общоопасните престъпления (Глава единадесета от НК) – общо 222 бр. дела през 2021 г., при общо 208 бр. дела през 2020 г. и общо 230 бр. през 2019 г. От тях, както и през предходните отчетни периоди, най-многобройни са престъпленията по транспорта – 155 бр. за 2021 г., при 147 бр. за 2020 г. и 153 бр. за 2019 г.

На второ място, както и през 2020 г., са делата за престъпления против личността (Глава втора от НК) – 179 бр. през 2021 г., при 143 бр. през 2020 г. и 174 бр. през 2019 г., следвани от делата за престъпления против собствеността (Глава пета от НК) – 104 бр. през 2021 г., при 102 бр. през 2020 г. и 175 бр. през 2019 г.

За отчетния период в НК на ВКС са постъпили 539 броя касационни жалби и 131 броя касационни протести.

Видно от статистическите данни общо 27 дела по Глава 33 от НПК са разгледани по искане на прокуратурата. Всички отправени искания (22 броя) по Глава 33 от НПК от главния прокурор са уважени. От общо 5 искания на съответния компетентен прокурор да инициира производство по възобновяване на основание чл. 422, ал. 1, т. 1 – 3 от НПК 3 броя са уважени, 2 броя са оставени без уважение.

По искане на задочно осъден на основание чл. 423, ал. 1 от НПК са разгледани 33 дела по Глава 33 от НПК, което е с 8 броя по-малко спрямо 2020 г. (41 бр.). По искане на осъден на основание чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК са образувани 27 дела, с 5 броя повече спрямо предходния отчетен период. И през 2021 г. броят на уважените искания за възобновяване, подадени от осъден/задочно осъден, е обратно пропорционален на броя на постъпилите такива:

- от общо 27 броя разгледани искания от осъден на основание чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК 9 броя са уважени, 16 броя са оставени без уважение, а производствата по 2 дела са прекратени;

- от общо 33 броя разгледани искания от задочно осъден на основание чл. 423, ал. 1 от НПК 5 броя са уважени, 23 броя са оставени без уважение, а 5 дела са прекратени.

¹⁰ Статистиката в този раздел на доклада се позовава на Методиката на изготвяне на годишните статистически данни за дейността на ВКС, приета през 2013 г.

В Справка 4Б на Отдел ИСКСС на ВКС се съдържат статистически данни относно исканията за възобновяване, направени от главния прокурор или окръжен прокурор, разпределени по съдилища и резултат.

През 2021 г. в НК на ВКС са образувани, разгледани и решени две дела по искания за възобновяване на основание чл. 422, ал. 1, т. 4 от НПК.

С решение на ЕСПЧ от 03.09.2020 г. по делото „*Йорданови срещу България*“ (жалба № 11157/11)¹¹ е установено нарушение на чл. 11 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС, Конвенцията). По искане на основание чл. 422, ал. 1, т. 4 от НПК от осъдения чрез договорния му защитник за възобновяване на н.о.х.д. № 128/2010 г. по описа на Районен съд – Попово, отмяна на постановената по това дело присъда и оправдаването на осъдения от касационната инстанция по повдигнатите му обвинения по чл. 166 НК и чл. 174а, ал. 2 НК, на основание постановеното от ЕСПЧ решение по делото „*Йорданови срещу България*“, е образувано наказателно дело № 445/2021 г. по описа на І н. о. с докладчик съдия Татяна Грозданова. С Решение № 60132/14.07.2021 г. на ВКС¹² е установено наличието на предпоставките за възобновяване на наказателното дело на това основание, обусловило необходимостта от възобновяване на наказателното производство по в.н.о.х.д. № 235/2010 г. на Окръжен съд – Търговище, по което е проверена първоинстанционната присъда по н.о.х.д. № 128/2010 г. на Районен съд – Попово, и отмяна на постановеното Решение № 146/22.10.2010 г., но единствено в частта, с която подсъдимите са признати за виновни и наказани по чл. 166 вр. чл. 20, ал. 2 НК, а по отношение на един от тях е приложен и чл. 23 от НК.

С решение от 16.03.2021 г. по делото „*Янчовичин срещу България*“ (жалба № 78906/16)¹³ е установено нарушение на чл. 3 от КЗПЧОС по отношение на малтретирането на жалбоподателя от страна на полицията, както и по отношение на липсата на ефективно разследване на твърденията на жалбоподателя за малтретиране от полицейски служител. По искане от главния прокурор на основание чл. 422, ал. 1, т. 4 и т. 5 вр. чл. 348, ал. 1, т. 1 и 2 от НПК за възобновяване на в.н.о.х.д. № 336/2015 г. по описа на Окръжен съд – Благоевград, отмяна на постановеното по него Решение № 3121/13.06.2016 г. и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд, на основание постановеното от ЕСПЧ решение по делото „*Янчовичин срещу България*“, е образувано наказателно дело № 607/2021 г. по описа на ІІІ н. о. с докладчик съдия Даниела Атанасова. С Решение № 60179/16.11.2021 г.¹⁴ на ВКС е установено наличието на предпоставките за възобновяване на наказателното дело на това основание, обусловило

¹¹ Решение на ЕСПЧ (Пето отделение) от 03.09.2020 г., окончателно от 03.12.2020 г. Решението е публично достъпно на интернет страницата на ЕСПЧ: <https://hudoc.echr.coe.int>, а в превод на български език – на интернет сайта на Министерството на правосъдието (<https://mjs.bg/>), Секция „Права на човека“ – „Преведени решения на ЕСПЧ по български дела“, както и в Бюлетин „Решения на ЕСПЧ по дела срещу България“ – брой 16, 2020 г.

¹² Законовата възможност осъденият сам да направи искане за възобновяване в случаите на чл. 422, ал. 1, т. 4 от НПК е въведена за първи път с измененията на чл. 420, ал. 2 от НПК, обнародвани в ДВ, бр. 7/22.01.2019 г. Решението на ВКС със заличени лични данни е достъпно на интернет страницата на ВКС, Секция „Справки за дела“.

¹³ Решение на ЕСПЧ (Четвърто отделение), обявено и влязло в сила на 16.03.2021 г. Решението е публично достъпно на интернет страницата на ЕСПЧ: <https://hudoc.echr.coe.int>, а в превод на български език – на интернет сайта на Министерството на правосъдието (<https://mjs.bg/>), Секция „Права на човека“ – „Преведени решения на ЕСПЧ по български дела“.

¹⁴ Решението на ВКС със заличени лични данни е достъпно на интернет страницата на ВКС, Секция „Справки за дела“.

необходимостта от възобновяване на наказателното производство по в.н.о.х.д. № 336/2015 г. по описа на Окръжен съд – Благоевград, отменя на постановеното въззивно решение и връщане на делото за ново разглеждане на въззивния съд от друг състав, от стадия на съдебното заседание.

За десета поредна година НК на ВКС прилага чл. 354, ал. 5 от НПК (нова – ДВ, бр. 93 от 2011 г.). Когато върховната съдебна инстанция разглежда за трети път производството са налице две възможности. Едната от тях е в това производство третата инстанция да извърши само касационна проверка на атакувания съдебен акт (чл. 354, ал. 5, изр. 1 от НПК). Другата възможност е, когато се констатира пороци в дейността на въззивния съд, които съгласно чл. 354, ал. 3 от НПК по принцип биха довели до връщане на делото за ново разглеждане на този съд, касационният съдебен състав да встъпи в правомощията на въззивната инстанция и да ги отстрани сам (чл. 354, ал. 5, изр. 2)¹⁵.

През 2021 г. в НК са образувани общо 13 дела, подлежащи на разглеждане по реда на чл. 354, ал. 5 от НПК – 6 дела по описа на I н. о. (к.н.д. № 188/2021 г., к.н.д. № 511/2021 г., к.н.д. № 555/2021 г., к.н.д. № 583/2021 г., к.н.д. № 574/2021 г. и к.н.д. № 1109/2021 г.); 2 дела по описа на II н. о. (к.н.д. № 492/2021 г. и к.н.д. № 682/2021 г.); 5 дела по описа на III н. о. (к.н.д. № 144/2021 г., к.н.д. № 301/2021 г., к.н.д. № 453/2021 г., к.н.д. № 517/2021 г. и к.н.д. № 762/2021 г.). Запазва се тенденцията за увеличение и през 2021 г. на общия брой образувани производства по реда на чл. 354, ал. 5 от НПК, който е с 3 броя повече спрямо 2020 г.¹⁶ Тези производства изискват значителен ресурс за подготовка, особено когато се провежда съдебно следствие и съществено се отразяват на натоварването на съдията – докладчик.

По критерий въззивни съдилища, чиито актове се атакуват по касационен ред, посочените дела, образувани през 2021 г. по чл. 354, ал. 5 от НПК, се разпределят така: 4 дела от Апелативен съд – София (АС – София), 3 дела от АС – Велико Търново, 2 дела от АС – Пловдив, по 1 дело от АС – Варна, АС – Бургас, ОС – Велико Търново и ОС – Плевен.

От образуваните през отчетната година дела 7 са решени през 2021 г. (к.н.д. № 188/2021 г., к.н.д. № 555/2021 г., к.н.д. № 583/2021 г., к.н.д. № 574/2021 г., к.н.д. № 492/2021 г., к.н.д. № 301/2021 г. и к.н.д. № 453/2021 г.), 2 дела са обявени за решаване (к.н.д. № 144/2021 г. и к.н.д. № 517/2021 г.), по 1 дело (к.н.д. № 1109/2021 г., образувано в края на м. декември 2021 г.) съдебното заседание е насрочено за м. януари 2022 г., по 1 дело (к.н.д. № 682/2021 г.) съдебното заседание е отложено за м. януари 2022 г. поради неявяване на редовно призован свидетел по уважителни причини, по 1 дело (к.н.д. № 511/2021 г.) съдебното заседание е отложено за м. февруари 2022 г. по молба на вещо лице и по 1 дело (к.н.д. № 762/2021 г.) съдебното заседание е отложено за м. февруари 2022 г. с оглед констатирана необходимост за изясняване на делото от фактическа страна за назначаване на допълнителна комплексна технико-топографска експертиза.

¹⁵ Вж. например Решение № 60162/27.10.2021 г. по к.н.д. № 583/2021 г. по описа на I н. о., докладчик – съдия Ружена Керанова. Решението, както и всички решения на ВКС, са публикувани на интернет страницата на съда.

¹⁶ Съответно увеличение също с 3 броя дела през 2020 г., когато делата са 9, при 6 броя дела през 2019 г.

През 2021 г. по искане от осъден на основание чл. 422, ал. 1, т. 5 вр. чл. 354, ал. 5 от НПК е образувано к.н.д. № 1049/2021 г. по описа на II н. о., което съобразно разпоредбата на чл. 28, ал. 4, пр. последно от НПК се разглежда от ВКС в състав от петима съдии. Делото е образувано в края на м. ноември 2021 г., като съдебно заседание по него е насрочено за м. януари 2022 г.

През 2021 г. е обявено за решаване к.н.д. № 1031/2020 г. по описа на II н. о., образувано на основание чл. 422, ал. 1, т. 5 вр. чл. 354, ал. 5 от НПК в самия край на 2020 г.

4. ПРОВЕДЕНИ ЗАСЕДАНИЯ И ПРИКЛЮЧЕНИ ДЕЛА

а) Проведени открити съдебни заседания

От постъпилите през 2021 г. общо 1141 дела 706 броя, образувани по реда на Глава 23 и Глава 33 от НПК, са разгледани в открито съдебно заседание.

В началото на отчетния период са останали несвършени 266 дела, а в края му – 297 дела (касационни и частни производства). Като „несвършени“ са отчетени дела, насрочени за разглеждане в открито съдебно заседание след 01.01.2022 г. или решени в открито/закрито заседание през 2021 г., по които към 01.01.2022 г. не е обявен резултат.

Значителна част от посочения общ брой несвършени дела се формира от повишеното постъпление на дела в края на годината. Тенденцията на твърда устойчивост на завишено постъпление в края на отчетния период е обективен процес, наблюдаван всяка година. Това явление не подлежи на контрол от страна на касационната инстанция, доколкото е резултат от усилията на всяка от предходните инстанции да приключи отчетната година с минимален брой висящи производства. От друга страна, посочените данни показват, че в динамично отношение през наблюдавания период показателят за несвършени дела спрямо насрочените или обявени за решаване дела е сравнително ниска, но резистентна величина, чието оптимизиране не може да се постигне посредством усилията на касационните състави.

Общият брой на отлаганията на делата през 2021 г. (179 бр.) е малко по-висок от предходния отчетен период (167 бр. през 2020 г.) и същият като през 2019 г.

Причините за отлаганията на делата през 2021 г., общо за трите наказателни отделения, се обособяват в следните групи:

- подобно на ситуацията през предходните две отчетни години, водещо място заемат отлаганията на заседания по дела поради неявяване на защитник по уважителни причини – общо 65 случая;

- на второ място, както и през предходните две отчетни години, така и през настоящия отчетен период, са причините, дължащи се на неявяване на подсъдим/осъден, частен обвинител, граждански ищец или преводач по уважителни причини – общо 35 случая;

- на трето място, съдебни заседания по дела са отлагани за събиране на нови доказателства в производства по чл. 354, ал. 5 от НПК в хипотезите на провеждане на съдебно следствие (общо 23 случая);

- на четвърто място, отлаганията са във връзка с отправено искане на подсъдимия/осъдения за ангажиране на защитник или за определяне на служебен такъв (общо 16 случая);

- на следващо място, по 13 случая дела са отложени по искане на защитата за запознаване с делото или друг служебен ангажимент и по 13 случая са отложени поради нередовно призоваване;

- в 5 случая производства са отложени поради неявяване на защитник, без да са посочени причини за това;

- констатирани са всеки по 2 случая на: неконвоиране от затвора на подсъдим/осъден; отменен ход по същество; във връзка с възможност за явяване на подсъдим при изпълнена съдебна поръчка;

- констатирани са всеки по 1 случай на отлагания поради: данни за починала страна; неявяване на подсъдим, без посочване на уважителна причина; отвод на съдия.

Съществено е да се отбележи, че през изминалата година неявяването на страни и други участници в процеса по уважителни причини във висока степен се дължи на влошено здравословно състояние предвид епидемичната криза (заболяване/карантина във връзка с COVID-19).

б) Свършени дела

През 2021 г. съдиите от Наказателната колегия са разгледали 1407 дела, от които 706 дела по касационни производства и 435 дела по частни производства. При сравнение с предходния отчетен период се констатира увеличение в общия брой на разгледаните дела със 79 броя (общ брой дела за 2020 г. – 1035), съответно и увеличение в броя на делата по касационни производства и по частни производства.

Общо свършените дела през отчетния период са 1110. Със съдебен акт по същество са приключили 1083 дела, като 661 от тях са производства по Глава 23 и по Глава 33 от НПК, а 422 – частни производства.

Общо прекратените касационни дела през годината са 25 броя, а частните производства – 2 броя.

И през по-голямата част от 2021 г. ръководителят на колегията и председателите на отделения планират и осъществяват необходимата организация за сформирание на дежурни съдебни състави, които да разглеждат частни производства, свързани със спор за подсъдност или промяна на местна подсъдност по мерки за неотклонение, принудителни медицински мерки и други производства, които изискват спешност при произнасянето на касационната инстанция.

в) Срочност на изготвяне на касационните съдебни актове

От общо 708 броя обявени за решаване дела през 2021 г. в срок до 1 месец са решени общо 350 дела, което е малко над половината от обявените за решаване дела, 113 дела са свършени в срок до 2 месеца (около 16%), 86 бр. (около 12%) са решени след тези срокове.

При частните производства от 438 броя свършени дела 410 броя (около 93,60%) са приключени в срок до 1 месец, до 2 месеца – 24 броя (малко над 5%), решени след тези срокове – 4 броя.

Наблюдаваната от предходни отчетни периоди тенденция преобладаващата част от съдебните актове да се изготвят при съблюдаване на предвидените в закона инструктивни срокове се запазва и през 2021 г.

По отделни дела се констатира и по-голяма продължителност на периода за изготвяне на съдебните актове, които изключения обаче се допускат изолирано по дела с висока фактическа и правна сложност, значителен по обем доказателствен материал, по които е обективно невъзможно изготвянето на съдебните актове да се извършва при спазването на инструктивните срокове по чл. 354, ал. 4 от НПК. Самостоятелен фактор е и многократно констатираната периодична неравномерна индивидуална натовареност на определени съдии при случайното разпределение на делата до периода на уравниване, особено при временна концентрация на висок брой дела с максимални коефициенти за фактическа и правна сложност за кратък период от време на доклад на едни и същи съдии.

г) Дела с изключителна значимост и интерес. Дела, свързани с корупционни престъпления и с организирана престъпност

В изпълнение на задълженията на ВКС по мерки 20, 21, 22, 41, 42 и 43¹⁷ от Плана за действие за 2017 г. за изпълнение на препоръките от Доклада на Европейската комисия от 25.01.2017 г. в рамките на Механизма за сътрудничество и оценка, приет в изпълнение на Решение № 139/23.02.2017 г. на Министерския съвет, със Заповед № 474/01.03.2017 г. на председателя на ВКС е одобрен Единен каталог на корупционните престъпления, по който във ВКС се води статистика.

В интернет страницата на ВКС, Раздел „Съдебна практика“, се съдържат секции „Дела, свързани организирана престъпност“, където ежесечно се публикуват актуалните списъци на образуваните дела, свързани с организирана престъпност (мерки 41 и 42 от Плана за действие), и „Дела, свързани с корупционни престъпления“ (мерки 20 и 21 от Плана за действие), където ежесечно се публикуват актуалните списъци на делата, свързани с корупционни престъпления.

След решаването и обявяването на делата във ВКС на сайта се публикуват и съдебните решения по тях.

През 2021 г. продължава и дейността, свързана с публикуването в интернет сайта на ВКС на съдебните актове по делата с изключителна значимост и интерес. Освен прессъобщения за постановените решения на касационната инстанция с препратка към самите актове, на интернет страницата на ВКС, Секция „Пресофис“, се публикува списък на насрочените за разглеждане за съответния месец дела с обществен интерес. За всяко дело

¹⁷Мярка 20 от Плана: „Ежесечно публикуване в страницата на ВКС в интернет на предстоящите за разглеждане дела, свързани с корупционни престъпления“; Мярка 21: „Незабавно публикуване в страницата на ВКС в интернет на решенията, постановени по дела за корупционни престъпления“; Мярка 22: „Ежесечно информиране чрез справки до ВСС и до МП за постановените съдебни актове по дела, свързани с корупционни престъпления“; Мярка 41: „Ежесечно публикуване в страницата на ВКС в интернет на предстоящите за разглеждане дела, свързани с организирана престъпност“; Мярка 42: „Незабавно публикуване в страницата на ВКС в интернет на решенията, постановени по дела за организирана престъпност“; Мярка 43: „Ежесечно информиране чрез справки до ВСС и до МП за постановените съдебни актове по дела, свързани с организирана престъпност“.

се посочват: датата на съдебното заседание и залата, в която ще бъде разгледано делото; определеният чрез случаен избор съдия – докладчик; атакуваният съдебен акт на предходната инстанция и диспозитивът му; процесуалният документ, инициращ проверка от касационната инстанция – жалба, протест, искане за възобновяване, отправеното искане към касационната инстанция; подателите на съответните жалба, протест или искане.

През 2021 г. са образувани 43 броя дела с изключителна значимост и интерес, които са разгледани и обявени за решаване и/или решени, като 1 дело е насрочено за разглеждане през 2022 г. От тях 9 броя са по корупционни престъпления и 2 са свързани с организирана престъпност (ОПГ). През 2021 г. са постановени и решения по 10 дела, които са образувани, разгледани и обявени за решаване през предходната 2020 г.

През 2021 г. са образувани, разгледани и обявени за решаване 31 броя дела за корупционни престъпления. Пет броя са делата, образувани, разгледани и обявени за решаване през предходната 2020 г., по които са постановени решения през 2021 г. Три броя дела, образувани през 2021 г., са насрочени за разглеждане през 2022 г. Има и 3 броя дела, образувани през предходни години, спрени поради различни причини (съдебни поръчки и здравословно състояние на подсъдим).

През 2021 г. са образувани 17 дела за организирана престъпност, като 15 от тях са разгледани през 2021 г. и решени/или обявени за решаване. Две дела са насрочени за разглеждане през 2022 г. По 5 дела, които са образувани, разгледани и обявени за решаване през предходната 2020 г., са постановени решения през 2021 г.

Информация за постановените решения по делата с обществен интерес е публикувана на интернет сайта на ВКС, Секция „Пресофис“, а самите решения по тези дела, както и по делата за корупция и организирана престъпност – в секциите „Дела с изключителна значимост и интерес“, „Дела за организирана престъпност“ и „Дела за корупционни престъпления“. Там е налична и обобщена информация по години за решенията по дела за организирана престъпност и за корупционни престъпления.

През отчетния период са образувани и разгледани две дела срещу магистрати, като към края на 2021 г. и двете дела (к.н.д. № 463/2021 г. по описа на III н. о. и к.н.д. № 1023/2021 г. по описа на II н. о.) са обявени за решаване.

д) Публикуване на съдебните актове на интернет страницата на ВКС след измененията и допълненията в чл. 416, алинеи 2 и 7 от НПК, обнародвани в „Държавен вестник“, бр. 63/04.08.2017 г.

През 2021 г. в НК последователно се следва практиката, въведена от 06.11.2017 г. във връзка с измененията и допълненията на чл. 354 от НПК (обн., ДВ, бр. 63/04.08.2017 г., в сила от 05.11.2017 г.), заверен препис от окончателния съдебен акт, с който се потвърждава, изменя, налага ефективно наказание „лишаване от свобода“, незабавно след постановяването му да се изпраща на Отдел „Съдебен“ на ВКП. Преписът на решението на ВКС се

придружава с препис на диспозитива на първоинстанционната присъда и препис на диспозитива на въззивния съдебен акт, които секретарят заверява. Връчването на преписи от посочените съдебни актове се удостоверява със съпроводително писмо по образец (с дата, подписи и имената на съответните длъжностни лица от ВКС и ВКП, предали и приели преписите), което се прилага към копие на решението, съхранявано от съдебните секретари на НК.

5. ДЕЙНОСТ ПО УЕДНАКВЯВАНЕ НА СЪДЕБНАТА ПРАКТИКА. ПРОЗРАЧНОСТ НА ПРАВОРАЗДАВАНЕТО

а) Постановени тълкувателни решения/определения

В раздела от въведението на доклада, посветен на тълкувателната дейност на ВКС през 2021 г., са посочени постановените от Общото събрание на Наказателната колегия 2 тълкувателни решения/определения:

- Тълкувателно решение № 1 от 12.03.2021 г. по Тълкувателно дело № 1/2019 г. (въпроси, свързани с предлагането и даването на подкуп) с докладчик – съдия Валя Рушанова. По тълкувателното дело са проведени две закрити заседания чрез видеоконферентна връзка на 11.02.2021 г. и на 25.02.2021 г.;

- Определение от 15.04.2021 г. по Тълкувателно дело № 2/2020 г. с докладчик – съдия Галина Тонева¹⁸, с което се отклонява като недопустимо искането на председателя на Висшия адвокатски съвет за приемане на тълкувателно решение по въпрос за разгласяването на материали по разследването в досъдебното производство. По тълкувателното дело е проведено закрито съдебно заседание чрез видеоконферентна връзка на 25.03.2021 г.

През 2021 г. не са образувани тълкувателни дела по описа на Общото събрание на Наказателната колегия.

б) Актуално състояние на образувани през предходни отчетни периоди тълкувателни дела

Тълкувателно дело № 1/2018 г.¹⁹ (докладчици: съдия Лада Паунова и съдия Антоанета Данова)

С оглед мащабността на необходимата дейност по проучване на значителен брой на постановленията на ВС – 42, които ОСНК следва да прецени поотделно, през 2021 г. са проведени две закрити заседания по тълкувателното дело (на 11.03.2021 г. – чрез видеоконферентна връзка, и на 14.12.2021 г.). На 24.01.2022 г. по тълкувателното дело е постановено Тълкувателно решение № 1, с което се ревизират (обявяват за загубили сила

¹⁸ Образувано по предложение на председателя на Висшия адвокатски съвет за приемане на тълкувателно решение по следния въпрос, съдържащ три подвъпроса: „1. В какви случаи и при какви условия прокурорът на основание чл. 198, ал. 1 НПК може да разреши разгласяване на материалите по разследването? 1.1. Съвместимо ли е с презумпцията за невиновност разгласяване на материали, подкрепящи тезата на обвинението, когато това не се налага за опазване на националната сигурност или за провеждането на ефективно разследване чрез търсене на съдействие от обществото? 1.2. Допустимо ли е да се разгласяват материали по разследването, когато самото разгласяване съставлява престъпление? 1.3. Допустимо ли е разгласяване на материали, които се отнасят за трето лице извън кръга на обвиняемите в досъдебното производство?“

¹⁹ Делото е образувано по искане на председателя на ВКС ОСНК да даде отговор на въпроса дали е необходима отмяна изцяло или отчасти на постановления на Пленума на Върховния съд (ВС), постановени в периода 1953 – 1994 г.

изцяло или отчасти) 42 постановления на Пленума на Върховния съд от периода 1953 – 1994 г.

Тълкувателно дело № 1/2020 г. (докладчици: съдия Невена Грозева и съдия Надежда Трифонова)²⁰

На 27.05.2021 г. е проведено закрито съдебно заседание по делото, на докладчиците е възложено изготвянето на проект на мотивите на тълкувателното решение по един от предложените варианти съгласно доклада.

в) Решения на ОСНК по поставени за обсъждане въпроси

Тълкувателната дейност на ОСНК не се изчерпва с постановените тълкувателни решения по тълкувателни дела. През отчетния период, в рамките на проведени общи събрания, са обсъдени редица дискуссионни въпроси, с които е бил сезиран касационният съд.

На свои заседания ОСНК е разгледало следните въпроси:

- по въпроси, касаещи правото на поверениците на частните обвинители, граждански ищци и граждански ответници да подават касационни жалби и в какъв срок. В заседание на 30.06.2021 г. ОСНК е приело, че доколкото и повереникът може да подава жалба срещу съдебни актове, нарушаващи правата и законните интереси на неговия доверител, наред със самия него, повереникът трябва да бъде уведомяван за постановения съдебен акт, а подадената от повереника жалба в срока на неговото уведомяване е допустима. Посоченото становище, изготвено от Аналитичното звено при НК на ВКС, прието като решение на ОСНК на 30.06.2021 г., заедно с придружително писмо от ръководителя на НК, е изпратено на административните ръководители – председатели на апелативните съдилища (изх. № И-513/19.07.2021 г.);

- относно предложение от Общото събрание на съдиите при Специализирания наказателен съд за констатиране от ОСНК на ВКС на противоречива съдебна практика по въпроса за отмяна на първоинстанционните присъди поради липса на мотиви и приемане на становище по въпроса: „В какви случаи въззивната инстанция може на основание чл. 335, ал. 2 от НПК сама да отстрани допуснатото от първата инстанция съществено процесуално нарушение „няма мотиви“ по чл. 348, ал. 3, т. 2 от НПК?“. В заседание на 03.06.2021 г. ОСНК приема, че липсват основания да се констатира противоречива съдебна практика по въпроса за отмяна на първоинстанционните присъди поради липса на мотиви, който съществен процесуален порок, визиран в чл. 348, ал. 3, т. 2 от НПК, е от категорията на абсолютните. Конкретните основания за оценка на пропуските в проверяваните съдебни актове като „липса на мотиви“ са строго специфични за всеки отделен случай и не могат да бъдат унифицирани. Преценката за тяхната пълнота и съответствие със стандартите на НПК е възможна единствено в рамките на конкретно наказателно производство, поради което еднозначен отговор на поставения от Общото

²⁰ Образувано по предложение на председателя на Висшия адвокатски съвет за приемане на тълкувателно решение по въпроса: „Предоставянето по занятие на заеми/кредити със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства, представлява ли банкова дейност и нейното осъществяване без разрешение, осъществява ли състава на престъпление по чл. 252, ал. 1 НК?“

събрание на СНС въпрос не може да бъде даден. Посоченото становище, изготвено от съдия Галина Тонева от Аналитичното звено при НК на ВКС, прието като решение на ОСНК на 30.06.2021 г., заедно с придружително писмо от ръководителя на НК, е изпратено на: административния ръководител – председател на Специализирания наказателен съд (изх. № И-398/8.06.2021 г.), както и на административните ръководители – председатели на апелативните съдилища (изх. № И-399/8.06.2021 г.) за изпращането му на съдилищата от съответните съдебни райони;

- по въпроси, касаещи действието на постановеното от Съда на Европейския съюз (СЕС), Първи състав, решение от 14.01.2021 г. по дело С-393/19, във връзка с образувани в Наказателната колегия производства по реда на възобновяването на наказателни дела²¹. В заседание на 30.06.2021 г. ОСНК приема, че във връзка с прилагането на чл. 242, ал. 8 от НК осъденият би могъл да инициира по реда на чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК възобновяване на наказателно дело, приключило преди постановяването на решение на СЕС от 14.01.2021 г. по дело № С-393/19 г., поради наличие на правен интерес;

- по въпроси, касаещи разглеждане и решаване въпроса по същество пред касационната инстанция, при установяване на основания за възобновяване на наказателни дела. В заседание на 30.06.2021 г. ОСНК приема, че делата по възобновяване в разглежданите хипотези – по реда на чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК, възобновяване на наказателно дело, приключило преди постановяването на решение на СЕС от 14.01.2021 г. по дело № С-393/19 г., следва да се решават по същество в касационната инстанция, когато се установят основания за възобновяване;

- относно сигнал от съдиите при РС – Несебър за констатирана противоречива практика в различните съдебни райони при разглеждане на дела по реда на Глава 29 от НПК за престъпления по чл. 172б, ал. 1 от НК, във връзка с изискването на чл. 381, ал. 3 от НПК за възстановяване или обезпечаване на имуществените вреди от престъплението като условие за прилагане на тази диференцирана процедура. За да формира становището си относно наличието на противоречива съдебна практика председателят на НК е изпратил писмо до административните ръководители – председатели на апелативните съдилища, за предоставяне на съдебна практика по въпроси, свързани с престъплението по чл. 172б, ал. 1 от НК. Становището, изготвено от съдия Галина Тонева от Аналитичното звено при НК, прието като решение на ОСНК на ВКС, е изпратено заедно с придружително писмо от ръководителя на НК до административните ръководители на апелативните съдилища и до административния ръководител – председател на РС –

²¹ Преюдициалното запитване е отправено на основание чл. 267 от ДФЕС от Апелативен съд – Пловдив с акт от 16.05.2019 г., в рамките на наказателно производство срещу ОМ. Решението на СЕС е достъпно на интернет страницата на Съда:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=8F894915BDEE09C3B167D3661232C3AF?text=&docid=236424&pageIndex=0&doclang=BG&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=384738>.

Съдът (първи състав) решава, че: „1) Член 2, параграф 1 от Рамково решение 2005/212/ПВР на Съвета от 24 февруари 2005 година относно конфискация на облиги, средства и имущество от престъпления във връзка с член 17, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, която позволява конфискация на средство, използвано за извършване на престъпление квалифицирана контрабанда, когато това средство принадлежи на трето добросъвестно лице. 2) Член 4 от Рамково решение 2005/212 във връзка с член 47 от Хартата на основните права трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, която позволява в наказателно производство да се конфискува имущество, принадлежащо на лице, различно от извършителя на престъплението, без това лице да разполага с ефективни правни средства за защита.“

Несебър, сезирал ВКС с предложението (изх. № И-753/25.11.2021 г.). ОСНК намира, че по поставения от РС – Несебър въпрос не е необходимо инициране на тълкувателна дейност, като се обединява около следния отговор, който да даде насоки за преодоляване на противоречивата съдебна практика на съдилищата в различните съдебни райони: „Престъплението по чл. 172б, ал. 1 от НК е на просто извършване, без предвиден престъпен резултат – т. е. при него не са налице съставомерни вреди. Провеждането на диференцираната процедура по Глава 29 от НПК „Решаване на делото със споразумение“ е допустимо, като изискването на чл. 381, ал. 3 от НПК не е предпоставка за това. Изчисляването на абсолютния размер на вредите по възприетия в ТР № 1/2013 г. по ТД № 1/2013 г. алгоритъм е само практически ориентир за правната квалификация на престъплението с оглед различните състави по чл. 172б от НК и разграничаването му от административните нарушения.“;

- по въпроси, свързани със становища по законопроекти – в съответствие с решение на ОСНК от 21.02.2019 г. становища на ОСНК на ВКС по внесени законопроекти, изготвени от Аналитичното звено на колегията, се съгласуват от съдиите в НК и неprisъствено. Становищата на НК по изпратени за съгласуване законопроекти от председателя на Комисията по правни въпроси на НС се публикуват на интернет страницата на Народното събрание, по сигнатурата на съответния законопроект. Пълен списък на изготвените становища през 2021 г. е посочен в раздела от доклада, посветен на дейността на Аналитичното звено.

6. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

а) Помощни атестационни комисии в Наказателната колегия

С изменения и допълнения на ЗСВ (обн. ДВ, бр. 11/07.02.2020 г.) в чл. 39а от ЗСВ е въведена регламентация при атестирането на съдиите да участват помощни атестационни комисии в съдилищата (ПАК).

На основание чл. 114, ал. 1, т. 2 от ЗСВ вр. чл. 39а от ЗСВ и в съответствие с решенията по т. 19 по Протокол № 16/19.05.2020 г. и по т. 27 по Протокол № 17/2.06.2020 г. на СК на ВСС със Заповед № 650/2.06.2020 г. на председателя на ВКС е указано ПАК да се определят на принципа на случайния подбор за всяко конкретно атестиране в състав, състоящ се от трима редовни и един резервен член съгласно чл. 39а от ЗСВ, като се използва предоставеният от ВСС софтуер. Съгласно посочената заповед на председателя на ВКС при определянето на ПАК се съобразяват следните изисквания:

- в състава на ПАК участват съдии, разглеждащи дела от материята, относима към работата на атестирания магистрат;

- в избора на членове на ПАК участват само титуляри на съответната длъжност, без командировани съдии;

- с оглед гарантиране на прозрачността на процедурата изборът на членовете на ПАК се осъществява от поименно назначени комисии за Гражданска, Търговска и Наказателна колегии на ВКС.

Въз основа на заповедта на председателя на ВКС в НК са постановени разпореждания № 42/08.06.2020 г. и № 53/04.08.2020 г. на ръководителя на НК с указания относно реда и начина на образуване и провеждане на атестационни процедури по атестиране на съдии по постъпващите в НК на ВКС атестационни преписки. Въведени са регистри за завеждане на постъпилите атестационни преписки в НК на ВКС и на издадените разпореждания на заместник-председателя на ВКС и ръководител на НК във връзка с провеждането на атестационни процедури.

През 2021 г. в НК са постъпили седем атестационни преписки.

б) Публикуване на съдебната практика, тематични сборници със съдебна практика, ключови думи

Съществена роля за уеднаквяване на съдебната практика в страната продължава да се възлага на публикуването на тълкувателните решения, както и на принципни решения по дела в Бюлетина на ВКС. От страна на НК в редакционната колегия участват ръководителят на колегията и съдия Галина Тонева (след пенсионирането през м. юли 2020 г. на съдия Елена Авдева съобразно решение на ОСНК от 10.11.2020 г., като е прието селекцията на решения за публикуване в Бюлетина да се осъществява от членовете на Аналитичното звено).

Със Заповед № 539/29.04.2021 г. на председателя на ВКС, издадена на основание чл. 114, ал. 1, т. 1, т. 2 и т. 17, ал. 5 вр. чл. 64 и чл. 360н и сл. от ЗСВ, както и с оглед осъществяване на процедурата по въвеждането на електронно правосъдие е наредено, считано от 01.05.2021 г., да се премине към публикуване на електронен ежемесечен бюлетин на ВКС на официалната му страница. С посочената заповед е възложено на заместниците на председателя на ВКС и ръководители на колегии да правят предложения за публикуване на приетите тълкувателни решения, както и актуалната съдебна практика, имаща значение за точното прилагане на закона, както и за развитието на правото.

На интернет страницата на ВКС, Секция „Бюлетин“, са дигитализирани бюлетините на ВКС от бр. 2/2017 г. нататък, като последният публикуван брой на бюлетина е бр. 3/2022 г.

През отчетната година съдебните помощници в НК продължиха да класират постановените в колегията съдебни актове по ключови думи, която дейност допринася за публичността и прозрачността на работата на колегията и улеснява значително търсенето на съдебна практика по определени въпроси.

в) Аналитично звено²²

²²Необходимостта от създаването на аналитично звено в НК на ВКС е лансирана още в Доклада за дейността на колегията за 2015 г. Идеята за сформирването му е обсъждана и подкрепена на заседания на ОСНК от м. април 2016 г. Относно историята на създаването и предходни състави на звеното, вж. предходни отчетни доклади на НК на ВКС.

Съобразно решение на ОСНК, прието на 19.12.2019 г., за периода от 02.01.2020 г. до 31.12.2020 г. Аналитичното звено функционира в състав от съдиите Галина Тонева – председател на Второ наказателно отделение, и съдия Биляна Чочева, също съдия от II н. о., за което е издадена Заповед № 56/06.01.2020 г. на председателя на ВКС.

Дейността на Аналитичното звено продължи и през 2021 г. На 11.02.2021 г. се проведе ОСНК, на което бяха обсъдени въпроси, свързани с дейността на Аналитичното звено, поради постъпила молба от съдия Чочева за освобождаването ѝ като член на звеното с оглед предстояща ангажираност в съвместни екипи за мониторинг. Ефективността и продължаващата необходимост от съществуването на звеното не бе поставена под съмнение и се прие единодушно да се промени персоналният състав на формацията, като вместо съдия Чочева за член на звеното, считано от 01.03.2021 г., бъде включен ръководителят на НК, съдия Галина Захарова. И така, след 01.03.2021 г. Аналитичното звено функционира в състав: съдия Галина Захарова и съдия Галина Тонева.

Активно действащото Аналитично звено на колегията се оказва успешен отговор за разтоварване на съдиите от НК от множество дейности извън преките им задължения по правораздаване – интензивни участия в работни групи; изготвяне на множество становища по законопроекти; становища до Конституционния съд; анализ на съдебна практика; проучване на противоречива практика с цел уеднаквяването ѝ чрез тълкувателна дейност. За периода от създаването си, освен динамичната и организирана стриктна работа, която е от изключителна помощ за колегията, представените становища във връзка със съгласувателни процедури, запитвания, отчети, лични участия и др. са високо оценени от институциите и органите извън съдебната власт.

И през 2021 г. Аналитичното звено изготви значителен брой становища в областта на наказателното право и процес от името на ВКС/НК на ВКС, свързани в частност с правомощията му при прилагането на наказателното законодателство.

Изготвени становища на Аналитичното звено по постъпили преписки през 2021 г.:

- по покана на работна група (РГ) 33 „Сътрудничество в областта на правосъдието и защита на личните данни“ към Съвета по европейски въпроси (СЕВ) – становище относно проект на Закон за изменение и допълнение (ЗИД) на Закон за ратифициране на Европейската конвенция за взаимопомощ по наказателноправни въпроси от 20.04.1959 г. на Съвета на Европа и допълнителните протоколи към нея, във връзка със старта на дейността на засилено сътрудничество за създаване на Европейската прокуратура (EPPO);

- становище на НК на ВКС от 21.01.2021 г. относно проект на решение на Министерския съвет на Република България (изпратено в рамките на съгласувателна процедура по чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация (УПМСНА), за одобряване на проект на ЗИД на Закона за защита от домашното насилие (ЗЗДН), в частта относно измененията и допълненията в Наказателния кодекс,

предложени в Преходните и заключително разпоредби (ПЗР), § 22 от ЗИД на ЗЗДН (изпратено на председателя на ВКС с оглед обединяване и на становището от останалите колегии на ВКС); участие в изготвянето на обобщено становище по законопроекта от името на ВКС;

- становище от 05.02.2021 г. относно проект на решение на МС за приемане на: Анализ на изпълнението на Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията в РБ (2015 – 2020 г.); Национална стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021 – 2027 г.); Пътна карта за изпълнение на Национална стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021 – 2027 г.). Съдии от НК на ВКС взеха активно участие в изработването на тези проекти като членове на РГ, създадена със Заповед № Р-102/20.08.2019 г. на министър-председателя и представиха становище по проектите, представени от Националния съвет по антикорупционни политики;

- представено становище от 08.02.2021 г. на председателя на ВКС относно сигнал от ИВСС по чл. 54, ал. 1, т. 4 от ЗСВ за отправяне на искане за приемане на ТР по установена противоречива съдебна практика при разглеждането на дела за разкриване на банкова тайна по чл. 62, ал. 7 от ЗКИ, образувани по искане на ИВСС във връзка с процедурата по проверка на имуществените декларации на съдии, прокурори и следователи;

- становище на НК на ВКС от 10.02.2021 г. до МП в рамките на съгласувателна процедура по чл. 32 от УПМСНА, относно проект на ЗИД на Закона за признаване, изпълнение и постановяване на актове за обезпечаване на имущество, свързан с въвеждане на мерки по прилагане на Регламент (ЕС) 2018/1805 на ЕП и на Съвета за взаимно признаване на актове за обезпечаване и конфискация от 28.11.2018 г.;

- становище на НК на ВКС от 19.02.2021 г. до МП в рамките на съгласувателна процедура по чл. 32 от УПМСНА относно проект на Закон за допълнение на Закона за ратифициране на Конвенцията, приета от Съвета в съответствие с чл. 34 от Договора за Европейския съюз за взаимопомощ по наказателноправни въпроси между държавите членки на ЕС, и на Протокола, съставен от Съвета в съответствие с чл. 34 от ДЕС към същата конвенция;

- по покана на омбудсмана на РБ – предоставяне на информация от 22.02.2021 г. по прилагането на ЕКПЧОС, както и за привеждане на националното законодателство в съответствие с практиката по приложението ѝ с оглед включване на информация в Годишния доклад на омбудсмана;

- по покана на министъра на правосъдието – предоставяне на информация, нужна във връзка с проверка на РБ по фаза 4 от мониторинга по прилагане на Конвенцията за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), 10.03.2021 г.;

- становище на НК на ВКС от 15.03.2021 г. до МП по процедура за нарушение 2020/2321 на ЕК за неправилно транспониране на Рамково решение 2008/913/ПВР на Съвета от 28.11.2008 г. относно борбата с определени форми и прояви на расизъм и ксенофобия посредством наказателното право;

- във връзка с покана от МП – становище относно необходимостта от изготвяне на изменения и допълнения на НК в съответствие с препоръките от Третия цикъл на Универсалния периодичен преглед към Съвета по правата на човека на ООН, 30.03.2021 г.;

- по покана на МП – попълнен въпросник от компетентността на НК на ВКС във връзка с проучване на ЕК в подкрепа на оценката на Директива (ЕС) 2017/541 на ЕП и на Съвета от 15.03.2017 г. относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета, и за изменение на Решение 2005/671/ПВР на Съвета, 31.03.2021 г.;

- по покана на МП – предоставяне на информация на председателя на ВКС от компетентност на НК на ВКС по въпросник за Европейската комисия за ефективност на правосъдието на Съвета на Европа (СЕРЕЈ), цикъл 2020 – 2021 г. (15.06.2021 г.);

- по покана на МП – становище във връзка с обществените консултации по проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 2/2015 г. за вписването, квалификацията, възнагражденията на вещите лица относно въвеждането на Информационна система „Единен регистър на вещите лица“ (15.07.2021 г.);

- във връзка със съгласуване в РГ 33 на проект на позиция в отговор на официално уведомително писма от Генералния секретариат на ЕК по процедура на нарушение № 2021/2047 по описа на ЕК за неправилно транспониране в българското законодателство на разпоредби от Директива (ЕС) 2017/541 относно борбата с тероризма – становище от ВКС в рамките на неговата компетентност по направените от ЕК констатации за неправилно транспониране (6.08.2021 г.);

- становище на НК на ВКС от 25.10.2021 г. до МП в рамките на съгласувателна процедура по чл. 32 от УПМСНА относно проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за ратифициране на Европейската конвенция за взаимопомощ по наказателноправни въпроси и Допълнителния протокол към нея, Конвенцията за трансфер на осъдени лица и Европейската конвенция за екстрадиция с двата допълнителни протокола към нея;

- становище на НК на ВКС от 25.10.2021 г. до МП в рамките на съгласувателна процедура по чл. 32 от УПМСНА относно проект на Закон за допълнение на Закона за ратифициране на Конвенцията, приета от Съвета в съответствие с чл. 34 от Договора за Европейския съюз за взаимопомощ по наказателноправни въпроси между държавите – членки на ЕС, и на Протокола, съставен от Съвета в съответствие с чл. 34 от ДЕС към същата конвенция;

- становище на НК на ВКС от 01.11.2021 г. до МП в рамките на съгласувателна процедура по чл. 32 от УПМСНА относно проект на Постановление на МС за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за защита на лица, застрашени във връзка с наказателното производство, приет с Постановление № 242 на МС от 2018 г.;

- становище на НК на ВКС от 10.11.2021 г. до МВР относно проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 8121з-465 от 26.08.2014 г. за организацията и функционирането на Националната Шенгенска информационна система на РБ;

- становище на НК на ВКС от 13.11.2021 г. до МП относно стартирана срещу РБ процедура за нарушение № 2021/2098 по описа на ЕК за неправилно транспониране в българското законодателство на разпоредби от Директива 2012/13/ЕС от 22.05.2012 г. относно правото на информация в наказателното производство;

- становище на НК на ВКС от 25.11.2021 г. до МП в рамките на съгласувателна процедура по чл. 32 от УПМСНА относно проект на Закон за допълнение на ЗИНЗС.

Проекти на становища по конституционни дела, възложени за изготвяне на Аналитичното звено:

- по конституционно дело № 4/21 г. (12.04.2021 г.);
- по конституционно дело № 12/21 г. (27.08.2021 г.);
- по конституционно дело № 10/21 г. (2.09.2021 г.);
- по конституционно дело № 17/21 г. (8.11.2021 г.);
- по конституционно дело № 19/21 г. (8.11.2021 г.).

г) Членства в междуинституционални комисии, съвети междуведомствени работни групи и други работни формати

Тази дейност се осъществява основно от членовете на Аналитичното звено, както и от определени други представители на ВКС.

През 2021 г. продължи участието на ръководителя на НК като член/представител на ВКС в: Националната комисия за борба с трафика на хора към МС; Централната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни към МС; Съвета по прилагане на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система; Националния съвет по антикорупционни политики към МС.

Съдия Галина Захарова и съдия Галина Тонева са определени за членове от страна на НК на Програмния съвет на НИП, които да участват в изработване учебните програми на Института чрез участие във формираните експертни групи.

Съдиите Галина Захарова, Галина Тонева, Лада Паунова и Мина Топузова са определени за участие в РГ към МП за анализ на практиката на СЕС във връзка с Европейската заповед за арест.

Съдиите Галина Захарова, Галина Тонева и Лада Паунова са определени като представители от страна на НК на ВКС за участие в междуведомствена РГ, която да извърши анализ на въпросите, представени от Комитета на Съвета на Европа в контекста на изпълнение на осъдителните решения на ЕСПЧ, обединени в групи – „Великова срещу България“ и „С.З./Колеви срещу България“ и др. Въз основа на писмо от министъра на правосъдието от 24.03.2022 г. за това, че член на РГ следва да е само един представител на ВКС, с писмо на председателя на ВКС от 28.03.2022 г. е определена съдия Тонева.

Съдиите Галина Захарова, Галина Тонева и Лада Паунова са определени като представители от страна на НК на ВКС за участие в междуведомствена РГ към МП, която в указан в заповедта на министъра на правосъдието срок да обсъди направените от Експертния съвет към главния

прокурор на РБ експертни предложения за изменения в НПК с оглед необходимостта от усъвършенстване на нормативната уредба в областта на материалното и процесуално наказателно право и в изпълнение на Плана за изпълнение на мерки в отговор на препоръките и посочените предизвикателства, съдържащи се в Доклада на ЕК от 30.09.2020 г. относно върховенството на закона за 2020 г., Ситуация в областта на върховенството на закона в България, одобрен с Решение № 806/6.11.2020 г. на МС на РБ, като подготви проект на законови изменения.

Съдиите Галина Захарова и Галина Тонева са определени като представители от ВКС в сформирания от МП РГ за подготовка на законодателни изменения във връзка с процедура за нарушение 2020/2321 по отношение на неправилно транспониране на определени разпоредби от РР 2008/913/ПВР на Съвета от 28.11.2008 г. относно борбата с определени форми и прояви на расизъм и ксенофобия посредством наказателното право.

Съдия Галина Тонева от НК и съдия Вероника Николова от ТК са представители от страна на ВКС в състава на РГ 33 „Сътрудничество в областта на правосъдието и защита на личните данни“ към СЕВ, създадена на основание чл. 7, ал. 2 от Постановление № 85 на МС от 17.04.2007 г. за координация по въпросите на Европейския съюз във връзка с чл. 29, т. 5 от Устройствения правилник на Министерство на правосъдието. Чрез тази РГ се изразяват мнения и предложения по предлагани от МП проекти за позиции на Република България по становища и констатации на Европейската комисия, както и в рамките на законодателната процедура по приемане на нормативни актове на ЕС.

Съдия Галина Тонева от страна на НК на ВКС е определена за участие в РГ към МП за изменение и допълнение на ЗСВ.

Съдия Галина Тонева взе участие като представител на ВКС в работната среща на 13.05.2021 г. с оценителния екип по проверка на РБ по фаза 4 от мониторинга по прилагането на Конвенцията за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки на ОИСР.

Съдия Галина Тонева взе участие като представител на ВКС в срещите на РГ за борба с подкупването в международните търговски сделки с оглед защита на доклада от проверката на РБ по фаза 4 от мониторинга по прилагането на Конвенцията за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки на ОИСР (11 – 15.10.2021 г.).

Съдия Галина Тонева е определена от страна на НК на ВКС да вземе участие в проучване на добри съдебни практики при прилагането на законите за защита на човешки и граждански права в РБ, по покана на УС на Сдружение с нестопанска цел „Искам да знам“.

Участие на съдия Галина Тонева в комисия, определена от Пленума на ВКС, за изготвяне на искане до Конституционния съд на Република България за установяване на противоконституционност на разпоредби от ЗСВ (т. н. „кариерни бонуси“).

Съдия Биляна Чочева е определена за участие в РГ към МП за обсъждане на Решение на Съда на ЕС от 19.09.2019 г. по дело C-467/18,

постановено по преюдициално запитване, отправено от Районен съд – Луковит.

В рамките на Деветия кръг за взаимни оценки на държавите членки на ЕС по тема: „Инструменти на взаимното признаване в областта на лишаването от свобода и мерки, ограничаващи свободата“ съдия Биляна Чочева от II н. о. е включена в оценяващ екип от трима национални експерти (заедно с представител от Ирландия и представител от Федерална република Германия), подпомагани от персонала на Генералния секретариат на Съвета на ЕС, за оценката на Кралство Нидерландия. Съдия Красимира Медарова от III н. о. е включена в оценяващ екип от трима национални експерти, подпомагани от персонала на Генералния секретариат на Съвета на ЕС, за оценката на Република Латвия (оценъчна визита на Латвия е проведена в периода 21 – 25.09.2020 г.). Деветият кръг за взаимни оценки е посветен на практическото изпълнение и функционирането на Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13.06.2002 г. относно Европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки, Рамково решение 2008/909/ПВР на Съвета от 27.11.2008 г. за прилагане на принципа за взаимно признаване към съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейския съюз, Рамково решение 2008/947/ПВР на Съвета от 27.11.2008 г. за прилагане на принципа на взаимното признаване към съдебни решения и решения за пробация с оглед на надзора върху пробационните мерки и алтернативните санкции и Рамково решение 2009/829/ПВР на Съвета от 23.10.2009 г. за прилагане между държавите – членки на Европейския съюз, на принципа за взаимно признаване към актове за налагане на мерки за процесуална принуда като алтернатива на предварителното задържане. Поради пандемията от COVID-19 са проведени множество видеоконферентни срещи. Предстои експертните екипи да изготвят доклади със съдействието на Генералния секретариат на Съвета, въз основа отговорите на оценяваните държави на въпросника за оценка, заедно с подробни отговори на последващи въпроси.

Съдия Блага Иванова е член на постоянната експертна РГ към НКБТХ.

Съдия Даниела Атанасова от III н. о. участва като представител на ВКС в Междуведомствения съвет за методическо ръководство в ЕИСПП.

Съдия Бисер Троянов от II н. о. е определен за лице за контакт по въпроси от компетентността на ВКС по обхвата на Механизма за мониторинг на борбата с корупцията и организираната престъпност, съдебната реформа и върховенство на закона.

Съдия Бисер Троянов е определен за представител от страна на НК на ВКС в РГ към ВСС за извършване на преглед и актуализация на изготвените от ВСС нормативни актове по глава 18а от ЗСВ.

Съдия Бисер Троянов е определен от страна на НК за член на работната група, формирана съгласно решение на Пленума на ВСС по Протокол № 26/22.10.2020 г. за изготвяне на препоръки относно липсващи функционалности и несъвършенства на ЕИСС, с оглед съобразяването ѝ с организацията по администриране на делата и работата на съдебните

служители и магистратите според ПАВКС и Правилата за образуването и случайното разпределение на делата във ВКС.

Съдия Румен Петров е представител на ВКС в Националния съвет по наркотичните вещества към МС.

Съдия Румен Петров е определен за участие в междуведомствена РГ към МП във връзка с изготвяне на проект за изменение и допълнение на Постановление № 23/29.01.1998 г. на МС на РБ за определяне на цени на наркотичните вещества за нуждите на съдопроизводството.

Съдия Антоанета Данова участва като представител на ВКС в РГ на МП за изменение и допълнение на Наредба № 2 от 2015 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица относно въвеждането на информационната система „Единен регистър на вещите лица“.

Съдия Антоанета Данова е определена за представител от страна на НК на ВКС за участие в РГ към МП със задача изготвяне на проект за изменение и допълнение на Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“.

Съдия Милена Панева участва в състава на РГ към МП за изготвяне на предложения за законодателни промени в ГПК, АПК и НПК с цел регламентация на видеоконферентни връзки и тяхното използване във фазите на досъдебното и съдебно производство, включително и при трансграничното сътрудничество.

С решение по т. 1 от Протокол № 3/19.02.2020 г. на Комисия „Съдебна карта, натовареност и съдебна статистика“ (КСКНСС) към СК на ВСС е прието да се сформира работна група за изработване на Правила по приложението на чл. 233, ал. 6, изр. първо от ЗСВ. Същата е сформирана с решение по т. 4 от Протокол № 7/27.05.2020 г. на КСКНСС. С решение по т. 6 от Протокол № 11/07.10.2020 г. на КСКНСС към СК е прието в състава на работната група да бъдат включени и представители на ВКС и ВАС. За представител на Върховния касационен съд за участие в работна група за изработване на Правила за приложение на чл. 233, ал. 6, изр. първо от ЗСВ за определяне и изплащане на възнаграждения на съдии и съдебни служители по реда на чл. 233, ал. 6 от ЗСВ е определена съдия Деница Вълкова.

Съдия Деница Вълкова е определена за представител от страна на ВКС и в РГ към ВСС за изработване на правила за определяне и изплащане на средства за допълнително трудово възнаграждение за постигнати резултати през 2021 г.

РГ в изпълнение на препоръка № 40 от Пътна карта по мярка № 13 от Плана за действие за изпълнение на Независимия технически анализ на структурния и функционален модел на ПРБ за изготвяне на законодателни предложения, засягащи разследвания срещу председателите на ВКС и ВАС и главния прокурор, съответстващи на действащата конституционна уредба. Освен през 2019 г. работата на групата продължи и през 2020 г. Актуално е формирана нова РГ, в която участва съдия Тонева.

Междуведомствена РГ към МП за изготвяне на предложения за законодателни промени във връзка с транспонирането на Директива (ЕС) 2017/541 на ЕП и на Съвета от 15.03.2017 г. относно борбата с тероризма и за

замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета и за изменение на Решение 2005/671/ПВР на Съвета.

РГ към МП за адаптиране на националното законодателство за прилагане на Регламент (ЕС) 2018/1805 относно взаимното признаване на актовете за обезпечаване и конфискация. РГ е формирана през 2020 г.

РГ към МП и ВСС относно ЗИД на ГПК с цел регламентиране на правилата за упражняване на процесуални права в електронна форма – изготвен проект на ЗИД ГПК (пар. 14 от ПЗР е изменения в НПК).

Попълвани от Аналитичното звено въпросници в отговор на молби от държави членки или от международни институции:

- по искане на Държавния департамент на САЩ чрез НКБТХ относно развитието на линията за трафик на хора през 2022 г.;

- по искане на службата на ООН по наркотиците и престъпността чрез НКБТХ относно влиянието на COVID-19;

- по искане на Министерството на правосъдието във връзка с оценката на Директива (ЕС) 2017/541 на ЕП и на Съвета от 15.03.2017 г. относно борбата с тероризма;

- по искане на групата експерти за борба с трафика на хора към Конвенцията на Съвета на Европа (GRETA).

Проучване за противоречива практика от Аналитичното звено и изготвяне на становища:

- проучване на противоречива практика по приложение на чл. 172б, ал. 1 от НК по инициатива на РС – Несебър. Изготвено е становище, което е прието на ОСНК и е изпратено на вниманието на административните ръководители на апелативните съдилища;

- проучване на противоречива практика относно правото на частния обвинител, частния тъжител, гражданския ищец и гражданския ответник да подават касационна жалба. Изготвено е становище от Аналитичното звено и съдия Стамболова, прието на ОСНК, което е изпратено на вниманието на административните ръководители на апелативните съдилища;

- изготвено е становище относно искане на председателя на СНС за тълкувателна дейност по въпроса „В кои случаи въззивната инстанция може на основание чл. 335, ал. 2 от НПК сама да отстрани допуснатото от първата инстанция съществено процесуално нарушение „липса на мотиви“ по чл. 348, ал. 3, т. 2 от НПК?“. Становището е изпратено на СНС, както и на всички апелативни съдилища;

- проучване на практиката по осъществяване на инцидентен (косвен) съдебен контрол за законосъобразност на административни актове в наказателното производство.

д) Становища във връзка с дейността на Националната комисия за борба с трафика на хора (НКБТХ)

В периода м. януари – м. ноември 2021 г. НК на ВКС е участвала със становища в случаите, когато същата е била сезирана от НКБТХ:

- информация по въпросник от Държавния департамент на САЩ във връзка с изготвяне на годишния Доклад за трафика на хора на Държавния департамент на САЩ за 2021 г.;

- становище относно продължаване дейността на междуинституционалния координационен екип за работа по случаи на трафик на хора и определяне на представители за членове на екипа от ангажираните институции;

- предоставена информация, по компетентност, по въпросник на Службата на ООН по наркотиците и престъпността (UNODC) по влиянието на COVID-19 върху трафика на хора;

- предоставена информация, по компетентност, по въпросник за използването на информационни технологии при престъплението трафик на хора, изпратено от Групата от експерти за борба с трафика на хора към Конвенцията на Съвета на Европа (ГРЕТА);

- участие на съдия Блага Иванова в среща на Специалния представител и координатор по борбата с трафика на хора към ОССЕ с представители на ВКС (23.06.2021 г.).

е) Участия в обучения през 2021 г., организирани от Националния институт на правосъдието

Въпреки усложненията, произтичащи от извънредната епидемична обстановка, и през 2021 г. съдиите от НК на ВКС продължиха активното си участие като лектори и обучаеми в организирани от НИП обучения (електронни дистанционни, уебинари, регионални, присъствени, в рамките на програмите на кандидатите за младши съдии и за задължително първоначално обучение на кандидатите за младши прокурори, и др.):

- съдия Галина Захарова: член на изследователска общност за изготвяне на анализ на тема „Упражняване на правомощието на българските съдилища да отправят преюдициални запитвания до Съда на ЕС по наказателноправни въпроси“ по проект „НИП – Модерна институция за съдебно обучение“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“; член на изследователска общност за изготвяне на анализ на тема „Анализ на практиката на апелативните съдилища в производствата по възобновяване на наказателни дела от тяхна компетентност по силата на ЗИД НПК (обн. ДВ, бр. 42 от 2015 г.) по проект „НИП – Модерна институция за съдебно обучение“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“; участие като временен преподавател в курса за задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии по темата „Касационно производство“ (26 – 27.04.2021 г. и 10.05.2021 г.), както и по темата „Производство по възобновяване на наказателни дела“ (11.05.2021 г.);

- съдия Галина Тонева: член на изследователска общност за изготвяне на анализ на тема „Упражняване на правомощието на българските съдилища да отправят преюдициални запитвания до Съда на ЕС по наказателноправни въпроси“ по проект „НИП – модерна институция за съдебно обучение“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“; член на работната група по дейност 1 „Създаване на рамка за устойчиво съдебно обучение в областта на основните права и върховенството на правото“ по проект

„Съвременна учебна среда за съдии, прокурори, следователи и други представители на професионалната общност“, финансиран по Програма „Правосъдие“ на Норвежкия финансов механизъм 2014 – 2021 г.;

- съдия Лада Паунова: участие като временен преподавател в курса за задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии по темата „Специални разузнавателни средства“ (10 и 24.02.2021 г.); член на изследователска общност за изготвяне на анализ на тема „Прилагане на специални разузнавателни средства, поискани от прокуратурата“ по проект „НИП – Модерна институция за съдебно обучение“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“; участие като преподавател в електронно дистанционно обучение „Събиране, обработка и съхраняване на данни от електронни устройства. Основни характеристики. Проблеми във връзка с чл. 8 от ЕКПЧ и със защитата на личните данни“, финансирано от бюджета на НИП, проведено в периода 27.10. – 14.11.2021 г. В рамките на обучението съдия Паунова разгледа темите „Записване и предаване на разговори от мобилните и електронните устройства без съгласие на потребителите. Наказателноправни аспекти на реализиране на отговорността за умишлено записване или подслушване разговорите и цялата кореспонденция на лицата, когато не е извършено от компетентен орган“ и „Събирането, записването и анализирането на лични данни като местоположение, навици, мобилна активност, възраст, спорт, диети, медицински показатели от мобилните и електронните устройства за техните потребители, като форма на профилиране на личността. Защита на личността съгласно практиката на ЕСПЧ и СЕС“; участие като преподавател в електронно дистанционно обучение на тема „Доказателства, при събирането на които се засягат права по чл. 8 от ЕКПЧ и справедливостта на наказателния процес“, организирано по проект „Правосъдие през 21 век – развиване на професионална компетентност и интегритет на магистратите и съдебните служители“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, проведено в периода 22 – 30.11.2021 г.; участие като преподавател в зонално съвещание за съдиите от района на Апелативен съд – Пловдив по теми, свързани с: мярката за неотклонение „задържане под стража“; специфични въпроси, свързани с престъплението по чл. 354а от НК; отнемане на основание чл. 53, ал. 2, б. „б“ от НК; доказателства и доказателствени средства и престъплението „измама“ при договорни отношения; Зоналното съвещание е организирано по проект „Правосъдие през 21 век – развиване на професионална компетентност и интегритет на магистратите и съдебните служители“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, проведено в периода 29 – 30.10.2021 г.; участник в регионален уебинар за съдии на тема „Цифрови доказателства“ (04.03.2021 г.), организиран в рамките на Международната програма за борба с компютърните злоупотреби и интелектуална собственост на Министерство на правосъдието на Съединените американски щати, с домакин – Съдебната академия на Хърватия; участник в електронно дистанционно обучение на тема „Мениджмънт на предизвикателствата в съдебната власт“ (15 – 21.11.2021 г.);

- съдия Ружена Керанова: член на изследователска общност за изготвяне на анализ на тема „Анализ на практиката на апелативните съдилища в производствата по възобновяване на наказателни дела от тяхна компетентност по силата на ЗИД НПК (обн., ДВ, бр. 42 от 2015 г.) по проект „НИП – Модерна институция за съдебно обучение“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“;

- съдия Бисер Троянов: участие като временен преподавател в задължителното първоначално обучение на кандидатите за младши съдии по темата „Касационно производство“ (09.12.2021 г.); по темата „Производство по възобновяване на наказателни дела“ (10.12.2021 г.);

- съдия Петя Шишкова: участие като преподавател в зонално съвещание за съдиите от района на Апелативен съд – София по теми, свързани с проблеми при разглеждането на дела, свързани с престъпленията по транспорта. Зоналното съвещание се организира по проект „Правосъдие за 21 век – развиване на професионална компетентност и интегритет на магистратите и съдебните служители“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, проведено в периода 15 – 16.10.2021 г.; участник в регионален уебинар за съдии на тема „Цифрови доказателства“ (4.03.2021 г.), организиран в рамките на Международната програма за борба с компютърните злоупотреби и интелектуална собственост на Министерство на правосъдието на Съединените американски щати, с домакин - Съдебната академия на Хърватия;

- съдия Валя Рушанова: член на изследователска общност за изготвяне на анализ на тема „Анализ на практиката на апелативните съдилища в производствата по възобновяване на наказателни дела от тяхна компетентност по силата на ЗИД НПК (обн., ДВ, бр. 42 от 2015 г.) по проект „НИП – Модерна институция за съдебно обучение“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“;

- съдия Милена Панева: член на изследователската общност за изготвяне на анализ на тема „Упражняване на правомощието на българските съдилища да отправят преюдициални запитвания до Съда на ЕС по наказателноправни въпроси“ по проект „НИП – Модерна институция за съдебно обучение“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“; член на изследователска общност за изготвяне на анализ на тема „Прилагане на специални разузнавателни средства, поискани от прокуратурата“ по проект „НИП – Модерна институция за съдебно обучение“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“;

- съдия Красимира Медарова: участник в дистанционно обучение на тема „Прилагане на Хартата на основните права на Европейския съюз“, проведено в периода 21 – 22.06.2021 г.; участник в онлайн обучение на тема „Наказателно право и права на човека: Актуална съдебна практика на ЕСПЧ“, организирано по проект „НИП – Модерна институция за съдебно обучение“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“ в периода 09 – 10.12.2021 г.;

- съдия Деница Вълкова: участие като временен преподавател в курса за задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии по

темата „Въззивно производство по глава XXI от НПК“ (02 – 06.04.2021 г. и 21 – 23.04.2021 г.);

- съдия Татяна Грозданова: участник в уебинар на тема „Международното сътрудничество между България и Великобритания след Брекзит“, организиран от НИП съвместно с Британското посолство и Кралствата прокурорска служба на Обединеното кралство (27.10.2021 г.); участник в „Обучение за обучители в областта на трансграничното сътрудничество по наказателни дела“, организирано по проект „Правосъдие през 21 век – развиване на професионална компетентност и интегритет на магистратите и съдебните служители“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“ (25 – 26.10.2021 г.).

ж) Ангажименти на съдиите от НК в провеждането на държавни изпитни сесии по наказателноправни науки

Независимо от усложнената пандемична обстановка съдиите от НК на ВКС и през 2021 г. продължиха да изпълняват задълженията си по чл. 11, ал. 3, т. 2, предл. 1 от Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“ от 1996 г. (в сила от 12.04.1996 г., приета с ПМС № 75 от 05.04.1996 г., обн. ДВ, бр. 31/12.04.1996 г., посл. доп. ДВ, бр. 50 от 02.06.2020 г. и бр. 18 от 02.03.2021 г.).

През 2021 г. петнадесет съдии от наказателната колегия участваха в държавни изпитни сесии по наказателноправни науки в СУ „Св. Климент Охридски“, Университета за национално и световно стопанство, Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“, Бургаския свободен университет и Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“.

В изпитните комисии бяха включени съдиите: Галина Захарова, Галина Тонева, Лада Паунова, Мина Топузова, Блага Иванова, Теодора Стамболова, Бисер Троянов, Румен Петров, Петя Шишкова, Валя Рушанова, Милена Панева, Христина Михова, Невена Грозева, Надежда Трифонова и Деница Вълкова.

Съдия Петя Шишкова беше определена за редовен член и взе участие в изпитната комисия към МП във връзка с провеждане на изпит за юридическа правоспособност (24.10.2021 г., 03.11.2021 г.).

7. АДМИНИСТРИРАНЕ НА ДВИЖЕНИЕТО НА ДЕЛАТА ОТ ОБРАЗУВАНЕТО ДО ПРИКЛЮЧВАНЕТО ИМ

Към 31.12.2021 г. в НК работят 9 съдебни помощници, колкото са и по щат. Разпределението на съдебните помощници по отделения се регулира със заповеди на председателя на ВКС и разпореждания на ръководителя на Наказателната колегия. Съдебните помощници: проверяват предпоставките за образуване на производство пред ВКС по постъпилите дела и изготвят писмени проекти за разпореждания – за образуване на производство пред ВКС или за отказ от образуване на производство пред ВКС; изготвят проекти на други разпореждания и отговори по жалби и молби на граждани; изготвят

проекти на решения/определения по образувани пред ВКС производства по реда на Глава двадесет и трета и Глава тридесет и трета от НПК; изготвят проекти на определения по образувани пред ВКС частни наказателни производства и др. По възлагане от ръководителя на НК всички съдебни помощници извършват проучвания на съдебната практика във връзка с необходимостта от тълкувателна дейност на ОСНК на ВКС. През 2021 г. те продължават участието си в присъствени или дистанционни обучения на НИП, предназначени за съдии и съдебни помощници, както и в изследователски общности на НИП за изготвяне на анализи по теми от областта на правото на ЕС и наказателно-процесуалното право.

През 2021 г. НК разполага с общо 14 служители на специализираната администрация: 7 съдебни секретари, 1 секретар на колегията, 2 куриери – общо за трите наказателни отделения, 4 деловодители – по 1 за всяко от отделенията, както и 1 деловодител в адвокатска стая.

8. ИНСТАНЦИОНЕН КОНТРОЛ. КАЧЕСТВО НА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ

а) Апелативни съдилища

През отчетния период касационната инстанция е извършила проверка на 490 съдебни акта, постановени от апелативните съдилища в страната²³. В сравнение с предходните години, съотношението е следното:

Година	Постъпили дела от апелативните съдилища, свършени от ВКС
2021	490
2020	489
2019	536

По критерия брой на постъпили дела от съответния апелативен съд, както и през предходния отчетен период НК на ВКС е разгледала най-много дела, постъпили от: АС – София (170 броя), следван от АС – Пловдив (96 броя), АС – Варна (73 броя), АС – Велико Търново (53 броя), АС – Бургас (46 броя), Апелативния специализиран наказателен съд (АСНС) – 36 броя, и Военно-апелативния съд (ВНАС) – 16 броя²⁴. За поредна година се утвърждава тенденцията по-голямата част от съдебните актове на апелативните съдилища (близо 61%) да бъдат оставяни в сила, което е траен показател за положителна оценка на правораздавателната дейност в тези съдебни органи. В сравнителен план процентът на потвърдени съдебни актове е близък до данните от 2020 г. (малко над 58%) и 2019 г. (59,5%). Видно от Справка 2 „Свършени дела, разпределени по съд, чието решение се атакува, и резултат“, изготвена от Отдел „ИСКСС“ на ВКС, с най-много оставени в сила съдебни актове е²⁵ АС – Велико Търново (около 74,6%),

²³ Посоченият брой дела са изведени от данните в Справка 2 „Свършени дела, разпределени по съд, чието решение се атакува, и резултат“, изготвена от Отдел „ИСКСС“ на ВКС, като са изключени делата за подсъдност от к. 2.1.12 (1 бр.).

²⁴ Изключено е 1 брой дело за промяна на местна подсъдност, постъпило от АС – Варна.

²⁵ От общия брой, поставен в съотношение с к. 2.1.9 „оставя в сила“, са приспаднати прекратените дела (к. 2.1.10), без разглеждане (к. 2.1.11) делата за подсъдност (к. 2.1.12), възобновявания (к. 2.1.13) и други (2.1.14).

следван от ВнаС (68,75%), АС – Пловдив (68,54%), АС – София (66,67%), АС – Бургас (64,44%), АСНС (малко над 59%) и АС – Варна (52,17%).

В резултат на касационната проверка актовете по 67 броя дела са отменени и върнати за ново разглеждане на апелативните съдилища, което представлява близо 14% от общия брой на постъпилите и свършени през 2021 г. дела от апелативните съдилища, при 20% през 2020 г. и 15% през 2019 г.

Най-голям брой отменени актове са постановените от АС – София (26 броя), от който съдебен орган са постъпили обаче и най-много за разглеждане дела, а най-нисък е броят на отмените актове на АС – Велико Търново (2 бр.) и ВнаС (3 бр.), като от последния са постъпили и най-малко дела за разглеждане.

През 2021 г. общо 2 въззивни съдебни акта на апелативните съдилища (1 на АС – София и 1 на ВнаС) са били отменени от ВКС и върнати на първата инстанция (съответно по 3 през годините 2020 и 2019).

Подробна информация за свършените дела се съдържа в Справка 2.

б) Софийски градски съд, окръжни съдилища, СНС

Броят на делата, постъпващи от окръжните съдилища за касационен контрол по реда на Глава двадесет и трета или Глава тридесет и трета от НПК, е по-голям спрямо 2020 г. и по-малък спрямо 2019 г.²⁶:

Година	Постъпили дела от ОС, СГС и СНС, свършени от ВКС
2021	187
2020	166
2019	238

Отделно от посочените 187 броя касационни дела по глави 23 и 33 от НПК, през 2021 г. са свършени и 65 броя частни производства по дела, постъпили от окръжните съдилища за промяна на местна подсъдност.

От свършените през отчетния период 187 дела 48 броя съставляват постъпили във ВКС по искания за възобновяване.

През отминалата година се запазва тенденцията за най-голям относителен дял на делата (без производства за подсъдност), постъпващи от СГС – 37 броя, следван от ОС – Варна (16 броя), ОС – Благоевград (12 броя), ОС – Пловдив (12 броя) и ОС – Хасково (10 броя).

Най-малко дела (без производства за подсъдност) през 2021 г. са постъпили от окръжните съдилища в Кърджали, Силистра, Смолян и Шумен – по 1 брой, Габрово, Добрич, Сливен, Ямбол – по 2 броя.

Статистическите данни показват, че от свършените през 2021 г. дела, постъпили от окръжните съдилища, 68 броя съдебни актове (около 81%) са

²⁶ Посоченият брой дела са изведени от данните в Справка 2 „Свършени дела, разпределени по съд, чието решение се атакува, и резултат“, изготвена от Отдел „ИСКСС“ на ВКС, като са изключени делата за подсъдност (65 бр.).

оставени в сила от касационната инстанция, 40 броя (близо 34%) – са отменени и върнати на въззивния съд, а 2 броя – на прокурора²⁷.

в) Военни съдилища

През 2021 г. е постъпило 1 дело по искане за промяна за местна подсъдност и 1 по искане за възобновяване.

г) Районни съдилища

През отчетната година в НК на ВКС са свършени общо 361 дела, постъпили от районните съдилища в страната, от които 331 броя (близо 92%) са по частни производства (промяна на местна подсъдност), а 26 броя – по искания за възобновяване. Прекратени са 2 дела. Има и 2 дела, класирани в колона 2.1.14 „Други“.

д) Други органи

През 2021 г. пред ВКС са образувани три производства по чл. 130, ал. 2 вр. чл. 7, ал. 7 от Закона за адвокатурата по постъпили искания за отмяна на решение на Висшия дисциплинарен съд на Адвокатурата на Република България. По едно от делата жалбата против решение по дисциплинарно дело на Висшия дисциплинарен съд е оставена без разглеждане; по второто – делото е обявено за решаване; по третото дело е оставено в сила съответното решение по дисциплинарно дело на Висшия дисциплинарен съд на Адвокатурата на Република България.

9. ИЗВОДИ

Основен приоритет на НК и през изминалата 2021 г. отново беше осигуряването на организация на работа в условията на пандемична обстановка, която в максимална степен да осигури условия за ефективно осъществяване на пряката дейност на съдиите по разглеждане и решаване на дела при създадени гаранции за опазване на здравето на съдиите, съдебните служители и участниците в процеса. Положителен аспект в работата на колегията е, че делата се администрираха и разглеждаха експедитивно; насрочваха се интензивно в открити заседания в рамките на около месец; не се допуснаха случаи на безпричинно и неоснователно отлагане на дела. Беше създадена организация чрез ежемесечен график за своевременно заместване в заседанията на болели съдии. В ситуацията на извънредна обстановка се наблюдава незначително увеличение в сравнение с 2020 г. на отложените дела, като неявяването на страни и други участници в процеса по уважителни причини във висока степен се дължеше на влошено здравословно състояние.

Независимо от епидемичната криза преобладаващата част от съдебните актове се изготвяха в разумен срок, като са допуснати отклонения по ограничен брой дела с висока фактическа и правна сложност. Спазването на принципа за разглеждане и решаване на делата в разумен срок налага да продължат да се полагат усилия за пълно преодоляване на изолираните

²⁷ От общия брой, поставен в съотношение с к. 2.1.9 „оставя в сила“, са приспаднати прекратените дела (к. 2.1.10), без разглеждане (к. 2.1.11), делата за подсъдност (к. 2.1.12), възобновявания (к. 2.1.13) и други (2.1.14).

случаи на забави при окончателното финализиране на делата. За поредна година се доказва ефективността на предприятия от ръководството на ВКС подход на постоянен мониторинг на срочността на съдопроизводството и системно предприемане на мерки за контрол по спазването на сроковете за изготвяне на съдебните актове по чл. 354, ал. 4 от НПК до преодоляването на забавянията.

В сравнение с 2020 г. през отчетната 2021 г. се очерта тенденция на увеличаване на постъпилите дела, като това се отнася до касационните производства и такива по възобновяване. Понастоящем този факт не може да се прецени като стабилна величина, но все пак сочи на увеличение на общия обем на работата. На фона на увеличеното общо постъпление, за пореден път се потвърди очертаната през предходни периоди сигурна тенденция към нарастване на броя на делата с висока фактическа и правна сложност, като в сравнение с 2020 г. отново се наблюдава поредно увеличение (с около 17%). Очертава се и увеличаване на броя на производства по чл. 354, ал. 5 от НПК – т. нар. трета касация, разглеждането и решаването на които изисква много по-големи усилия. Тези факти са белег за постоянно усложняване на дейността по правоприлагане, което обстоятелство съществено влияе върху натовареността на съдиите, като я завишава. Големият брой изискани и предоставени становища по законопроекти, по дела пред Конституционния съд на Република България и др., участието в работни групи не само от членовете на Аналитичното звено, но и от други магистрати, необходимостта от проучване на противоречива практика са обстоятелства, които сочат на необходимост от увеличаване на аналитичния потенциал.

В контекста на тези тенденции остава непроменена обоснованата и в предходни доклади необходимост от увеличаване на броя на съдебните помощници в колегията с цел осигуряване на разумен баланс между количествените и качествените аспекти на работата на съдиите от НК.

II. ГРАЖДАНСКА КОЛЕГИЯ

Статистически данни за делата, разглеждани през 2021 г. в Гражданската колегия на Върховния касационен съд, както и за свършените дела през годината

Несвършени дела към 1 януари 2021 г. От тях: - касационни дела - частни производства	1960 бр. 1702бр. 258 бр.
Постъпили преписки през 2021 г. Прекратени преписки Дела, постъпили през 2021 г. От тях: - касационни дела - частни производства	6159 бр. 970 бр. 5189 бр. 3778 бр. 1411 бр.
Общ брой на делата за разглеждане през 2021 г. От тях: - касационни производства - частни производства	7149 бр. 5480 бр. 1669 бр.
Свършени дела през 2021 г. От тях: - свършени касационни дела - свършени частни производства	4541бр. 3193 бр. 1348 бр.
Несвършени дела към 31 декември 2021 г. От тях: - касационни дела - частни производства	2638 бр. 2311 бр. 327бр.

1. КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

През 2021 г., както и през предходните 2020 г. и 2019 г., в Гражданската колегия на Върховния касационен съд са обособени четири отделения, във всяко от които съдиите са разпределени в постоянни тричленни състави. Делата се разпределят по реда на чл. 9 от Закона за съдебната власт съобразно специализацията на съдиите, установена от 01.01.2009 г., както следва: в Първо и Второ отделения, формиращи Първи поток – дела, образувани по вещноправни спорове и делби, а в Трето и Четвърто отделения, формиращи Втори поток – дела по облигационноправни спорове, трудовоправни спорове, дисциплинарни производства, дела, свързани с родителската отговорност и др. И през 2021 г. частните производства и молбите за отмяна са разпределяни съобразно установената от 01.03.2017 г. специализация на отделенията в Гражданската колегия съгласно Разпореждане № 21/28.02.2017 г. на председателя на колегията, в което е посочено, че постъпващите частни жалби по чл. 274, ал. 2 и ал. 3 ГПК и молбите за отмяна на влезли в сила решения по чл. 303 и чл. 304 ГПК се

разпределят между съдиите съобразно установената в колегията специализация според вида на делото на основание Заповед № 1015/27.05.2008 г. на председателя на ВКС. С оглед равномерното натоварване на съдиите от Първи и Втори поток на Гражданската колегия, с Разпореждане № 149/23.07.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия са прехвърлени дела с правно основание на иска чл. 45 – 50 ЗЗД от Втори поток за разглеждане от съдиите от Първи поток.

През 2021 г. в Гражданската колегия на ВКС са работили общо 48 съдии, като през отчетния период са настъпили промени в персоналия състав. От 15.03.2021 г. съдия Бойка Стоилова е освободена от длъжност поради пенсиониране. От 16.05.2021 г. е освободен от длъжност съдия Борислав Белазелков, председател на Четвърто гражданско отделение, поради пенсиониране, а от 26.09.2021 г. е освободена от длъжност съдия Светла Димитрова, заместник-председател на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, поради пенсиониране. Със Заповед № 759/27.05.2021 г. на председателя на ВКС, считано от 27.05.2021 г., за председател на Четвърто гражданско отделение е назначена съдия Василка Илиева, а със Заповед № 941/29.09.2021 г. на председателя на ВКС, считано от 29.09.2021 г., за изпълняваща функциите на заместник-председател на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е определена съдия Емануела Балевска. Със заповеди № № 924, 925, 926 от 20.09.2021 г. на председателя на ВКС, считано от 21.09.2021 г., в Гражданската колегия на ВКС за цялостно изпълнение на длъжността „съдия“ във ВКС са командироваани съдиите Милена Даскалова, Таня Орешарова и Мария Христова на местата на освободените от длъжност съдии поради пенсиониране. Със заповеди № № 1015 и 1016 от 06.11.2021 г. на и. ф. председателя на ВКС, във връзка с изтичане на петгодишния срок от назначаването на съдиите Бранислава Павлова и Емануела Балевска за председатели съответно на Първо и на Второ граждански отделения, е определено съдиите Бранислава Павлова и Емануела Балевска да изпълняват функциите съответно на „председател на Първо гражданско отделение“ от съдия Павлова и на „председател на Второ гражданско отделение“ от съдия Балевска.

С решение на Пленума на Върховния касационен съд от 20.04.2021 г. съдия Владимир Йорданов е преместен от Първо гражданско отделение в Четвърто гражданско отделение.

С Разпореждане № 119/31.05.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия съставите на Четвърто гражданско отделение са: Първи съдебен състав – Василка Илиева, Борис Илиев, Ерик Василев; Втори съдебен състав – Веска Райчева, Геника Михайлова, Любка Андонова; Трети съдебен състав – Албена Бонева, Боян Цонев, незаает трети щат; Четвърти съдебен състав – Мими Фурнаджиева, Велислав Павков, Десислава Попколева; Пети съдебен състав – Зоя Атанасова, Владимир Йорданов, Димитър Димитров.

С Разпореждане № 186/21.09.2021 г., предвид постъпилите в Гражданската колегия командироваани съдии, са определени следните състави в Първо гражданско отделение: Първи съдебен състав – Бранислава

Павлова, Теодора Гроздева, Милена Даскалова; Втори съдебен състав – Маргарита Соколова, Светлана Калинова, Гълъбина Генчева; Трети съдебен състав – Дияна Ценева, Бонка Дечева, Ваня Атанасова; в Трето гражданско отделение: Първи съдебен състав – Мария Иванова, Жива Декова, Таня Орешарова; Втори съдебен състав – Симеон Чаначев, Александър Цонев, Филип Владимирев; Трети съдебен състав – Марио Първанов, Илияна Папазова, Майя Русева; Четвърти съдебен състав – Емил Томов, Драгомир Драгнев, Геновева Николаева; Пети съдебен състав – Светла Бояджиева, Маргарита Георгиева, Даниела Стоянова; в Четвърто гражданско отделение: Първи съдебен състав – Василка Илиева, Борис Илиев, Ерик Василев; Втори съдебен състав – Веска Райчева, Геника Михайлова, Любка Андонова; Трети съдебен състав – Албена Бонева, Боян Цонев, Мария Христова; Четвърти съдебен състав – Мими Фурнаджиева, Велислав Павков, Десислава Попколева; Пети съдебен състав – Зоя Атанасова, Владимир Йорданов, Димитър Димитров.

Към 31.12.2021 г. съдиите в Гражданската колегия са разпределени по отделения така: в Първо гражданско отделение – 9 съдии, три състава; във Второ гражданско отделение – 9 съдии, три състава; в Трето гражданско отделение – 15 съдии, пет състава; в Четвърто гражданско отделение – 15 съдии, пет състава.

Във връзка с наличието на свободни места за длъжността „съдебен помощник“ и наложилото се поради пандемичната обстановка в страната отлагане на конкурс, на 08.02.2021 г. е проведен конкурс за петима нови съдебни помощници, от които трима по заместване. Класирани са петима кандидати, които са постъпили в колегията и са разпределени да подпомагат работата на съдиите в Гражданската колегия.

2. ПОСТЪПЛЕНИЯ

а) Организация по образуване и насрочване на делата

През 2021 г. дейността на Гражданската колегия на ВКС е белязана с продължаващата в света и в страната пандемия от COVID-19, обявеното от 12.03.2020 г. извънредно положение в Република България и последвалата от 14.05.2020 г. извънредна епидемична обстановка, която продължи и през 2021 г. Въпреки затрудненията, дейността на Гражданската колегия е организирана с необходимите усилия за изпълнение на водещата правораздавателна функция на съда.

Предвид заболяване на съдия Филип Владимирев, с разпореждания № 3/05.01.2021 г., № 4/05.01.2021 г., № 5/07.01.2021 г., № 6/12.01.2021 г. и № 7/12.01.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие като член на състав на съдия Светла Димитрова по дела с докладчици съдия Симеон Чаначев и съдия Александър Цанев за обезпечаване на произнасянето по делата. С разпореждания № 15, 17/27.01.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е извършено електронно разпределение за определяне на член на състав по дела с докладчик съдия Илияна Папазова поради участието като член на съдия Филип Владимирев,

който отсъства продължително поради заболяване. С Разпореждане № 12/18.01.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие като докладчик на съдия Светла Бояджиева на мястото на съдия Филип Владимиров (с оглед отсъствието му поради заболяване) за обезпечаване на произнасянето по делата за открито съдебно заседание на 21.01.2021 г. С Разпореждане № 23/02.02.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие на съдия Светла Димитрова като член на състава по дело с докладчик съдия Симеон Чаначев, по което член на състава е съдия Филип Владимиров, който отсъства по здравословни причини, а с Разпореждане № 26/02.02.2021 г. е извършено електронно разпределение за определяне на нов докладчик на мястото на съдия Филип Владимиров във връзка с насрочено дело за открито съдебно заседание на 11.02.2021 г. С Разпореждане № 29/09.02.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия съдия Филип Владимиров, с оглед на продължителното му отсъствие поради заболяване, е спрял от участие в списъците за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав по постъпващите в колегията частни жалби и дела за образуване пред петчленен смесен състав в програмата за разпределение на делата, за периода 09.02.2021 г. – 26.02.2021 г.

С Разпореждане № 8/13.01.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, предвид предстоящото освобождаване от длъжност на съдия Бойка Стоилова на основание чл. 165, ал. 1, т. 1 ЗСВ, съдия Стоилова е отстранена от участие в списъците за случайно разпределение за определяне на докладчик и член на състав в програмата за разпределението на делата по постъпващите в Гражданската колегия касационни производства, по касационни жалби и молби за отмяна, и частни производства по частни жалби и молби, по които се образуват частни производства. С Разпореждане № 38/23.02.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие като член на състава на съдия Светла Димитрова по дело с докладчик съдия Ерик Василев, насрочено за открито съдебно заседание на 01.03.2021 г., по което член на състава е Бойка Стоилова във връзка с предстоящото ѝ освобождаване от длъжност поради пенсиониране. С разпореждания № № 42/01.03.2021 г. и 43/04.03.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие на съдия Зоя Атанасова като член на състав на мястото на съдия Бойка Стоилова по дела с докладчици Ерик Василев и Велислав Павков във връзка с предстоящото освобождаване от длъжност на съдия Стоилова. С Разпореждане № 47/23.02.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие като член на състав на съдия Мими Фурнаджиева по дела с докладчици съдия Велислав Павков и съдия Ерик Василев, насрочени за закрито съдебно заседание на 15.03.2021 г., по което член на състава е Бойка Стоилова.

От 15.01.2021 г. във Върховния касационен съд е въведена в тестова среда Единната информационна система на съдилищата, като за Гражданската колегия са определени следните категории дела за въвеждане в

новата система: производства по чл. 303 и сл. ГПК; производства по частни жалби по чл. 274, ал. 2 и ал. 3 ГПК; дисциплинарни производства по Закона за адвокатурата, Закона за нотариусите и нотариалната дейност, Закона за частните съдебни изпълнители; производства по Семейния кодекс – чл. 59, чл. 127, чл. 127а; производства по установителния иск за собственост – чл. 124, ал. 1 ГПК.

През 2021 г. продължи участието на съдия Мими Фурнаджиева в работната група за изготвянето на необходимите промени в ЕИСС, свързани с въвеждането ѝ във ВКС, и предвид допълнителното натоварване на съдията, с разпореждания № № 9/14.01.2021 г., 33/15.02.2021 г., 45/10.03.2021 г. и 84/16.04.2021 г. е спряна от участие като докладчик и член на състав по постъпващите в колегията частни дела.

С Разпореждане № 12/18.01.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия на съдия Борислав Белазелков е възложено участие по дела за открито заседание на 21.01.2021 г. с докладчик съдия Бойка Стоилова, предвид предстоящото ѝ освобождаване от длъжност поради пенсиониране, а с Разпореждане № 18/27.01.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е извършено електронно разпределение за определяне на друг член на състав по адм. д. № 5/2021 г. на петчленен смесен състав на ВКС и ВАС, по описа на ВАС, по което член на състава е съдия Бойка Стоилова (поради предстоящото ѝ освобождаване от длъжност на основание чл. 165, ал. 1, т. 1 ЗСВ).

Със Заповед № 63/22.01.2021 г. на председателя на ВКС от 25.01.2021 г. до 28.01.2021 г. е проведено обучение на всички служители от служба „Гражданско съдопроизводство“ в Гражданската колегия във връзка с предстоящото въвеждане на ЕИСС във Върховния касационен съд.

Със съвместно Разпореждане № 13/20.01.2021 г. на заместник-председателите на ВКС и ръководители на Търговската колегия, Гражданската колегия и Наказателната колегия служителите от служба „Регистратура“ са задължени при обработка на входящите преписки да сканират приложените документи в отделни файлове с наименования съобразно естеството им.

Предвид постъпило писмо до заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия от Красимира Филипова – заместник на главния прокурор при ВКП, относно постановените актове по граждански дела по ЗОДОВ, с Разпореждане № 19/28.01.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е разпоредено съдебните секретари в колегията след приключване на производствата по граждански дела по ЗОДОВ, по които страна е Прокуратурата на Република България, да изпращат заверени копия на посочените съдебни актове на Отдел 03 „Съдебен“ при Върховната касационна прокуратура.

С разпореждания № № 20/28.01.2021 г., 32/15.02.2021 г., 39/24.02.2021 г., 69/29.03.2021 г., 91/27.04.2021 г., 124/02.06.2021 г., 140/30.06.2021 г., 181/17.09.2021 г., 191/24.09.2021 г., 208/21.10.2021 г., 208/21.10.2021 г., 238/26.11.2021 г. и 249/17.12.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия са утвърждавани графици на дежурните състави и дежурните съдебни

помощници, по приложени списъци за всеки месец на 2021 г., с оглед на необходимостта от произнасяне по неотложни производства по реда на ГПК (чл. 282 ГПК, Семейния кодекс и др.), предвид продължаващата епидемична обстановка в страната и избягване на струпувания на съдии и служители на едно място.

С Разпореждане № 22/02.02.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, предвид освобождаването от длъжност на съдия Бойка Стоилова, за обезпечаване произнасянето по насрочените дела за открито съдебно заседание на 08.02.2021 г. по дела с докладчици съдия Велислав Павков и съдия Ерик Василев, по които член на състава е съдия Бойка Стоилова, е възложено участие на съдия Светла Димитрова като член на състава, а с разпореждания № № 49/12.03.2021 г., 52/16.03.2021 г. и 63/24.03.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, предвид освобождаването от длъжност на съдия Стоилова, за обезпечаване произнасянето по частни дела и по молби за отмяна с докладчици съдия Велислав Павков и съдия Ерик Василев, по които член на състава е съдия Бойка Стоилова, е възложено участие на съдия Мими Фурнаджиева като член на състава. С Разпореждане № 76/02.04.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие на съдия Мими Фурнаджиева като докладчик на мястото на съдия Стоилова (поради освобождаването от длъжност на съдия Бойка Стоилова) и член на състава по делата с докладчици съдия Велислав Павков и съдия Ерик Василев, за закритото съдебно заседание на 05.04.2021 г. С Разпореждане № 141/07.07.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е разпоредено електронно разпределение за определяне на друг докладчик на мястото на съдия Стоилова (освободена от длъжност поради пенсиониране) по спряно дело до постановяване на тълкувателно решение и вече постановено такова, за продължаване на съдопроизводствените действия по него. С Разпореждане № 53/16.03.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, предвид постъпващите материали по дела с докладчик съдия Бойка Стоилова, освободена от длъжност от 16.03.2021 г. на основание чл. 165, ал. 1, т. 1 ЗСВ, е възложено на съдия Велислав Павков да се произнася по постъпващия текущ доклад по дела с докладчик съдия Стоилова. По разпределени дела с докладчик съдия Бойка Стоилова е извършено електронно разпределение за определяне на нови докладчици с Разпореждане № 56/19.03.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия. С Разпореждане № 70/30.03.2021 г. на ръководителя на Гражданската колегия е възложено участие като докладчик на съдия Геника Михайлова на мястото на съдия Стоилова по насрочените за открито съдебно заседание на 05.04.2021 г. дела и като член на състава по делата с докладчик съдия Велислав Павков.

С разпореждания № № 24/02.02.2021 г., 48/11.03.2021 г., 51/16.03.2021 г., 57/19.03.2021 г., 60/23.03.2021 г., 64/25.03.2021 г., 67/29.03.2021 г., 77/06.04.2021 г., 78/08.04.2021 г., 79/12.04.2021 г., 81/15.04.2021 г., 83/16.04.2021 г., 86/20.04.2021 г., 92/28.04.2021 г., 89/14.05.2021 г., 109/26.05.2021 г., 115/31.05.2021 г., 196/4.10.2021 г.,

201/12.10.2021 г., 204/10.10.2021 г., 205/19.10.2021 г., 206/20.10.2021 г., 209/22.10.2021 г., 210 /22.10.2021 г., 214/27.10.2021 г., 219/3.11.2021 г., 223/09.11.2021 г., 227/12.11.2021 г., 228/15.11.2021 г., 231/17.11.2021 г., 239/29.11.2021 г., 244/6.12.2021 г., 250/20.12.2021 г., 251/20.12.2021 г., 255/21.12.2021 г., 256/23.12.2021 г. и 257/30.12.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възлагано участие като докладчици за произнасяне по образуваните производства по спирания на невлезли в сила въззивни решения или влезли в сила съдебни актове, по утвърдените графици за дежурства на съдебните състави в колегията.

С Разпореждане № 68/29.03.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е разпоредено да се извърши електронно разпределение за определяне на друг докладчик по дело, което е било спряно, предвид образуване на тълкувателно дело и обявено тълкувателно решение № 2/2015 г. на ВКС и ВАС, по което е била докладчик съдия Ценка Георгиева, освободена от длъжност поради пенсиониране.

С разпореждания на председателя на колегията, при отсъствие на председателя на колегията или на председателите на отделения поради ползване на платен годишен отпуск или служебни ангажименти, са издавани своевременно следните разпореждания за заместването им с оглед администрирането на дейността на Гражданската колегия и образуването на делата в съответното отделение: Разпореждане № 35/22.02.2021 г., Разпореждане № 37/23.02.2021 г., Разпореждане № 107/26.05.2021 г., Разпореждане № 111/27.05.2021 г., Разпореждане № 112/27.05.2021 г., Разпореждане № 172/07.09.2021 г., Разпореждане № 179/16.09.2021 г., Разпореждане № 197/07.10.2020 г., Разпореждане № 198/7.10.2021 г., Разпореждане № 234/17.11.2021 г., Разпореждане № 235/17.11.2021 г., Разпореждане № 248/17.12.2021 г. и Разпореждане № 259/31.12.2021 г.

С Разпореждане № 46/10.03.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, предвид предстоящото освобождаване от длъжност на съдия Борислав Белазелков на основание чл. 165, ал. 1, т. 1 ЗСВ, съдия Белазелков е отстранен от участие в списъците за случайно разпределение за определяне на докладчик и член на състав в програмата за разпределението на делата по постъпващите в Гражданската колегия касационни производства по касационни жалби и молби за отмяна и частни производства по частни жалби и молби, по които се образуват частни производства. С Разпореждане № 94/10.05.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие като докладчик на съдия Зоя Атанасова на мястото на съдия Борислав Белазелков (предвид предстоящото му освобождаване от длъжност на 16.05.2021 г.) по насрочените за открито съдебно заседание на 12.05.2021 г. дела и като член на състава по делата с докладчици съдия Борис Илиев и съдия Димитър Димитров.

Със Заповед № 475/19.03.2021 г. на председателя на ВКС, с оглед усложняващата се епидемична обстановка в страната и обявените временни противоепидемични мерки на територията на Република България, е наредено да се въведе организация на работа за съдебните служители на ВКС

с оглед спецификата и естеството на изпълнението на длъжностите и обезпечаване на организацията на работа при възможност да се премине в дистанционна форма на работа или работа на график, утвърден от главния секретар, на не повече от 50% от персонала от специализираната администрация. Действието на заповедта е продължено със Заповед № 496/31.03.2021 г. на председателя на ВКС, като със Заповед № 776/31.05.2021 г., допълнена със Заповед № 805/09.06.2021 г. на председателя на ВКС, е въведена организация на работа в дистанционна форма по график в съда за периода 01.06.2021 г. – 31.07.2021 г.

С Разпореждане № 71/30.03.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е разпоредено да се извърши електронно разпределение на принципа на случайния подбор за определяне на друг докладчик по дело с докладчик съдия Костадинка Арсова, която е освободена от длъжност поради пенсиониране, във връзка с постъпила молба във ВКС за поправка на очевидна фактическа грешка в диспозитива на решението по дело с докладчик съдия Арсова.

С Разпореждане № 73/31.03.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, считано от 01.04.2021 г. до 01.05.2021 г. е разпоредено съдия Драгомир Драгнев да бъде отстранен от участие в списъците за случайно разпределение за определяне на докладчик в програмата за разпределението на делата по постъпващите в Гражданската колегия касационни производства за образуване по реда на чл. 288 ГПК с оглед изпреварващия график на съдия Драгнев в сравнение с графика за разпределение на делата на другите членове на състава – съдия Емил Томов и съдия Геновева Николаева, за изравняване на натовареността на състава.

С Разпореждане № 88/23.04.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия съдия Владимир Йорданов, който с решение на Пленума на ВКС от 20.04.2021 г. е преместен от Първо гражданско отделение в Четвърто гражданско отделение, е спрял от участие в списъците за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав в Първо гражданско отделение на Първи поток на колегията по постъпващите касационни производства по касационни жалби и молби за отмяна и по частни производства по постъпващите частни жалби и молби, по които се образуват частни производства, като насрочените за закрито съдебно заседание на 12.04.2021 г. дела с докладчик съдия Бойка Стоилова са възложени на съдия Владимир Йорданов. С Разпореждане № 93/10.05.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е разпоредено по образувано гражданско дело в Първо гражданско отделение с докладчик съдия Владимир Йорданов да се извърши ново електронно разпределение за определяне на докладчик във връзка с преместването на съдия Йорданов от Първо в Четвърто гражданско отделение на ВКС. С Разпореждане № 99/14.05.2022 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие като докладчик на съдия Владимир Йорданов по насрочените дела за закрито съдебно заседание на 10.05.2021 г. и на 17.05.2021 г. с докладчик съдия Бойка Стоилова, предвид освобождаването ѝ от длъжност поради пенсиониране. С Разпореждане № 113/26.05.2021 г. на заместник-

председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е разпоредено да се извърши електронно разпределение за определяне на докладчик по насрочените за закрито съдебно заседание на 31.05.2021 г. дела с докладчик съдия Бойка Стоилова поради освобождаването ѝ от длъжност.

С Разпореждане № 89/23.04.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие като докладчик на съдия Десислава Попколева на мястото на съдия Стоилова по насрочените за открито съдебно заседание на 10.05.2021 г. дела и като член на състава по делата с докладчици съдия Велислав Павков и съдия Ерик Василев.

Със Заповед № 406/01.03.2021 г. на председателя на ВКС във връзка с командироването на съдия Десислава Попколева и необходимостта от обезпечаване разглеждането и решаването на насрочените дела в Гражданската колегия на ВКС е продължено действието на Заповед № 478/21.02.2020 г. за командироването на съдия Попколева – съдия от Софийския градски съд, за цялостно изпълняване на длъжността „съдия“ във ВКС, Гражданска колегия, считано от 02.03.2021 г. до отпадане на необходимостта.

Със Заповед № 425/09.03.2021 г. на председателя на ВКС с оглед на своевременното изготвяне на съдебните актове по обявените за решаване дела във ВКС е наредено на заместник-председателите на ВКС в срок до 12.03.2021 г. да представят писмен доклад за необявените актове по дела, насрочени и разгледани в открити и закрити съдебни заседания до 31.12.2020 г., както и причините за забавяне на изготвянето на съдебните актове. Своевременно е представен доклад от заместник-председателя и ръководител на Гражданската колегия, като се констатира, че няма изоставане в изготвянето на съдебните актове.

Със Заповед № 529/21.04.2021 г. на председателя на ВКС, предвид необходимостта от анализирането на натовареността на съдиите от Първи и Втори поток на Гражданска колегия на ВКС и предприемане на мерки за преодоляване на нееднаквата натовареност, в случай че има такава, е определена комисия в състав: съдия Веска Райчева – председател, Четвърто гражданско отделение, и членове съдиите Дияна Ценева, Първо гражданско отделение, Веселка Марева, Второ гражданско отделение, и Александър Цонев, Трето гражданско отделение. Комисията е натоварена да извърши анализ на статистическите данни за постъпилите, разгледани и решени дела за периода 01.01.2020 г. – 31.12.2020 г., като са поставени въпроси, на които комисията да отговори, и да представи доклад до 10.05.2021 г. Докладът е представен своевременно на председателя на ВКС.

Със Заповед № 538/29.04.2021 г. на председателя на ВКС във връзка с удължаването на обявената епидемична обстановка в страната до 31.05.2021 г. е наредено да се въведе организация на работа на служителите във Върховния касационен съд в дистанционна форма при възможност, както и с оглед спецификата и естеството на изпълнението на длъжностите. В изпълнение на заповедта в колегията са изработени графици за работа на служителите в Гражданското деловодство и на съдебните секретари в колегията.

С Разпореждане № 101/17.05.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие на съдия Зоя Атанасова като член на състава на мястото на съдия Борислав Белазелков в насрочените за закрито съдебно заседание на 19.05.2021 г. дела с докладчици съдия Борис Илиев и съдия Димитър Димитров. С Разпореждане № 104/20.05.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие на съдия Зоя Атанасова като член на състав на мястото на съдия Борислав Белазелков по дела по частни граждански производства с докладчици съдиите Борис Илиев и Димитър Димитров. С Разпореждане № 106/25.05.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие на съдия Зоя Атанасова като член на състава на мястото на съдия Белазелков по насрочените дела за закрито съдебно заседание на 26.05.2021 г. с докладчици съдиите Борис Илиев и Димитър Димитров.

С Разпореждане № 102/18.05.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие като докладчици на съдите Бранислава Павлова и Теодора Гроздева на мястото на съдия Владимир Йорданов по насрочените за открито съдебно заседание дела на 19.05.2021 г. във връзка с преместването на съдия Йорданов от Първо гражданско отделение в Четвърто гражданско отделение, като на съдия Ваня Атанасова е възложено участие като член на състава по същите дела на мястото на съдия Йорданов. С Разпореждане № 103/20.05.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие на съдия Ваня Атанасова като член на състав на мястото на съдия Владимир Йорданов по дело с докладчик съдия Теодора Гроздева във връзка с непълния състав с членове съдия Бранислава Павлова и съдия Теодора Гроздева. С Разпореждане № 108/26.05.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие като член на състава на съдия Ваня Атанасова на мястото на съдия Владимир Йорданов по насрочените за закрито съдебно заседание на 26.05.2021 г. дела с докладчици съдия Бранислава Павлова и съдия Теодора Гроздева. С Разпореждане № 110/27.05.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие като член на състава на съдия Ваня Атанасова на мястото на съдия Йорданов по частно гражданско дело с докладчик съдия Гроздева. С Разпореждане № 129/08.06.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие на съдия Светлана Калинова по насрочените дела за открито и закрито съдебно заседание на 09.06.2021 г. по дела с докладчици съдиите Бранислава Павлова и Теодора Гроздева поради непопълнения състав във връзка с преместването на съдия Йорданов в Четвърто гражданско отделение. С Разпореждане № 134/15.06.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие на съдия Ваня Атанасова като член на състава по дело с докладчик съдия Теодора Гроздева, предвид непопълнения съдебен състав. С Разпореждане № 135/17.06.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие като докладчик на съдия Бранислава Павлова на мястото на съдия Владимир Йорданов,

предвид преместването му в Четвърто гражданско отделение и постъпила молба по приключеното дело с докладчик съдия Йорданов. С Разпореждане № 142/07.07.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие като докладчик на съдия Бранислава Павлова на мястото на съдия Йорданов във връзка с постъпила молба по делото и необходимост от произнасяне по нея. С Разпореждане № 144/14.07.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие на съдия Теодора Гроздева като докладчик на мястото на съдия Владимир Йорданов, а на съдия Ваня Атанасова като член на състава по дело на Първо гражданско отделение, по което е постъпила молба, за обезпечаване произнасянето по молбата предвид преместването на съдия Йорданов.

С Разпореждане № 105/20.05.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е разпоредено образуването на производствата пред колегията в Четвърто гражданско отделение да се извършва от съдия Василка Илиева.

Със Заповед № 759/27.05.2021 г. на председателя на ВКС съдия Василка Илиева е назначена за председател на Четвърто гражданско отделение, считано от 27.05.2021 г. С Разпореждане № 114/28.05.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е разпоредено, считано от 28.05.2021 г., в програмата за разпределението на делата на случаен принцип да се заложи натовареност за касационни дела 75% за съдия Василка Илиева – председател на Четвърто гражданско отделение, като съдия Илиева се изключи от разпределението на частните дела съгласно Правилата за натовареност на съдиите от ВКС, приети от Пленума на съда на 14.12.2016 г. на основание чл. 111, ал. 2, т. 5 от Закона за съдебната власт.

Със Заповед № 757/27.05.2021 г. на председателя на ВКС във връзка с въвеждането на Единната информационна система на съдилищата във ВКС е наредено на 28.05.2021 г. представители на служителите от Гражданската колегия да участват в провеждането на демонстрация и обучение от „Информационно обслужване“ АД на реализираната програма, като от страна на колегията участва Вероника Христова, съдебен деловодител в Гражданската колегия.

С Разпореждане № 116/31.05.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия във връзка с възложените допълнителни ангажменти на съдиите Мими Фурнаджиева, Веселка Марева, Теодора Гроздева и Илияна Папазова като членове в конкурсна комисия в обявения от Съдийската колегия на ВСС конкурс за повишаване и заемане на длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд, Гражданска колегия, конституирана на 21.04.2021 г., е разпоредено съдиите Мими Фурнаджиева, Веселка Марева, Теодора Гроздева и Илияна Папазова да бъдат спрени от участие в списъците за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав по касационни производства, частни производства и производства по молби за отмяна.

С Разпореждане № 118/31.05.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е възложено участие като докладчик

на съдия Владимир Йорданов по насрочените за открито съдебно заседание на 09.06.2021 г., 29.09.2021 г., 06.10.2021 г. и 03.11.2021 г. дела с докладчик съдия Борислав Белазелков и по делата за закрити съдебни заседания на 09.06.2021 г., 29.09.2021 г., 06.10.2021 г., 13.10.2021 г., 20.10.2021 г. и 03.11.2021 г. по дела с докладчик съдия Белазелков заради освобождаването му от длъжност поради пенсиониране. С Разпореждане № 117/31.05.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е разпоредено съдия Владимир Йорданов да бъде възобновен за участие в списъците за разпределението на делата на случаен принцип за определяне на докладчик и член на състав в Четвърто гражданско отделение на ВКС, Втори поток, като в програмата за разпределение на делата на случаен принцип се заложи натовареност 100% за касационни дела и частни дела.

С Разпореждане № 119/31.05.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия съставите на Четвърто гражданско отделение са: Първи съдебен състав – Василка Илиева, Борис Илиев, Ерик Василев; Втори съдебен състав – Веска Райчева, Геника Михайлова, Любка Андонова; Трети съдебен състав – Албена Бонева, Боян Цонев, незаает трети щат; Четвърти съдебен състав – Мими Фурнаджиева, Велислав Павков, Десислава Попколева; Пети съдебен състав – Зоя Атанасова, Владимир Йорданов, Димитър Димитров.

С Разпореждане № 120/31.05.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е разпоредено да се извърши електронно разпределение на принципа на случайния подбор за определяне на други докладчици по насрочените за открито и закрито съдебно заседание дела на 07.06.2021 г. с докладчик съдия Бойка Стоилова поради освобождаването ѝ от длъжност.

С Разпореждане № 121/01.06.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия поради незапълнения състав в Четвърто гражданско отделение с членове съдиите Албена Бонева и Боян Цонев е възложено участие като член на състава на съдия Любка Андонова по насрочените за закрито съдебно заседание на 03.06.2021 г. и на 09.06.2021 г. дела с докладчици съдиите Албена Бонева и Боян Цонев, като на съдия Андонова е възложено участие като член на състава с Разпореждане № 131/08.06.2021 г. по делата за закрити съдебни заседания, частни производства, производства по чл. 307 ГПК по делата с докладчици съдия Албена Бонева и съдия Боян Цонев за периода 09.06.2021 г. – 30.07.2021 г.

С Разпореждане № 123/01.06.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, е възложено участие на съдия Василка Илиева като член на състава на мястото на съдия Бойка Стоилова, освободена от длъжност поради пенсиониране, по насрочените за открито съдебно заседание дела с докладчици съдиите Велислав Павков и Ерик Василев.

Със Заповед № 774/31.05.2021 г. на председателя на ВКС, считано от 01.06.2021 г., във Върховния касационен съд стартира Единната информационна система на съдилищата в реална среда, като всички съдии и съдебни служители започват работа с ЕИСС по новообразуваните дела, като АСУД продължава да се използва до приключване на всички дела,

образувани преди 01.06.2021 г. В съда е създадена необходимата организация за пълноценна работа с ЕИСС, като за безпроблемното ѝ функциониране са натоварени конкретни служители от Отдел ИСКСС.

С Разпореждане № 132/11.06.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия във връзка с образуването на дело на петчленен смесен състав на ВКС и ВАС – при действието на ЕИСС във Върховния касационен съд и друга система за разпределението на делата във ВАС, е разпоредено при образуването на делото на петчленен смесен състав на ВКС и ВАС по описа на ВКС данните за делото в ЕИСС да се въвеждат и в Системата за случайно разпределение на делата (ССРД), за да може във Върховния административен съд при електронното разпределение за определяне на членове на смесения състав да бъде достъпен номерът на делото, образувано във ВКС.

С Разпореждане № 145/20.07.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия във връзка с предстоящото освобождаване от длъжност на съдия Светла Димитрова на основание чл. 165, ал. 1, т. 1 ЗСВ е разпоредено тя да бъде отстранена от участие в списъците за случайно разпределение за определяне на докладчик и член на състав в програмата за разпределението на делата по постъпващите в Гражданската колегия на ВКС касационни производства, по касационни жалби и молби за отмяна и производства на петчленен смесен състав на ВКС и ВАС.

С Разпореждане № 146/21.07.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, предвид съдебната ваканция на съдилищата, е утвърден график за съдиите, които са на работа, и на съдебните помощници за периода 19.07.2021 г. – 17.09.2021 г. в Гражданската колегия на ВКС. Със същото разпореждане е определен редът за образуване и съхранение на делата в посочения период, за образуване на частните производство по чл. 282 ГПК, както и редът относно постъпващите касационни производства с искания за спиране на изпълнението на невлезли в сила въззивни решения.

С Разпореждане № 150/27.07.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия са определени заместници при отсъствие на ръководителя на колегията при ползване на платен годишен отпуск за периода 30.07.2021 г. – 13.08.2021 г.

С Разпореждане № 148/23.07.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, предвид утвърдения график за ползване на платени годишни отпуски на съдиите от Гражданската колегия на ВКС, за периода 16.07.2021 г. – 16.09.2021 г. за обезпечаване на образуването на постъпващите в Трето гражданско отделение дела са определени заместници на съдия Мария Иванова – председател на Трето гражданско отделение на ВКС, при ползване от нея на платен годишен отпуск през посочения период. С Разпореждане № 154/29.07.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, предвид утвърдения график за ползване на платени годишни отпуски на съдиите от Гражданската колегия на ВКС, за периодите 02.08.2021 г. – 10.08.2021 г. и 16.08.2021 г. – 03.09.2021 г. за обезпечаване на образуването

на постъпващите в Първо гражданско отделение дела са определени заместници на съдия Бранислава Павлова – председател на Първо гражданско отделение на ВКС, при ползване от нея на платен годишен отпуск през посочените периоди. С Разпореждане № 155/29.07.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, предвид утвърдения график за ползване на платени годишни отпуски на съдиите от Гражданската колегия на ВКС, за периода 02.08.2021 г. – 10.09.2021 г. за обезпечаване на образуването на постъпващите във Второ гражданско отделение дела са определени заместници на съдия Емануела Балеvsка – председател на Второ гражданско отделение на ВКС, при ползване от нея на платен годишен отпуск през посочения период. С Разпореждане № 156/29.07.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, предвид утвърдения график за ползване на платени годишни отпуски на съдиите от Гражданската колегия на ВКС, за периода 02.08.2021 г. – 24.09.2021 г. за обезпечаване на образуването на постъпващите в Четвърто гражданско отделение дела са определени заместници на съдия Василка Илиева – председател на Четвърто гражданско отделение на ВКС, при ползване от нея на платен годишен отпуск през посочения период.

С Разпореждане № 149/23.07.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия във връзка с броя на постъпващите и образувани дела във Втори поток на Гражданската колегия, които продължават да са значително повече от броя на постъпващите и образуваните дела в Първи поток в колегията, за балансиране на натоварването на съдиите от двата потока е разпорежено постъпващите дела в Гражданска колегия с правно основание на исковете по чл. 45 – 50 от Закона за задълженията и договорите да се разпределят и образуват в Първи поток на Гражданската колегия, считано от 02.08.2021 г., като с Разпореждане № 158/17.08.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е разпорежено тези дела да се обособят като Група дела за разпределение: Граждански дела – чл. 45 – 50 ЗЗД – Първи поток, което е допълнено с Разпореждане № 162/19.08.2021 г., а именно: всеки съдия от Първи поток на Гражданската колегия на ВКС получава процент на натовареност, равен на този за групата граждански касационни дела, Първи поток, сложност 1.

Със Заповед № 893/10.08.2021 г. на председателя на Върховния касационен съд е наредено да се преустанови използването на ЕИСС в съда, считано от 11.08.2021 г., предвид проведените заседания на Пленума на ВКС на 30.06.2021 г. и на 28.07.2021 г. и взетите решения по отношение на системата – че ЕИСС не допринася за осъществяването на електронното правосъдие, както е предвидено чрез Единния портал за електронно правосъдие, който позволява извършването на съдопроизводствени действия във формата на електронен документ, подписан с електронен подпис и изпращан по електронен път, поради което тя няма капацитета да осигури на гражданите и юридическите лица дължимия достъп до бързо и равнопоставено правосъдие, не допринася за ефективната работа на съдиите във ВКС, като не им предоставя пълноценно възможността да извършват

необходимите процесуални действия и удостоверителни изявления съобразно нормативните изисквания, както и предвид констатирането на рискове относно сигурността на ЕИСС при нейното използване, които са от естество да засегнат обективната независимост на съда, както и с оглед на принципа за гарантиране на справедлив процес от независим и безпристрастен съд съгласно чл. 6, § 1 от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи. Наредено е новопостъпилите дела да се образуват чрез Автоматизираната система за управление на делата, като заведените в ЕИСС дела и преписки бъдат прехвърлени в АСУД и се създаде необходимата организация за работа от съответните компетентни служители в съда.

Във връзка с отсъствията на съдиите в Гражданската колегия по време на съдебната ваканция и необходимостта от произнасяне по делата на съдии, които са на работа, са издадени разпореждания на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия за възлагане на произнасяния по дела като докладчици и като членове на състави на съдии, които са на работа: с Разпореждане № 164/24.08.2021 г. е възложено участие на съдиите Светла Димитрова и Илияна Папазова като членове на състав по дело с докладчик съдия Маргарита Георгиева; с Разпореждане № 165/24.08.2021 г. се възлага участие като докладчик на съдия Илияна Папазова на мястото на съдия Розинела Янчева по постъпила молба за спиране на изпълнението; с Разпореждане № 166/25.08.2021 г. е възложено участие на съдия Маргарита Георгиева като докладчик и членове на състава съдиите Светла Димитрова и Илияна Папазова по постъпила преписка по молба за спиране на изпълнението; с Разпореждане № 168/26.08.2021 г. е възложено участие на съдия Маргарита Георгиева като докладчик и на съдиите Светла Димитрова и Емилия Василева като членове на състав за произнасяне по постъпила молба за спиране на изпълнението на невлязло в сила въззивно решение по образувано гражданско дело с докладчик съдия Емил Томов; с Разпореждане № 170/2.09.2021 г. е възложено участие на съдия Боян Цонев като докладчик на мястото на съдия Емил Томов за произнасяне по молба за спиране на изпълнението; с Разпореждане № 171/03.09.2021 г. е възложено участие на съдия Боян Цонев като докладчик и на съдиите Светла Димитрова и Дария Проданова като членове на състав за произнасяне по искане за спиране на невлязло в сила решение; с Разпореждане № 174/10.09.2021 г. е възложено участие на съдия Филип Владимиров като докладчик на мястото на съдия Симеон Чаначев и на съдиите Светла Димитрова и Мими Фурнаджиева като членове на състава за произнасяне по искане за спиране в молба за отмяна на влязло в сила решение; с Разпореждане № 175/13.09.2021 г. е възложено участие на съдиите Светла Димитрова и Светла Бояджиева като членове на състава по частно гражданско дело с докладчик съдия Албена Бонева поради отсъствие на член на състав и непълния състав на Четвърто гражданско отделение; с Разпореждане № 178/15.09.2021 г. е възложено участие като членове на състав на съдиите Геника Михайлова и Владимир Йорданов по частно гражданско дело с докладчик съдия Борис Илиев във връзка с отсъствие на членовете на състава му; с Разпореждане № 177/14.09.2021 г. е възложено участие на съдия Светла Бояджиева като член на състав на мястото на съдия Симеон Чаначев по частно гражданско дело с докладчик

съдия Филип Владимиров; с Разпореждане № 182/17.09.2021 г. е възложено участие на съдия Светла Димитрова като член на състава на мястото на съдия Симеон Чаначев по частно гражданско дело с докладчик съдия Владимиров.

С Разпореждане № 183/17.09.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия във връзка с изразената позиция на съдиите Мими Фурнаджиева, Веселка Марева, Теодора Гроздева и Илияна Папазова като членове на конкурсна комисия в обявения конкурс за повишаване и заемане на длъжност „съдия“ във Върховния касационен съд – Гражданска колегия, е разпоредено съдиите Мими Фурнаджиева, Веселка Марева, Теодора Гроздева и Илияна Папазова да бъдат възобновени в списъците за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав по касационни производства, частни производства и производства по молби за отмяна на влезли в сила съдебни актове.

С Разпореждане № 184/20.09.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е разпоредено съдия Мими Фурнаджиева да бъде спряна от участие в списъците за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав по постъпващите в Гражданската колегия на ВКС частни производства и дела за образуване на петчленен смесен състав на ВКС и ВАС във връзка с участието ѝ в работна група за изготвяне на необходимите промени в ЕИСС и участие в обучения във връзка с въвеждането ѝ и с оглед на допълнителната натовареност на съдия Фурнаджиева.

С Разпореждане № 186/21.09.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия във връзка с издадените заповеди на председателя на съда за командироването на съдии в Гражданската колегия на ВКС за изпълнение на длъжността „съдия“ във ВКС, считано от 21.09.2021 г. (Заповед № 924/20.02.2021 г. на съдия Милена Даскалова от Окръжен съд – Перник, Заповед № 926/20.02.2021 г. на съдия Мария Христова от Окръжен съд – Варна и Заповед № 925/20.09.2021 г. на Таня Орешарова от Софийския градски съд), са разпределени в непопълнените състави в Първо, Трето и Четвърто граждански отделения, като съдия Милена Даскалова е член на състав в Първо гражданско отделение със съдиите Бранислава Павлова и Теодора Гроздева, съдия Таня Орешарова е член на състава в Трето гражданско отделение със съдиите Мария Иванова и Жива Декова, а съдия Мария Христова е член на състава в Четвърто гражданско отделение със съдиите Албена Бонева и Боян Цонев. С Разпореждане № 187/23.09.2021 г. съдиите Милена Даскалова, Таня Орешарова и Мария Христова са включени в списъците за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав по касационни производства, частни производства и и производства по молби за отмяна с натовареност 100%.

С Разпореждане № 188/23.09.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, предвид насрочените за открити съдебни засения дела на 29.09.2021 г. и 20.10.2021 г. на Първо гражданско отделение с докладчик съдия Владимир Йорданов, както и обстоятелството, че съдия Йорданов е преместен в Четвърто гражданско отделение, е разпоредено насрочените дела да бъдат възложени като докладчик на съдия

Милена Даскалова, а постъпващият текущ доклад по дела на Първо гражданско отделение с докладчик съдия Йорданов е възложен на съдия Даскалова.

С Разпореждане № 189/23.09.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, предвид предстоящото освобождаване от длъжност на съдия Светла Димитрова на основание чл. 165, ал. 1 т. 1 ЗСВ и насрочените дела с докладчик съдия Димитрова за закрити съдебни заседания на 29.09.2021 г., 06.10.2021 г., 13.10.2021 г., 27.10.2021 г. и 03.11.2021 г., е разпоредено да бъдат възложени на съдия Таня Орешарова като докладчик, която да ги произнесе с членовете на състава ѝ, а постъпващият текущ доклад по дела на Трето гражданско отделение с докладчик съдия Димитрова е възложен на съдия Орешарова.

С Разпореждане № 90/23.09.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия насрочените за отрити и закрити съдебни заседания дела в Четвърто гражданско отделение на 27.09.2021 г., 30.09.2021 г. и 28.10.2021 г. с докладчик съдия Бойка Стоилова, освободена от длъжност поради пенсиониране, е разпоредено да бъдат възложени като докладчик на съдия Мария Христова, която да ги произнесе с членовете на състава ѝ, а постъпващият текущ доклад по дела на Четвърто гражданско отделение с докладчик съдия Стоилова е възложен на съдия Христова.

Със Заповед № 941/29.09.2021 г. на председателя на ВКС във връзка с освобождаването от длъжност на съдия Светла Димитрова – заместник-председател на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, е определена съдия Емануела Балевска за изпълняваща функциите на заместник на председателя на Върховния касационен съд и ръководител на Гражданската колегия, считано от 29.09.2021 г.

С Разпореждане № 199/08.10.2021 г. на и. ф. заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия предвид обстоятелството, че разпределените постъпващи дела с докладчици съдиите Милена Даскалова, Таня Орешарова и Мария Христова са по-малко от разпределените дела на другите съдии в колегията, е разпоредено в програмата за разпределението на делата на случаен принцип да се заложи натовареност от 150% за касационни дела, частни дела и производства по молби за отмяна за съдиите Даскалова, Орешарова и Христова, считано от 11.10.2021 г. С Разпореждане № 213/26.10.2021 г. във връзка с изравняване на разпределените дела с другите съдии в колегията е разпоредено в програмата за разпределението на делата на случаен принцип да се заложи натовареност от 100% за касационни дела, частни дела и производства по молби за отмяна за съдиите Милена Даскалова и Мария Христова, считано от 01.11.2021 г., а за съдия Таня Орешарова – считано от 26.10.2021 г.

С Разпореждане № 200/08.10.2021 г. на и. ф. заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, предвид обстоятелството, че разпределените постъпващи дела с докладчици съдиите Мими Фурнаджиева, Веселка Марева, Теодора Гроздева и Илияна Папазова са по-малко от разпределените дела на другите съдии в колегията, е разпоредено в програмата за разпределението на делата на случаен принцип да се заложи натовареност от 150% за касационни дела, частни дела и производства по

молби за отмяна за съдиите Веселка Марева, Теодора Гроздева и Илияна Папазова и 150% натовареност за касационни дела за съдия Мими Фурнаджиева, считано от 11.10.2021 г. С Разпореждане № 217/01.11.2021 г. във връзка с изравняване на разпределените дела с другите съдии в колегията е разпоредено в програмата за разпределението на делата на случаен принцип да се заложи натовареност от 100% за касационни дела, частни дела и производства по молби за отмяна за съдиите Веселка Марева, Теодора Гроздева и Илияна Папазова и 100% натовареност за касационни дела за съдия Мими Фурнаджиева, считано от 01.11.2021 г.

С Разпореждане № 202/15.10.2021г. на и. ф. заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия във връзка с констатирана от заместник-председателя на Окръжен съд – Варна липса на решение по гражданско дело на Четвърто гражданско отделение на ВКС, приключило във ВКС, и изпратено писмо до докладчика по делото е разпоредено да се възобнови производството по делото за възстановяване на изгубеното решение, като делото е насрочено за открито съдебно заседание на определена дата.

С Разпореждане № 211/25.10.2021 г. на и. ф. заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия е утвърдено разпределение на съдебните помощници във връзка с промените в съдийския състав в колегията.

С Разпореждане № 230/16.11.2021 г. на и. ф. заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия във връзка с образувано дело на петчленен смесен състав на ВКС и ВАС, по описа на ВАС, по което за член на състава е била определена съдия Светла Димитрова и предвид освобождаването ѝ от длъжност, е разпоредено да се извърши ново електронно разпределение за определяне на нов член на състава на мястото на съдия Димитрова. С Разпореждане № 232/17.11.2021 г. е разпоредено да се извърши ново електронно разпределение за определяне на нов член на състава на мястото на съдия Бойка Стоилова по образувано във ВАС дело пред смесен петчленен състав на ВКС и ВАС, по описа на ВАС.

С Разпореждане № 233/17.11.2021 г. на и. ф. председател на ВКС – заместник-председателя на ВКС и ръководител на Търговската колегия, съобразно разпоредбите за образуване на производство по чл. 29н, ал. 6 ЗСВ е разпоредено да се извърши компютърно разпределение за определяне на трима съдии от ВКС за участие в съдебен състав по чл. 29г, ал. 4 ЗСВ за разглеждане на постъпила жалба, като е указано делото да се образува по реда на Раздел IV от ПДСРД, предвиден за делата по чл. 135, ал. 4 АПК – смесени състави на ВКС и ВАС, като получи пореден номер по описа на Гражданската колегия на ВКС.

С Разпореждане № 240/30.11.2021 г. на и. ф. заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия във връзка с предстоящото освобождаване от длъжност на съдия Емануела Балевска на основание чл. 165, ал. 1, т. 1 ЗСВ е разпоредено съдия Балевска да бъде отстранена от участие в списъците за случайно разпределение за определяне на докладчик и член на състав в програмата за разпределението на делата по постъпващите в колегията касационни производства, по касационни жалби и молби за

отмяна и производства на петчленен смесен състав на ВКС и ВАС. С Разпореждане № 247/08.12.2021 г. на и. ф. заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия във връзка с насрочените дела за открито съдебно заседание на 13.12.2021 г. на състава на Второ гражданско отделение с член съдия Балева е разпоредено да се извърши електронно разпределение на принципа на случайния подбор за определяне на друг член на състава на мястото на съдия Емануела Балева по насрочените дела на състава на Второ гражданско отделение на 13.12.2021 г.

С Разпореждане № 253/21.12.2021 г. на и. ф. заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия във връзка с разпределените касационни граждански дела на съдия Василка Илиева – председател на Четвърто гражданско отделение, сравнени с разпределените дела на другия председател на отделение във Втори поток, както и с графика на насрочените дела на съдия Илиева, който значително изпреварва графика на насрочените дела в отделението, е разпоредено съдия Василка Илиева да бъде спряна от участие в списъците за случайно разпределение за определяне на докладчик и членове на състав по постъпващите в Гражданската колегия на ВКС касационни граждански производства по касационни жалби за периода 21.12.2021 г. – 21.01.2022 г.

Постъпилите в Гражданската колегия на ВКС молби за връщане на погрешно постъпили суми за държавни такси по сметката на съда или за прехвърляне на погрешно преведени суми за обезпечения в сметката за държавни такси на ВКС са докладвани своевременно на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия за разпореждане, като са издадени и конкретни разпореждания от ръководителя на колегията: Разпореждане № 21/28.01.2021 г., Разпореждане № 31/11.02.2021 г., Разпореждане № 163/20.08.2021 г., Разпореждане № 167/26.08.2021 г., Разпореждане № 173/10.09.2021 г., Разпореждане № 245/07.12.2021 г.

По Протокол от 12.11.2021 г. на Комисията за непотърсени в законоустановения срок суми по набирателната сметка на ВКС, назначена със заповед на председателя на съда, е издадено Разпореждане № 246/07.12.2021 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Търговската колегия и на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, с което е разпоредено да се преведат от набирателната сметка на ВКС в транзитната сметка на съда за трансфер към ВСС сумите, внесени в набирателната сметка за периода 10.06.2005 г. – 28.10.2016 г. по граждански и търговски дела.

При наличие на пречка за участие на съдиите по дела, по които са членове на състав, предвид участието им в предишни производства по съответно дело, са издадени своевременно разпореждания от заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия за извършване на ново електронно разпределение на принципа на случайния подбор за определяне на нови членове на съставите: Разпореждане № 15/27.01.2021 г., Разпореждане № 16/27.01.2021 г., Разпореждане № 27/02.02.2021 г., Разпореждане № 28/02.02.2021 г., Разпореждане № 34/19.02.2021 г., Разпореждане № 36/23.02.2021 г., Разпореждане № 40/25.02.2021 г.,

Разпореждане № 65/25.03.2021 г., Разпореждане № 74/31.04.2021 г., Разпореждане № 80/13.04.2021 г., Разпореждане № 87/21.04.2021 г., Разпореждане № 126/04.06.2021 г., Разпореждане № 195/30.09.2021 г., Разпореждане № 237/25.11.2021 г., Разпореждане № 243/03.12.2021 г.

И през 2021 г. продължава да действа Разпореждане № 176/27.12.2018 г. на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия, с което са въведени коефициенти за фактическа и правна сложност при образуването на делата в Първи поток на Гражданската колегия, като коефициент 1 за образуване на дела се поставя при постъпване на една касационна жалба, коефициент 2 – при образуване на дела с приложения, при постъпване на две касационни жалби, при образуване на дела по искове по чл. 108 от Закона за собствеността със съединени облигационни искове и при образуване на дела по искове по чл. 440 ГПК, а коефициент 3 се поставя при образуване на дела с три и повече касационни жалби, при образуване на дела по искове за делба, съединени с искове по чл. 30 от Закона за наследството, при образуване на дела по искове за делба, втора фаза, с искове по сметки, подлежащи на касационно обжалване. През 2021 г. постъпилите дела с коефициент 1 са 700, докато през 2020 г. са 606 бр., с коефициент 2 са 166, а през 2020 г. са 180 бр., с коефициент 3 са 75, докато през 2020 г. са 54 бр.

През 2021 г. продължава да се изпълнява Заповед № 2631/23.12.2016 г. на председателя на ВКС, с която заместниците на председателя и ръководители на колегии са задължени да водят регистър на отводите. През 2021 г. на секретаря на колегията е възложено да актуализира в електронен формат отводите по чл. 22, ал. 1, т. 1 – 6 и ал. 2 ГПК, както и да поддържа и съхранява класьор с копия от определенията (разпорежданията) по чл. 22, ал. 1, т. 1 – 6 и ал. 2 ГПК.

Със Заповед № 974/24.06.2015 г. на председателя на ВКС са утвърдени Правила за насрочване на делата в Гражданска колегия и Търговска колегия на ВКС, насочени към осигуряване еднаква месечна натовареност на съдиите от Гражданската и Търговската колегии на ВКС. И през 2021 г. съгласно правилата месечно на всеки съдия са насрочвани по три закрити заседания и не по-малко от едно открито заседание, като в едно закрито заседание се насрочват по три дела, а в открито заседание – по три дела на съдия, за да се осигури еднаква месечна натовареност на съдиите от Гражданската колегия на ВКС, както е регламентирано със Заповед № 839/18.05.2016 г. на председателя на ВКС, която действа и през отчетния период.

Делата по Закона за кадастъра и имотния регистър и през 2021 г. продължават да се разпределят между съдиите от Първо и Второ граждански отделения, делата по Закона за адвокатурата, Закона за нотариусите и нотариалната дейност и Закона за частните съдебни изпълнители се разпределят между съдиите от Трето и Четвърто граждански отделения, делата по ЗОПДИПД (отм.) и ЗОПДНПИ се разпределят между съдиите от Трето и Четвърто граждански отделения. През 2021 г. на съдиите от Първо и Второ граждански отделения, Първи поток, са прехвърлени дела с правно основание на иска по чл. 45 – 50 от Закон за задълженията и договорите от Втори поток с цел равномерна натовареност на съдиите в колегията. И през

2021 г. в програмата за разпределение на делата на случаен принцип продължава да действа механизмът за изравняване на натовареността на съдиите в рамките на календарната година по постъпващите в Гражданската колегия дела по ЗКИР, ЗА, ЗННД, ЗЧСИ, ЗОПДИППД (отм.) и ЗОПДНПИ.

В изпълнение на Заповед № 143/02.02.2017 г. на председателя на ВКС за регламентиране на отговорностите по администриране на вътрешните актове на съда е разпоредено да се поддържат и съхраняват хронологично подредени регистри, отделно за всяка от трите колегии на ВКС, на всички писмени разпореждания на председателите на колегии, свързани с организацията на работа, като в Гражданската колегия през 2021 г. са постановени 259 разпореждания на заместник-председателя на ВКС и ръководител на Гражданската колегия.

През 2021 г. продължава създадената организация на работа на съдебните помощници, които подпомагат съдиите от Гражданската колегия в правораздавателната им дейност, изразяваща се в проверка на редовността на постъпващите книжа, както и с персонално подпомагане на съдиите от колегията чрез изготвяне на проекти за съдебни актове, проучване на правната доктрина и съдебната практика и изпълнение на други задачи във връзка с разглежданите дела, възложени от съдиите, на които са определени да помагат. Към 31.12.2021 г. в Гражданската колегия работят 15 съдебни помощници, като 1 е в отпуск поради бременност и раждане към 31.12.2021 г.

б) Брой на образуваните дела и средна натовареност на съдиите от Гражданската колегия

Данните са посочени в Справка 6.1 за Гражданската колегия от приложенията към отчетния доклад.

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Отдел "ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ, КОМУНИКАЦИЯ И СЪДЕБНА СТАТИСТИКА"
СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА 2021г. Справка 6.1
Индивидуални параметри за магистратите - движение на делата

1/3

ГРАЖДАНСКА КОЛЕГИЯ НА ВКС ИНДИВИДУАЛНИ ПАРАМЕТРИ ЗА МАГИСТРАТИТЕ - ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЛАТА

СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА ПЕРИОДА 01.01.2021 - 31.12.2021 . Справка 6.1

Справката е изготвена от отдел ИССКС към ВКС. Вярност на резултатите е осигурена само и единствено съгласно дефинициите и обхвата описани в МЕТОДИКАТА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ГОДИШНИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ във ВКС. Данните са достоверни до толкова, доколкото събитията и обектите са адекватно и своевременно отразени в Деловодната система на съда.

	Брой открити заседания		Брой съдебни актове - разпореждания		Брой съдебни актове - определения		Брой съдебни актове - решения		Брой отлагания в края на периода ОБЩО		Незавършени дела общо (6.18+6.19)		Незавършени частни производства		Незавършени касационни дела		Свършени дела общо (6.16+6.17)		Свършени частни производства (6.16+6.17+6.24)		Свършени касационни дела (6.7+6.12+6.13)		Приети дела общо (6.13+6.14)		Приети частни производства		Приети касационни дела		Недопуснати до касационно обжалване дела по чл.288 ТПК		Дела разглеждани по чл.288 ТПК		Свършени дела със съдебен акт като участници в съд. състав		Свършени дела със съдебен акт общо (6.7 + 6.8)		Свършени частни производства със съдебен акт по същество		Свършени касационни дела със съдебен акт по същество		Свършени дела общо - като доклади (6.4 + 6.5)		Разпореждания частни производства		Разпореждания касационни дела		Незавършени дела ОБЩО		Незавършени частни производства		Незавършени касационни дела		Магистрат																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	6.6	6.7	6.8	6.9	6.10	6.11	6.12	6.13	6.14	6.15	6.16	6.17	6.18	6.19	6.20	6.21	6.22	6.23.1	6.23.2	6.23	6.24	6.25																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						</

Бонка Дечева	33	1	34	79	27	106	28	14	42	4	64	55	2	0	2	76	23	99	38	5	43	0	27	108	1	136	24	60
Светла Бояджиева	39	8	47	87	39	126	24	24	48	69	62	61	5	6	11	75	45	120	51	6	57	2	20	126	1	147	21	65
Жива Декова	57	8	65	89	39	128	28	21	49	2	71	62	10	8	18	90	39	129	57	8	65	1	28	154	5	187	29	66
Мими Фунаджиева	53	5	58	74	1	75	28	3	31	266	67	48	2	0	2	77	4	81	51	2	53	10	28	91	1	120	25	72
Камелия Маринова	28	3	31	82	29	111	23	15	38	163	54	42	7	2	9	67	22	89	44	10	54	4	27	107	3	137	28	57
Здравка Гърванова	28	9	37	77	28	105	8	12	20	5	44	56	9	1	10	57	29	86	49	8	57	8	11	105	1	117	18	58
Василка Илиева	43	8	51	76	16	92	18	13	31	124	61	54	3	1	4	69	20	89	50	4	54	8	17	106	2	125	19	63
Теодора Гроздева	22	2	24	60	19	79	24	9	33	8	50	38	7	2	9	62	18	80	20	3	23	0	23	89	1	113	21	55
Илияна Папазова	31	4	35	75	31	106	22	16	38	2	62	57	4	4	8	71	32	103	35	2	37	5	23	120	3	146	33	60
Зоя Атанасова	50	6	56	86	38	124	18	17	35	93	53	45	8	6	14	63	31	94	75	13	88	6	19	110	7	136	27	64
Велислав Павков	29	2	31	87	36	123	22	23	45	17	61	54	4	4	8	72	35	107	45	2	47	1	22	115	0	137	22	66
Веселка Марева	28	3	31	59	28	87	19	12	31	4	40	36	5	2	7	50	24	74	37	7	44	3	21	92	10	123	25	44
Борис Илиев	28	1	29	87	38	125	20	18	38	12	63	62	7	3	10	75	35	110	45	4	49	6	19	132	3	154	27	66
Боян Цонев	41	12	53	88	37	125	26	27	53	3	67	55	6	5	11	78	41	119	53	7	60	1	25	132	15	172	24	68
Маргарита Георгиева	36	15	51	86	40	126	23	31	54	142	59	53	6	5	11	71	47	118	52	9	61	4	23	142	2	167	28	67
Драгомир Драгнев	33	2	35	81	39	120	26	20	46	6	64	55	5	5	10	75	36	111	41	5	46	1	25	125	8	158	26	68
Владимир Йорданов	19	7	26	83	34	117	17	17	34	69	38	36	3	4	7	49	28	77	63	12	75	2	15	98	3	116	23	59
Геника Михайлова	33	6	39	90	35	125	26	21	47	145	59	48	2	5	7	65	37	102	60	3	63	4	25	122	2	149	31	64
Димитър Димитров	61	7	68	86	38	124	22	22	44	135	66	59	6	7	13	79	37	116	71	8	79	0	20	134	5	159	20	67
Любка Андонова	47	2	49	86	36	122	27	17	44	230	63	53	4	9	13	73	37	110	61	2	63	9	26	123	3	152	35	65
Даниела Стоянова	39	7	46	84	37	121	23	18	41	174	61	58	6	7	13	73	39	112	51	5	56	2	22	136	1	159	24	69
Гегана Никова	44	4	48	75	27	102	26	8	34	137	59	51	3	2	5	68	22	90	51	9	60	4	26	102	3	131	30	56
Майя Русева	29	5	34	86	37	123	21	18	39	225	63	56	11	7	18	76	37	113	41	5	46	1	20	128	3	151	23	63
Ерик Василев	33	2	35	88	38	126	24	18	42	173	66	54	10	8	18	78	36	114	42	6	48	0	23	123	0	146	22	65
Геновева Димитрова	38	4	42	87	37	124	24	21	45	4	63	58	7	3	10	78	35	113	49	6	55	1	23	125	0	148	27	66
Ваня Атанасова	26	7	33	76	27	103	17	18	35	199	52	47	4	1	5	61	26	87	41	8	49	1	19	101	0	120	19	55
Александър Цонев	44	10	54	88	38	126	25	25	50	20	65	58	9	2	11	81	38	119	51	10	61	0	21	137	6	164	26	64
Розинела Янчева	21	2	23	78	30	108	14	11	25	169	50	51	11	4	15	64	27	91	36	5	41	4	12	113	7	132	17	62
Емилия Донкова	30	5	35	78	31	109	17	16	33	165	56	53	7	0	7	67	26	93	41	10	51	0	18	102	2	122	15	59
Филип Владимиров	24	4	28	88	38	126	16	18	34	205	57	57	6	7	13	69	35	104	46	7	53	3	14	113	4	131	20	70
Десислава Попколева	46	6	52	87	42	129	24	21	45	215	55	48	7	4	11	67	37	104	67	11	78	0	26	126	5	157	25	65
Мария Христова	0	0	0	55	10	65	1	3	4	74	9	10	1	3	4	10	8	18	46	2	48	0	0	25	2	27	0	16
Милена Даскалова	0	0	0	43	12	55	0	5	5	45	5	5	4	2	6	9	7	16	34	5	39	0	0	22	0	22	0	17
Таня Орешарова	0	0	0	62	15	77	0	4	4	44	9	12	1	4	5	10	11	21	54	4	58	0	0	31	0	31	0	24
Диана Хитова	2	0	2																									
Стоил Сотиров	9	1	10																									
Светла Цачева	2	2	4																									
Общо:	1702	258	1960	3778	1411	5189	1006	764	1770	6057	2663	2329	272	170	442	3193	1348	4541	2311	327	2638	141	975	5313	144	6432	1114	2883

През 2021 г. в Гражданската колегия на ВКС са образувани 5189 нови дела. Постъпилите преписки са 6159, от които 970 бр. са прекратени. В сравнение с 2020 г. образуваните дела са се увеличили с 947 бр. (2020 г. – 4242 бр.), в сравнение с 2018 г. увеличението е със 184 бр. (2018 г. – 5005 бр.). За сравнение – през 2020 г. постъпилите в Гражданската колегия преписки са 4967 бр., от които прекратените са 725 бр. В сравнение с 2020 г. увеличението на преписките е с 1192 бр., а в сравнение с 2019 г. увеличението е с 350 бр.

Конкретно новопостъпилите касационни граждански дела през 2021 г. са 3778 бр., като увеличението в сравнение с 2020 г. е с 853 бр. дела, в сравнение с 2019 г. – с 421 бр. касационни дела, с 2018 г. – с 394 бр. Очертава се бърз темп на увеличаване на образуваните касационни дела в колегията.

Частните производства, постъпили през периода, са 1411 бр., като увеличението е с 94 бр. в сравнение с 2020 г., когато са 1317 броя. В сравнение с 2019 г., когато са 1633 бр., намаляват с 222 бр., а в сравнение с 2018 г. (1621 бр.) намаляват с 210 частни дела. Наблюдава се относително намаляване на образуваните частни производства в Гражданската колегия на ВКС в сравнение с 2018 г. и 2019 г., но увеличение в сравнение с 2020 г.

През 2021 г. четиримата председатели на отделения в колегията са постановили общо 970 разпореждания за връщане на преписки, образувани по нередовни или недопустими жалби, изпратени до ВКС.

Средната натовареност на съдиите в Гражданската колегия на ВКС през 2021 г., предвид свършените дела (4541 бр.), се определя средно на 95 бр. дела на съдия при 48 съдии в края на 2021 г., като съставът се запазва през цялата година: м. януари 2021 г. – 48 съдии, от 16.03.2021 г. е освободена от длъжност съдия Бойка Стоилова и съдиите са 47 броя. От 17.05.2021 г. е освободен от длъжност съдия Борислав Белазелков и съдиите

са 46, а от 27.09.2021 г. е освободена от длъжност съдия Светла Димитрова и съдиите са 45. Със заповеди на председателя на ВКС № № 924, 925 и 926/20.09.2021 г. са командировани в Гражданската колегия на ВКС съдиите Милена Даскалова, Таня Орешарова и Мария Христова и броят на съдиите е 48. Видно е, че за период от шест месеца в колегията заседават непълни състави, въпреки което броят на свършените дела е почти идентичен с този през 2020 г. – 4540 бр. дела.

През отчетния период всеки съдия от Гражданската колегия участва в разглеждането средно на 285 дела, като е докладчик средно на по 95 свършени дела. На отделен съдия от колегията през отчетния период в тричленен състав е възложено да докладва средно по 108 новообразувани през годината и заварени от предходната година дела (в сравнение с 2020 г. – средно 88 дела на съдия, в сравнение с 2019 г. – средно 153 дела на съдия), в смесен петчленен състав е възложено да докладва по едно дело, а като член на състав в съвместни петчленни състави на ВКС и ВАС – средно по 1 или 2 дела на съдия, общо тези дела са 55 броя.

Към 01.01.2021 г. общият брой на несвършените от предходен период дела е 1960, т. е. несвършените към 01.01.2021 г. дела са приблизително 38% спрямо новообразуваните през 2021 г. дела (през 2020 г. са 53%). Общият брой на делата за разглеждане в Гражданската колегия за периода 01.01.2021 г. – 31.12.2021 г. е 7149, за сравнение – 6502 бр. дела за 2020 г., 7362 бр. дела за 2019 г., 7478 бр. дела за 2018 г. и 7821 бр. дела за 2017 г.

в) Видове образувани дела

През 2021 г. в Гражданската колегия на ВКС са образувани общо 5189 нови дела, от които 38 бр. са образувани пред смесен петчленен състав на ВКС и ВАС (в сравнение с 2020 г. – 39 бр., а през 2019 г. – 57 бр.), а пред тричленен състав – 5151 броя. Образуваните през 2021 г. дела по видове са: граждански дела (по касационни жалби и молби за отмяна) – 3778 бр., частни производства – 1411 броя. През 2020 г. са граждански дела (по касационни жалби и молби за отмяна) – 2925 бр., частни производства – 1317 броя. Сочените данни показват, че има значително увеличение на броя на образуваните през 2021 г. граждански дела по касационни жалби и молби за отмяна.

В Първо отделение на Гражданската колегия през 2021 г. са образувани 852 дела, във Второ отделение – 873 дела, в Трето отделение – 1738 дела, в Четвърто отделение – 1688 дела, а пред петчленен смесен състав – 38 дела.

г) Разпределени дела по текст на образуване

През 2021 г. постъпилите дела в Гражданската колегия на ВКС са разпределяни съгласно действащата в колегията специализация на двата потока, установена с оглед на вида и характера на делото, като се отчита значително увеличение на постъпилите в колегията дела.

Намаление е налице по отношение на следните видове дела: ревандикационен иск по чл. 108 ЗС; възстановяване на запазена част по чл. 30 ЗН; частни жалби по чл. 274, ал. 2 ГПК; частни касационни жалби по чл. 274, ал. 3 ГПК; спиране на изпълнението на влязло в сила решение;

нищожност и недопустимост на съдебно решение по чл. 270 ГПК; разваляне на договор по чл. 87, ал. 3 ЗЗД; неустойка по чл. 92 ЗЗД; иск на солидарния длъжник срещу останалите съдлъжници по чл. 127, ал. 2 ЗЗД; отмяна на дарението по чл. 227 ЗЗД; спор относно родителски права по чл. 127 СК; лишаване от родителски права по чл. 132 СК; обжалване на решение на дисциплинарната комисия на Нотариалната камара по чл. 80 ЗННД; обжалване на решение на дисциплинарната комисия на Камарата на частните съдебни изпълнители; иск за заплащане на обезщетение за извънреден труд по чл. 203, ал. 3 ЗОВСРБ; иск за отговорност за вреди, причинени от администрацията по чл. 1 ЗОДОВ и др.

Увеличение има по повечето видове дела: установителен иск по чл. 124, ал. 1 ГПК; изкупуване на част от съсобствен имот по чл. 33, ал. 2 ЗС; делба по чл. 34 ЗС; делба на наследство по чл. 69 ЗН; иск за непълноти и грешки в кадастралната карта и кадастралните регистри, свързани със спор за материално право по чл. 53, ал. 2 ЗКИР; частни жалби по гл. 37 ГПК „Заповедно производство“; молба за определяне на срок при бавност по чл. 255 ГПК; отмяна на влязло в сила решение по чл. 303 ГПК; спиране на изпълнението на въззивно решение; иск за обявяване на предварителен договор за окончателен по чл. 19, ал. 3 ЗЗД; нищожност по чл. 26 ЗЗД; непозволено увреждане по чл. 45 ЗЗД; обективна отговорност за деликт при или по повод изпълнение на работа по чл. 49 ЗЗД; неоснователно обогатяване; иск за изпълнение или обезщетение по чл. 79, ал. 1 ЗЗД; отменителен иск по чл. 135 ЗЗД; договор за заем по чл. 240 ЗЗД; иск за изплащане на трудово възнаграждение по чл. 128 КТ; иск за обезщетение за трудова злополука и професионална болест по чл. 200 КТ; иск за обезщетение при командировка по чл. 215 КТ; иск за признаване на уволнението за незаконно по чл. 344, ал. 1 КТ; родителски права след развода по чл. 59 СК; иск за определяне на мерки за лични отношения между баба, дядо и внуци по чл. 128, ал. 1 СК; иск за съществуване на вземането по чл. 422 ГПК; иск за оспорване на вземането по чл. 439 ГПК; иск за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество по чл. 153 ЗПКОНПИ; иск за отговорност за вреди, причинени от правозащитните организации по чл. 2 ЗОДОВ и др.

Среден брой дела, разпределени на съдия от Гражданската колегия за 2018 г., 2019 г., 2020 г. и 2021 г.

	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Първо гражданско отделение				
Касационни пр. (общо)	594	576	493	640
Частни пр. (общо)	215	223	201	212
Ср. бр. кас. дела	66	64	54,78	71,11
Ср. бр. ч. пр.	26,88	27,88	25,12	26,50
Второ гражданско отделение				
Касационни пр. (общо)	587	608	478	645
Частни пр. (общо)	223	240	197	228
Ср. бр. кас. дела	73,38	67,55	53,11	71,66
Ср. бр. ч. пр.	31,86	30	24,63	28,50

Първи поток				
Ср. бр. кас. дела	69,47	65,77	53,94	71,38
Ср. бр. ч. пр.	29,20	28,94	24,88	27,50
Трето гражданско отделение				
Касационни пр. (общо)	1031	1061	928	1237
Частни пр. (общо)	537	582	449	501
Ср. бр. кас. дела	73,64	70,73	61,87	82,47
Ср. бр. ч. пр.	44,75	44,77	34,54	38,54
Четвърто гражданско отделение				
Касационни пр. (общо)	1080	1055	987	1218
Частни пр. (общо)	646	588	470	470
Ср. бр. кас. дела	72	70,33	65,80	81,20
Ср. бр. ч. пр.	46,14	42	33,57	33,57
Втори поток				
Ср. бр. кас. дела	72,79	70,53	63,83	81,83
Ср. бр. ч. пр.	45,50	43,33	34,03	35,96
Гражданска колегия на ВКС				
Ср. бр. кас. производства	73,56	69,94	60,93	78,71
Ср. бр. ч. производства	39,54	37,98	30,62	32,81
Среден брой дела	108,80	103,96	88,38	108,10

Изводът, който следва от посочената справка, е за наличие на значително увеличение на броя на постъпилите касационни дела и на частните производства в резултат на нормализирането на обстановката в страната.

И през 2021 г. средно на съдия в Първи поток броят на касационните производства е по-малък от средния брой касационни дела на съдия във Втори поток, предвид специализацията в разпределението на делата в Гражданската колегия, като има значително увеличение на касационните производства във Втори поток. Освен това средно на съдия във Втори поток частните производства са също значително по-голям брой от средния брой на частни дела, разпределени на съдия в Първи поток, с оглед разпределението и на частните производства по материя. С прехвърлянето на производствата по чл. 45 – 50 от Закона за задълженията и договорите от Втори поток на Първи поток в Гражданската колегия през 2021 г. се очаква по-равномерно разпределение на делата между съдиите от Първи и Втори поток.

За сравнение, средният брой на разпределените на съдия от Гражданската колегия на ВКС частни производства през 2021 г. е 32,81бр., през 2020 г. е 30,62 бр., през 2019 г. е 37,98 бр., през 2018 г. – 39,54 бр., през 2017 г. – 35,37 бр., през 2016 г. – 34,41 бр. Налице е увеличение, в сравнение с 2020 г., като следва да се вземе предвид и фактът, че председателите на отделения и ръководителят на Гражданската колегия не разглеждат частни производства.

За сравнение – средният брой на разпределените на съдия от Гражданската колегия на ВКС касационни производства през 2021 г. е 78,71 бр., през 2020 г. е 60,93 бр., през 2019 г. е 69,94, през 2018 г. – 73,56 бр.

Имайки предвид резултатите от последните четири години, през 2021 г. се наблюдава значителен ръст на средния брой образувани касационни производства на съдия в Гражданската колегия.

Независимо от увеличаването на броя на постъпилите и образувани касационни и частни дела и въпреки извънредната епидемична обстановка в страната съдиите от Гражданската колегия на ВКС през 2021 г. работят отговорно, качествено и при спазване на разумните срокове за разглеждане на делата.

Предвид обстоятелството, че голям брой образувани граждански дела – касационни и частни производства (2638 бр.), през 2021 г. не са приключили в рамките на отчетния период, от направения анализ следва изводът, че отново на дневен ред възниква необходимостта от разкриване на допълнителни съдебни състави, за което има щатен ресурс. Тази промяна безспорно ще допринесе за по-малък брой неразгледани дела в края на отчетния период, както е посочено и в доклада за предходната година.

3. ПРОВЕДЕНИ ЗАСЕДАНИЯ И ПРИКЛЮЧЕНИ ДЕЛА

а) Проведени открити съдебни заседания

През 2021 г. в Гражданската колегия са проведени 1114 открити съдебни заседания (през 2020 г. – 1000, през 2019 г. – 1061) и 2883 закрити съдебни заседания (през 2020 г. – 2782, през 2019 г. – 2987).

През отчетния период съдиите от Гражданската колегия на ВКС участват като докладчици средно в 23 открити съдебни заседания и като членове на състав средно в 46 заседания. В закрити съдебни заседания участват като докладчици средно в 60 заседания (през 2020 г. – в 58 закрити заседания, през 2019 г. – в 62 закрити заседания), а като членове на състав средно в 120 заседания (през 2020 г. – в 116 заседания, през 2018 г. – в 148 заседания, а през 2017 г. – средно в 120 закрити заседания).

По 55 дела съдиите от Гражданската колегия на ВКС участват като членове на смесен петчленен състав по дела за спор за подсъдност, образувани във Върховния административен съд.

Не са установени случаи на неоснователно отлагане на делата от съставите на Гражданската колегия на Върховния касационен съд. От проведените заседания по обективни причини са отложени 141 дела – около 13% от общия брой на проведените в колегията открити съдебни заседания, което се дължи на принудителното отлагане за друга дата на насрочените дела заради обявената извънредна обстановка в страната.

б) Свършени дела

През отчетния период са свършени общо 4541 дела (колкото и през предходната година 2020 г. – 4540 бр.), като следва да се имат предвид обявената епидемична обстановка в страната, отлагането на делата, както и ограничението в броя на насрочените дела за открито и закрито съдебно заседание на съдия съобразно Заповед № 839/18.05.2016 г. на председателя на ВКС. Свършените касационни дела през периода са 3193 бр. (през 2020 г. – 3108 бр.), а свършените частни производства са 1348 бр. (през 2020 г. –

1432 бр.). Свършените дела със съдебен акт по същество са 1770 бр. (1655 бр. са през 2020 г.), от които касационните дела със съдебен акт по същество са 1006 бр., а свършените частни производства със съдебен акт по същество са 764 бр. Делата, разгледани по реда на чл. 288 ГПК, са общо 2663 бр., като от тях допуснатите до касационно разглеждане дела са приблизително 29%. Високият процент на недопуснати до касационно разглеждане дела, както и през 2020 г., е обусловен от активната тълкувателна дейност на ВКС, както и от постановени по реда на чл. 290 и сл. ГПК съдебни решения, в които са дадени отговори на поставени правни въпроси от материално и процесуално естество, предмет на делата, по които е било допуснато касационното обжалване. В резултат на това във все по-голяма степен актовете на въззивните съдилища са съобразени както със задължителната, така и с установената по реда на чл. 290 ГПК съдебна практика на касационната инстанция.

През 2021 г. в Гражданската колегия са постановени 6432 съдебни акта, средно 134 бр. на съдия (през 2020 г. – 6251 бр.), от които 975 решения, 5313 определения и 144 разпореждания от съставите на Гражданската колегия на ВКС.

От 01.01.2021 г. до 31.12.2021 г. в Първоотделение на Гражданската колегия общо свършените дела са 740 бр., във Второ отделение – 733 бр., в Трето отделение – 1539 бр., в Четвърто отделение – 1480 броя. Общо решенията в петчленен състав са 49 дела.

Към 01.01.2021 г. несвършените дела в Гражданската колегия са 2638 бр., което представлява приблизително 37% от общия брой – 7149 дела, висящи в началото на периода и образувани през същия период в колегията. Наблюдава се намаление на несвършените дела в началото на отчетния период – 1960 бр., в сравнение с 2020 г. – 2260 бр., в сравнение с 2019 г. – 2372 бр. несвършени дела, което се дължи на усърдната работа на съдите в колегията. В края на годината броят на несвършените дела е увеличен – 2638, в сравнение с края на 2020 г. – 1960, в сравнение с края на 2019 г., когато тези дела са 2260 броя. Това обективно е обусловено както от увеличения брой дела, така и от броя на делата, разглеждани в едно заседание съгласно Заповед № 839/18.05.2016 г. на председателя на ВКС.

в) Срочност на изготвяне на касационните съдебни актове

Периодично по заповед на председателя на ВКС през 2021 г. са изисквани справки за неприключилите производства в разумния тримесечен срок, считано от датата на съответното открито или закрито заседание. Положени са всички усилия делата да приключват в посочения тримесечен срок и не се наблюдават съществени забавяния в постановяването на съдебните актове.

4. ДЕЙНОСТ ПО УЕДНАКВЯВАНЕ НА СЪДЕБНАТА ПРАКТИКА. ПРОЗРАЧНОСТ НА ПРАВОРАЗДАВАНЕТО

Както е посочено в раздела от въведението на доклада, посветен на тълкувателната дейност на Върховния касационен съд, през 2021 г. от

Общото събрание на Гражданската колегия са постановени 3 тълкувателни решения:

- Тълкувателно решение № 4/2017 г. от 01.02.2021 г. по Тълкувателно дело № 4/2017 г. (прекратяване на трудовия договор от работодателя с предизвестие);

- Тълкувателно решение № 5/2019 г. от 26.10.2021 г. по Тълкувателно дело № 5/2019 г. (закриване на част от предприятие като основание за прекратяване на трудовото правоотношение);

- Тълкувателно решение № 3/2019 г. от 02.12.2021 г. по Тълкувателно дело № 3/2019 г. (въпрос относно началото на срока за явяване на работа при възстановяване след незаконно уволнение).

От Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии през 2021 г. са постановени 3 тълкувателни решения:

- Тълкувателно решение № 2/2019 г. от 26.03.2021 г. по Тълкувателно дело № 2/2019 г. (иск по чл. 135 от ЗЗД, предявен от цесионер);

- Тълкувателно решение № 3/2018 г. от 17.03.2021 г. по Тълкувателно дело № 3/2018 г. (вписване наново на ипотека, която не е подновена в десетгодишния срок от учредяването ѝ);

- Тълкувателно решение № 1/2019 г. от 02.07.2021 г. по Тълкувателно дело № 1/2019 г. (разваляне на договор за прехвърляне на вещни права върху чужд недвижим имот).

Постановено е 1 определение по тълкувателно дело на Общото събрание на съдиите от Гражданската и Търговската колегии на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС – Определение № 1 от 25.03.2021 г. по Тълкувателно дело № 2/2015 г. (процесуален ред и компетентен съд за разглеждане на иск за отговорността на държавата за вреди, причинени от нарушение на правото на Европейския съюз).

Постановено е 1 определение по тълкувателно дело на Общото събрание на съдиите от Гражданската колегия на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС – Определение № 2 от 20.04.2021 г. по Тълкувателно дело № 1/2019 г. (дължимост на юрисконсултското възнаграждение в някои хипотези по ЗОДОВ).

През 2021 г. пред Общото събрание на Гражданската колегия са образувани 5 тълкувателни дела:

- Тълкувателно дело № 1/2021 г. (допустимост и последици от отказ от наследство, направен от ненавършило пълнолетие дете);

- Тълкувателно дело № 2/2021 г. (делба на имоти, които не са еднакви по вид и предназначение);

- Тълкувателно дело № 3/2021 г. (възможност за съсобственик да предяви отрицателен установителен иск за собственост за идеални части от имота, надхвърлящи собствената му идеална част);

- Тълкувателно дело № 4/2021 г. (въпроси по приложението на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество);

- Тълкувателно дело № 5/2021 г. (прекръпяване на трудовото правоотношение с педагогически специалист, осъден за умишлено престъпление от общ характер преди приемането на Закона за предучилищното и училищното образование).

Пред Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии през 2021 г. са образувани 4 тълкувателни дела:

- Тълкувателно дело № 1/2021 г. (въпрос за размера на справедливото обезщетение за неимуществени вреди при установено съпричиняване от страна на пострадалия);

- Тълкувателно дело № 2/2021 г. (въпроси, свързани с изпълнителното производство);

- Тълкувателно дело № 3/2021 г. (въпрос, свързан с необходимостта от доказване на пропуснати ползи, причинени от деликт);

- Тълкувателно дело № 4/2021 г. (въпроси, свързани с частичен отказ от иск в касационното производство).

През 2021 г. по тълкувателни дела на Общото събрание на Гражданската колегия са проведени 8 заседания:

- 25.02.2021 г. – № 2/2020 на ОСГК;
- 13.05.2021 г. – № 4/2019 на ОСГК;
- 20.05.2021 г. – № 3/2020 на ОСГК;
- 03.06.2021 г. – № 6/2017 на ОСГК;
- 07.10.2021 г. – № 5/2019 на ОСГК;
- 11.11.2021 г. – № 3/2019 на ОСГК, № 2/2021 на ОСГК;
- 09.12.2021 г. – № 3/2020 на ОСГК;
- 16.12.2021 г. – № 1/2021 на ОСГК.

Проведените заседания през 2021 г. по тълкувателни дела на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии са 13:

- 04.02.2021 г. – № 3/2018 на ОСГТК; № 3/2020 на ОСГТК;
- 11.02.2021 г. – № 2/2018 на ОСГТК; № 5/2020 на ОСГТК;
- 18.02.2021 г. – № 2/2019 на ОСГТК;
- 15.04.2021 г. – № 1/2020 на ОСГТК; № 2/2020 на ОСГТК;
- 22.04.2021 г. – № 6/2020 на ОСГТК;
- 13.05.2021 г. – № 1/2021 на ОСГТК;
- 03.06.2021 г. – № 1/2019 на ОСГТК;
- 14.10.2021 г. – № 4/2019 на ОСГТК;
- 21.10.2021 г. – № 5/2020 на ОСГТК;
- 28.10.2021 г. – № 4/2020 на ОСГТК;
- 25.11.2021 г. – № 1/2021 на ОСГТК;
- 09.12.2021 г. – № 5/2019 на ОСГТК.

5. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

През 2021 г. съдиите от Гражданската колегия са взели участия в национални форуми, съвещания и семинари.

Съдия Даниела Стоянова изготви становище по Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за закрила на детето № 054-01-111, внесен от Александър Сиди и група народни представители.

Съдия Мими Фурнаджиева изготви становище относно проект на решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закона за изменение и допълнение на Закона за защита от домашно насилие.

Съдия Светлана Калинова е определена за участие в работна група по проект „Продължаваща реформа в заповедното производство“ към Висшия съдебен съвет.

Съдия Марио Първанов изготви становище по проект на Закона за изменение на Закона за признаване, изпълнение и постановяване на актове за обезпечаване на имущество, по проект на решение на Министерския съвет.

Съдия Илияна Папазова изготви становище по изпратено от Върховния административен съд предложение от Държавен фонд „Земеделие“ за инициране на производство за приемане на тълкувателно постановление поради наличие на противоречива съдебна практика на смесени състави на ВКС и ВАС по прилагането на нормите, уреждащи подсъдността по иски молби на бенефициери на финансова помощ, подадени преди приемането на ЗУСЕСИФ, срещу фонда.

Съдия Илияна Папазова изготви становище по изпратено от ВАС искане от омбудсмана на Република България за приемане на съвместно тълкувателно постановление относно освобождаването от заплащане на държавни такси по чл. 5, б. „о“ от Закона за държавните такси на лицата с увреждания, бременните и майките с деца до 6-годишна възраст и сираците.

По покана, отправена от Европейската комисия, съдия Светлана Калинова взе участие в първата съвместна среща на комитета, предвидена съгласно чл. 26 от Регламент (ЕС) 2020/1783 относно сътрудничеството между съдилищата на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела („събиране на доказателства“) и комитета по чл. 26 от Регламент (ЕС) 2020/1784 относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“).

Съдия Ерик Василев изготви становище по изпратена молба от Съюза на енергетиците в България за отправяне на искане до Конституционния съд за обявяване на противоконституционността на чл. 57, ал. 3 от КТ.

Съдия Симеон Чаначев изготви становище по конституционно дело № 1/2021 г. за обявяване на противоконституционност на § 2 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за допълване на Закона за задълженията и договорите (обн. ДВ, бр. 102/2020 г.).

Съдия Албена Бонева е определена за участие в работна група в Министерството на правосъдието, която да изготви проект на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс.

Съдия Светла Димитрова изготви информация относно обезщетенията на съда при наследствени дела по искане на председателя на Върховния съд на Република Словения.

Съдия Даниела Стоянова е определена за участие в работна група в Министерството на правосъдието със задача: „Извършване на анализ и

предлагане на необходимите промени в българското законодателство и изготвяне на информация до Европейската комисия относно прилагането на Регламент 2019/1111 на Съвета от 25 юни 2019 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, и относно международното отвличане на деца“.

Председателите на отделения в Гражданската колегия на ВКС и председателите на съставите взеха участие в дискусия „Достъпно и ефективно правосъдие чрез изработване на нова съдебна карта“ по покана на министъра на правосъдието, която се състоя на 14.06.2021 г. в Съдебната палата, зала „Тържествена“.

На заседание на Пленума на Върховния касационен съд, проведено на 30.09.2021 г., за членове на Етичната комисия са избрани съдия Веска Райчева и съдия Велислав Павков като резервен член.

Съдия Геника Михайлова взе участие в Общото събрание на съдиите за избор на нови членове на Висшия съдебен съвет от квотата на съдиите.

Съдия Василка Илиева изготви становище относно проект за изменение на Правилника за администрацията на съдилищата по изпратеното извлечение от Протокол № 26 от заседание на Комисията по правни въпроси към Пленума на Висшия съдебен съвет, проведено на 15.11.2021 г.

Министерството на правосъдието изиска актуална информация за изпълнението към 31.12.2021 г. на целите и мерките от Актуализираната стратегия, както и относно изпълнението на проектите от Актуализираната пътна карта, която е изработена и предадена за Гражданската колегия на ВКС от ръководителя на Гражданската колегия.

И през 2021 г. съдиите от Гражданската колегия на ВКС продължават да участват като преподаватели в обучения, организирани от Националния институт на правосъдието:

- съдия Бонка Дечева участва като временен преподавател в задължително първоначално обучение на кандидати за младши съдии – випуск 2020 – 2021 г., проведено в периода 30.11.2020 – 29.08.2021 г. по темите: „Подробни устройствени планове. Кадастрален план и кадастрална карта. Иск по чл. 54 ал.2 ЗКИР“, „Способи за придобиване на собственост и други вещни права върху недвижими имоти. Реституция“;

- съдия Дияна Ценева участва като временен преподавател в задължително първоначално обучение на кандидати за младши съдии – випуск 2020 – 2021 г., проведено в периода 30.11.2020 – 29.08.2021 г. по темите: „Придобивна давност; придобиване на право на собственост чрез преобразуване и приватизация на държавни предприятия; способности за придобиване на право на собственост на държавата и общините; реституция по ЗВСОНИ и ЗВСНОИ по ЗТСУ, ЗПИНМ и др.“;

- съдия Емануела Балева участва като временен преподавател в дистанционно обучение „Въззивно производство – актуална практика на Върховния касационен съд по общите и частните производства“, проведено на 24.03.2021 г.;

- съдия Камелия Маринова участва като временен преподавател в: присъствено обучение от комбинирана обучителна форма

„Предизвикателства при прилагането на ЗУЕС. Анализ на съдебна практика“, проведено на 19.11.2021 г.; регионално обучение „Актуални проблеми във връзка с управлението на общите части по ЗУЕС“, проведено на 24.09.2021 г.; дистанционно обучение от комбинирана обучителна форма „Предизвикателства при прилагането на ЗУЕС. Анализ на съдебна практика“, проведено в периода 05.10 – 07.11.2021 г.; задължително първоначално обучение на кандидати за младши съдии – випуск 2020 – 2021 г., проведено в периода 30.11.2020 – 29.08.2021 г. по темите: „Владение. Владелчески искове“ и „Съдебна делба“; електронно дистанционно обучение „Непълноти и грешки в кадастралната карта. Искът по чл. 54, ал. 2 от Закона за кадастъра и имотния регистър“, проведено в периода 22.03 – 12.04.2021 г.;

- съдия Маргарита Георгиева участва като временен преподавател в електронно дистанционно обучение „Някои проблеми при определяне на обезщетение за неимуществени вреди от обида и клевета – практика по граждански дела на ВКС и ЕСПЧ“, проведено в периода 22 – 28.02.2021 г.;

- съдия Марио Първанов участва като преподавател в задължително първоначално обучение на кандидати за младши съдии – випуск 2020 – 2021 г., проведено в периода 30.11.2020 – 29.08.2021 г., по темата: „Трудови права“;

- съдия Светлана Калинова участва като временен преподавател в: присъствено обучение от комбинирана обучителна форма „Дискусионни въпроси и практически проблеми при защита на собствеността срещу неоснователни въздействия“, проведено на 01.12.2021 г.; дистанционно обучение от комбинирана обучителна форма „Защита на собствеността по реда на чл. 109 от Закона за собствеността“, проведено в периода 04 – 26.10.2021 г.; задължително първоначално обучение на кандидати за младши съдии – випуск 2020 – 2021 г., проведено в периода 30.11.2020 – 29.08.2021 г. по темата: „Съдебна делба“; електронно дистанционно обучение „Експертизи в делбеното производство“, проведено в периода 15 – 30.03.2021 г.; член е на изследователска общност за разработване на анализ на тема „Охранителни производства и производства по спорна съдебна администрация по Семейния кодекс“;

- съдия Илияна Папазова е член на изследователска общност за разработване на анализ на тема „Упражняване на правомощието на българските съдилища да отправят преюдициални запитвания до Съда на ЕС по гражданскоправни и търговскоправни въпроси“.

През 2021 г. участия в комисии за държавни изпити по гражданскоправни науки в различните университети в страната са взели съдиите Светла Димитрова, Мими Фурнаджиева, Камелия Маринова, Здравка Първанова, Илияна Папазова, Гергана Никова, Любка Андонова, Веска Райчева, Василка Илиева, Боян Цонев, Светла Бояджиева, Мария Иванова, Дияна Ценева, Бонка Дечева, Маргарита Георгиева, Даниела Стоянова, Александър Цонев, Емануела Балевска, Снежанка Николова, Веселка Марева, Ваня Атанасова, Светлана Калинова, Албена Бонева, Драгомир Драгнев, Геновева Николаева, Филип Владимиров и Емилия Донкова.

6. АДМИНИСТРИРАНЕ НА ДВИЖЕНИЕТО НА ДЕЛАТА ОТ ОБРАЗУВАНЕТО ДО ПРИКЛЮЧВАНЕТО ИМ

През 2021 г. в Гражданската колегия работят 48 съдебни служители, включително 15 съдебни помощници (към 31.12.2021 г. са 14, тъй като 1 е в отпуск за бременност и раждане), 1 секретар на колегия, 16 съдебни секретари, 10 съдебни деловодители, 1 деловодител в адвокатската стая и 5 куриери. Съставът на съдебните служители се променя през годината с оглед на освобождаването от длъжност на служители, които се пенсионира, ползват отпуск за отглеждане на дете до 2-годишна възраст или са освободени от длъжност, предвид класирането им в конкурс на ВСС за младши съдии.

Служителите в Гражданската колегия на ВКС притежават добра квалификация и професионален опит. Постъпващите в регистратурата дела се образуват, докладват и насрочват своевременно. Всички молби, невръчените призовки, съобщения и други съдебни книжа се докладват своевременно на съдията – докладчик, който се произнася по тях. Съдебните протоколи се изготвят веднага след съдебните заседания, като отразяват пълно и точно извършените съдопроизводствени действия.

7. ИНСТАНЦИОНЕН КОНТРОЛ. КАЧЕСТВО НА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ

През отчетния период свършените дела, по които има постановен акт в Гражданската колегия, са 4541 броя.

а) Върховен касационен съд

През 2021 г. предмет на разглеждане са общо 205 граждански дела, образувани по жалби срещу определения на тричленни състави на колегията и по молби за отмяна на решения на ВКС. От тях отменени изцяло и върнати са 19 съдебни акта или 9,27% от всички, обезсилен и прекратен е 1 съдебен акт или под 1% от всички, отменен изцяло и пререшен е 1 съдебен акт или под 1% от всички, оставени в сила са 179 акта или 87,32% от всички, по 1 дело е спряно производството, а други производства са се развили по 2 дела, недопуснато е едно дело.

В производството по допускане на касационно обжалване в Гражданската колегия на ВКС по реда на чл. 288 от ГПК са разгледани 2663 дела, от тях съставите на колегията не са допуснали до касационно обжалване актове по 1898 дела или 71% от всички, подлежащи на допускане до касационен контрол касационни жалби, а допуснати са актове по 765 дела или 29% от общия брой касационни дела. Процентът недопуснати до разглеждане касационни жалби е резултат от активната тълкувателна дейност на ВКС през последните години с даване на отговори по правни въпроси, свързани с противоречива съдебна практика по тях, поради което във все по-голяма степен актовете на въззивните съдилища са съобразени с тази задължителна практика на ВКС.

б) Апелативни съдилища

Предмет на проверка през 2021 г. пред Гражданската колегия на ВКС са общо 1326 съдебни акта на апелативните съдилища (за 2020 г. те са 1369 бр.). От постановените от апелативните съдилища актове по граждански дела по реда на касационната проверка са отменени изцяло и върнати за ново разглеждане актове по 118 дела или 8,90% от общия брой на проверените актове, които са намалели (през 2020 г. – 199 бр. или 14,54% от общия брой на проверените актове) с 5,64% спрямо процента на отменените изцяло и върнати на апелативните съдилища дела за 2020 г. Обезсилените решения на апелативните съдилища и прекратени производства са общо 49 бр. или 3,69% от всички актове на апелативните съдилища, които са се увеличили незначително с 1,57% спрямо 2020 г. – 2,12%. За 2021 г. отменени изцяло и пререшени са съдебни актове по 100 дела или 7,54% от всички, които са се увеличили незначително с 0,31% спрямо отменените изцяло и пререшени дела за 2020 г. на апелативните съдилища – 7,23%. Частично отменени и пререшени са актове по 17 дела или 1,28% от общия брой, които са се увеличили незначително с 0,33% спрямо 2020 г., когато са 0,95%. Оставени са в сила 241 решения на апелативните съдилища или 18,17% от всички, което е почти еднакво при незначителното намаление с 0,23% спрямо оставените в сила актове на апелативните съдилища през 2020 г. – 18,40%. Спрени са 53 дела, а е имало произнасяне за определяне на компетентния съд по 7 дела на апелативните съдилища. От актовете на апелативните съдилища, предмет на обжалване пред касационния съд, недопуснати до касационно обжалване са 691 бр. или около 52% от всички актове на апелативните съдилища, колкото са и през 2020 г. – също 52%.

в) Софийски градски съд и окръжни съдилища

Предмет на касационна проверка през 2021 г. са актове, постановени от Софийския градски съд и окръжните съдилища по 2790 дела (през 2020 г. са 2742 дела). Отменени по реда на касационната проверка изцяло и върнати са актове по 289 дела или 10,36% от всички актове на СГС и окръжните съдилища, като през 2020 г. са 5,47%, т. е. увеличени са с 4,89%. Обезсилени и прекратени са актове по 103 дела на СГС и окръжните съдилища, което е 3,69% от всички дела, приблизително толкова са и през 2020 г. – 3,50%. Отменени изцяло и пререшени от ВКС са актове по 284 дела или 10,17% от всички актове на СГС и окръжните съдилища, които са се увеличили с 1,82% спрямо резултата за 2020 г. – 8,35%. Отменени частично и пререшени са актове по 18 дела на СГС и другите окръжни съдилища или под 1% от всички дела, приблизително толкова са и през 2020 г. – под 1%. Оставените в сила решения на окръжните съдилища и СГС са 264 бр. или 9,46% от всички проверени решения, като процентът се е намалил с 1,52% спрямо този за 2020 г. – 10,98%. През 2021 г. няма върнати касационни жалби, което сочи на изключително прецизно изпълнение на задълженията от страна на председателите на отделения в изпълнение на Заповед № 2281/19.12.2012 г. относно забраната за образуване на дела по нередовни жалби, както и Правилата за образуването и случайното разпределение на делата във ВКС. В

производства по молби за отмяна на влезли в сила съдебни решения са отменени и върнати 9 решения на СГС и другите окръжни съдилища (за сравнение – през 2020 г. са отменени и върнати 4 решения), а 41 молби за отмяна са оставени без уважение, почти колкото са и през 2020 г. – 54 броя. От актовете на окръжните съдилища и СГС недопуснати до разглеждане от касационната инстанция са 1631 бр. или 58,46% от всички актове на окръжните съдилища и СГС (през 2020 г. са 64,81%).

г) Районни съдилища

Предмет на проверка в производство по отмяна на влезли в сила решения и обжалване по частни жалби за връщане на такива молби през 2021 г. са общо 277 акта (решения и определения), постановени от районните съдилища. Отменен изцяло и пререшен е 1 съдебен акт. Оставени в сила са 15 акта на районните съдилища. В производства по молби за отмяна на влезли в сила съдебни решения са отменени и върнати 38 решения на районните съдилища или 13,71%, а 178 молби за отмяна са оставени без уважение, което е 64,25% от всички разгледани актове на районните съдилища. Недопуснати до разглеждане от ВКС са 6 съдебни акта на районните съдилища.

д) Камера на частните съдебни изпълнители

През 2021 г. съставите на ВКС са се произнесли по 31 акта на дисциплинарните състави при КЧСИ, през 2020 г. те са 33 бр., през 2019 г. са 25 бр., през 2018 г. – 41 бр., през 2017 са също 41 броя. Отменен изцяло и върнат е 1 съдебен акт. По 8 дела актовете са отменени изцяло и пререшени. Частично отменени и пререшени са 4 акта, а оставени в сила са решенията по 14 дела или 45,16% от всички, почти като през 2020 г., когато този процент е 45,45%.

е) Висш адвокатски съвет

През отчетния период съставите на ВКС са се произнесли по 18 акта на Висшия адвокатски съвет. Обезсилени и пререшени са 2 акта, отменени изцяло и пререшени са 3 акта, оставени в сила са решенията по 13 дела или 72% от всички.

ж) Нотариална камера на Република България

През 2021 г. са разгледани 2 акта на Нотариалната камера на Република България, като 1 акт е частично отменен и пререшен, оставено в сила е 1 решение на Нотариалната камера.

8. ИЗВОДИ

Въз основа на посочената информация в доклада може да се направи изводът, че и през изминалата 2021 г., въпреки обявената извънредната епидемична обстановка в страната, съдиите от Гражданската колегия на ВКС са осъществили значителна по количество правораздавателна дейност, насочена към осигуряване на точно и еднакво приложение на закона.

Големият брой образувани и приключени тълкувателни дела – по инициатива на съдебни състави (чл. 292 от ГПК) или по искане на председателя на съда, респективно на други лица по чл. 125 от ЗСВ, показва, че ВКС продължава да изпълнява основното си конституционно правомощие, а именно уеднаквяване на съдебната практика като важна предпоставка за предвидимост на правосъдието и повишаване на общественото доверие в него.

III. ТЪРГОВСКА КОЛЕГИЯ

Статистически данни за делата, разглеждани през 2021 г. в Търговската колегия на Върховния касационен съд, както и за свършените дела през годината

Несвършени дела към 1 януари 2021 г. От тях: - търговски дела - частни производства	1884 бр. 1544 бр. 340 бр.
Образувани дела през 2021 г. От тях: - търговски дела - частни производства	2769 бр. 1804 бр. 965 бр.
Общ брой на делата за разглеждане през 2021 г. От тях: - производства по търговски дела - частни производства	4653 бр. 3348 бр. 1305 бр.
Свършени дела през 2021 г. От тях: - свършени търговски дела - свършени частни производства	2562 бр. 1587 бр. 975 бр.
Несвършени дела към 31 декември 2021 г. От тях: - търговски дела - частни производства	2048 бр. 1742 бр. 306 бр.

** Данните са общо за търговски дела, поради обстоятелството, че освен касационни дела колегията разглежда второинстанционни дела по ЗПП, първоинстанционни дела по чл. 47 от ЗМТА и дела за отмяна по реда на чл. 303 и сл. от ГПК.*

1. КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

През 2021 г. Търговската колегия (ТК) е ръководена от заместника на председателя на Върховния касационен съд съдия Дария Проданова. В рамките на колегията са обособени две отделения – Първо търговско, ръководено от председателя на отделението съдия Тотка Калчева, и Второ търговско, ръководено от председателите на отделение съдия Ваня Алексиева (до 31.03.2021 г.) и съдия Емилия Василева (от 01.04.2021 г.). Съставите в Търговската колегия се председателстват от съдии с дългогодишен стаж във Върховния касационен съд и с богат опит в областта на търговското право.

Кадровият състав на Търговската колегия към 01.01.2021 г. е от 19 титулярни съдии и 5 командировани от Софийския апелативен съд във ВКС – Галина Иванова, Анжелина Христова, Васил Христатиев, Десислава Добрева

и Мадлена Желева. Считано от 01.04.2021 г. на основание чл. 165, ал. 1, т. 1 от ЗСВ е освободена съдия Ваня Алексиева – председател на Второ търговско отделение. Считано от 04.10.2021 г. в Търговската колегия е командирована Людмила Цолова – съдия в Софийския апелативен съд. По този начин Търговската колегия постига щатна численост от 24 съдии, необходими за попълването на съществуващите 8 съдебни състава – по 4 състава в Първо и Второ търговски отделения. Трите допълнителни съдийски бройки, които са прехвърлени от Гражданската в Търговската колегия на ВКС, остават неусвоени. Причината за това е неприключилият конкурс за съдия в ТК на ВКС, който е обявен през м. юни 2019 г. Възможността за командироване на съдии за заемане и на тези 3 щатни бройки е неприемлива, поради обстоятелството, че при 19 титулярни съдии и 8 командировани, балансът в колегията би бил нарушен.

През 2021 г. щатната численост на съдебните помощници в Търговската колегия остава 8 броя, един от които е в отпуск за отглеждане на дете и един – върнал се на работа през м. октомври след изтекъл отпуск за отглеждане на дете. Реално до м. юни, когато е назначен съдебен помощник по заместване на отсъстващ титуляр, към колегията са работили 6 съдебни помощници, а от м. октомври – 7 съдебни помощници.

През 2021 г. съдебните служители от специализираната администрация – секретари, деловодители и куриери в колегията, са 17 на брой.

2. ПОСТЪПЛЕНИЯ

а) Организация по образуване и насрочване на делата

И през 2021 г. се работи по утвърдените през 2018 г. единни за трите колегии Правила за образуването и случайното разпределение на делата във Върховния касационен съд (ПОСРД).

Независимо че от началото до края на 2021 г. се наложи да се работи в условията на извънредна епидемична обстановка и при наложени мерки за ограничаване на заболяемостта от COVID-19, няма съществено изменение при образуването и насрочването на делата. И през 2021 г. делата за открити и закрити заседания се насрочват и разглеждат в обичайните графици – ежемесечно всеки съдия (включително ръководителят на колегията и председателите на отделенията) участва най-малко в 1 открито съдебно заседание и в 3 закрити съдебни заседания. Както и в предходни години, ако естеството на делата налага това (дела по несъстоятелност, по Закона за политическите партии), тези дела допълват графиците независимо от извънредната епидемична обстановка и наложените мерки.

И през 2021 г. Търговската колегия на ВКС разполага само с една заседателна зала, поради което продължава групирането на делата – отделно открити и закрити заседания, за оптималното използване на залата. Това налага и двойните графици за открити съдебни заседания – насрочване на заседания на два състава в различни часове. Независимо от поставените предпазни екрани, между заседанията са предприемани и допълнителни мерки – проветряване на залата и дезинфекция на повърхностите.

Постъпилите в регистратурата дела са обработвани незабавно, още в същия ден или най-късно на следващия ден, след въвеждане на необходимата входяща информация от деловодителите в електронната деловодна система. През тези периоди съдебните служители работят по утвърдени графици с оглед на спазването на противоепидемичните мерки, но нито съдебните деловодители, нито съдебните помощници, нито съдебните секретари са допуснали това да повлияе на ритмичността на работата. Както бе посочено по-горе, съдиите са продължили да се произнасят и да постановяват актове по делата, разгледани в закрити и открити заседания.

б) Брой на постъпилите дела, образуваните дела и средна натовареност на съдиите от Търговската колегия

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Отдел "ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ, КОМУНИКАЦИЯ И СЪДЕБНА СТАТИСТИКА"
СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА 2021 г. Справка 6.1
Индивидуални параметри за магистратите - движение на делата

1 / 2

ТЪРГОВСКА КОЛЕГИЯ НА ВКС

ИНДИВИДУАЛНИ ПАРАМЕТРИ ЗА МАГИСТРАТИТЕ - ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЛАТА

СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА ПЕРИОДА 01.01.2021 - 31.12.2021 . Справка 6.1

Справката е изготвена от отдел ИСКСС към ВКС. Вярност на резултатите е осигурена само и единствено съгласно дефинициите и обхвата описани в МЕТОДИКАТА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ГОДИШНИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ във ВКС. Данните са достоверни до толкова, доколкото събитията и обектите са адекватно и своевременно отразени в Деловодната система на съда.

Магистрат	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	6.6	6.7	6.8	6.9	6.10	6.11	6.12	6.13	6.14	6.15	6.16	6.17	6.18	6.19	6.20	6.21	6.22	6.23.1	6.23.2	6.23.3	6.23	6.24	6.25
Дария Проданова	34	0	34	10	0	10	15	0	15	222	35	24	3	0	3	42	0	42	2	0	2	1	17	43	1	61	14	28
Емилия Василева	69	13	82	69	14	83	18	15	33	186	64	52	3	1	4	70	19	89	69	7	76	13	18	97	71	186	33	65
Тотка Калчева	52	0	52	61	0	61	10	0	10	225	48	40	7	0	7	57	0	57	55	0	55	0	10	75	124	209	12	47
Татяна Върбанова	59	15	74	80	46	126	18	29	47	242	54	52	4	3	7	60	46	106	78	13	91	1	18	135	1	154	20	66
Елеонора Чаначева	70	16	86	79	47	126	14	29	43	233	66	66	5	9	14	77	46	123	72	16	88	1	13	143	3	159	16	71
Емил Марков	74	11	85	37	47	84	14	24	38	218	68	81	5	1	6	75	50	125	33	7	40	3	12	132	1	145	11	68
Камелия Ефремова	63	14	77	80	47	127	10	29	39	228	53	63	5	1	6	61	47	108	80	12	92	0	9	121	2	132	8	66
Бонка Йонкова	73	24	97	79	46	125	14	30	44	12	61	65	4	3	7	68	48	116	83	19	102	6	15	130	0	145	19	68
Боян Балевики	60	16	76	83	46	129	22	32	54	8	71	67	1	3	4	76	49	125	67	12	79	2	22	142	0	164	25	70
Ирина Петрова	52	7	59	85	48	133	12	23	35	2	69	71	3	2	5	76	35	111	64	17	81	1	12	129	1	142	13	70
Росица Божилова	67	21	88	80	47	127	14	38	52	2	61	64	6	3	9	71	54	125	76	14	90	6	17	146	0	163	24	68
Костадинка Недкова	61	16	77	80	46	126	7	35	42	127	47	54	2	3	5	53	48	101	87	10	97	6	6	127	0	133	17	71
Петя Хорозова	72	19	91	82	46	128	20	25	45	226	63	62	6	4	10	73	44	117	80	20	100	2	21	123	0	144	18	70
Анна Баева	82	27	109	79	48	127	19	35	54	116	63	60	4	2	6	73	47	120	88	27	115	6	17	136	0	153	26	66
Вероника Николова	77	24	101	79	47	126	14	39	53	5	60	60	1	2	3	62	54	116	96	16	112	3	13	152	0	165	24	70
Николай Марков	68	11	79	79	47	126	15	34	49	4	65	64	5	1	6	72	47	119	71	10	81	1	14	139	0	153	14	69
Евгений Стайков	48	10	58	90	47	137	11	33	44	221	62	71	3	2	5	68	52	120	71	6	77	2	10	138	1	149	13	68
Кристиана Генковска	58	9	67	90	46	136	17	19	36	3	56	60	4	5	9	64	41	105	84	14	98	1	17	129	0	146	21	70
Васил Христакчиев	87	19	106	80	49	129	15	36	51	245	48	54	2	3	5	57	53	110	109	15	124	2	15	125	0	140	26	70
Галина Иванова	89	20	109	81	48	129	25	32	57	188	73	74	5	1	6	83	54	137	86	14	100	2	21	153	1	175	23	64
Анжелика Христова	72	21	93	80	46	126	19	31	50	138	66	66	4	4	8	74	50	124	75	16	91	3	17	149	1	167	21	65
Десислава Добрева	69	16	85	82	46	128	19	23	42	228	63	66	3	5	8	73	43	116	78	19	97	1	16	126	0	142	14	66
Мадлена Желева	59	11	70	90	46	136	17	25	42	166	63	59	4	5	9	71	39	110	79	16	95	0	14	131	1	146	20	71
Людмила Цолова	0	0	0	69	15	84	0	7	7	25	11	13	3	0	3	14	9	23	55	6	61	0	0	26	0	26	0	16
Ваня Алексиева	26	0	26				9	0	9	68	16	7	1	0	1	17	0	17	2	0	2	0	9	10	44	63	3	1
Радостина Караколева	3	0	3							0									2	0	2							
Общо:	1544	340	1884	1804	965	2769	368	623	991	3338	1406	1415	93	63	156	1587	975	2562	1742	306	2048	63	353	2957	252	3562	435	1524

През 2021 г. година в Търговската колегия са поставени за разглеждане общо 4653 дела/преписки (през 2020 г. техният брой е 4313, 2019 г. – 4570 бр., 2018 г. – 3716 бр., 2017 г. – 3844 бр.), от които 1804 бр. несвършени преписки към 01.01.2021 г. и 2769 бр. постъпили през цялата 2021 г.

През 2021 г. в регистратурата са постъпили 3048 бр. преписки, от които са образувани общо 2769 бр. дела (през 2020 г. – 2522 бр., 2019 г. – 3025 бр., 2018 г. – 3226 бр., 2017 г. – 3184 бр.), както следва: 1804 търговски дела (през 2020 г. – 1622 бр., 2019 г. – 1805 бр., 2018 г. – 2037 бр., 2017 г. – 1822 бр.), 965 частни производства (през 2020 г. – 900 бр., 2019 г. – 1220 бр., 2018 г. –

1189 бр., 2017 г. – 1362 бр.), а са прекратени 279 бр. (през 2020 г. – 357 бр., 2019 г. – 467 бр., 2018 г. – 490 бр., 2017 г. – 627 бр.).

От тях в Първо търговско отделение, състоящо се от 12 съдии, са образувани общо 1322 дела (през 2020 г. – 1205 бр., 2019 г. – 1372 бр., 2018 г. – 1438 бр., 2017 г. – 1472 бр.), от тях – 853 търговски (през 2020 г. – 724 бр., 2019 г. – 846 бр., 2018 г. – 928 бр., 2017 г. – 868 бр.) и 469 частни производства (през 2020 г. – 481 бр., 2019 г. – 526 бр., 2018 г. – 510 бр., 2017 г. – 604 бр.). Във Второ отделение, състоящо се от 12 съдии, са образувани общо 1447 дела (през 2020 г. – 1317 бр., 2019 г. – 1653 бр., 2018 г. – 1788 бр., 2017 г. – 1712 бр.), от тях – 951 търговски (през 2020 г. – 791 бр., 2019 г. – 959 бр., 2018 г. – 1109 бр., 2017 г. – 954 бр.) и 496 частни производства (през 2020 г. – 526 бр., 2019 г. – 694 бр., 2018 г. – 679 бр., 2017 г. – 758 бр.).

Констатира се, че въззивните съдилища продължават да са все по-прецизни по отношение на възложената им проверка по чл. 286 ГПК и задължението за връщане с разпореждане по чл. 286, ал. 2 ГПК на касационните жалби на посочените в процесуалните норми основания. Проверката в колегията за редовността на изпращаните от въззивни инстанции жалби в Търговската колегия на ВКС се извършва от председателите на отделения, които за визирания период са постановили общо 257 броя (2020 г. – 317 бр., 2019 г. – 454 бр., 2018 г. – 526 бр., 2017 г. – 630 бр.) разпореждания, с които са върнали делата на въззивния съд с конкретни указания.

Така председателят на Първо търговско отделение е постановил 125 бр. разпореждания (2020 г. – 162 бр., 2019 г. – 223 бр., 2018 г. – 251 бр., 2017 г. – 311 бр.), свързани с проверка на редовност на постъпващите жалби, а председателят на Второ търговско отделение – 132 бр. (2020 г. – 155 бр., 2019 г. – 231 бр., 2018 г. – 275 бр., 2017 г. – 319 бр.). Най-значителен е броят на разпорежданията, с които са върнати делата на Софийския апелативен съд – 140 бр. (2020 г. – 141 бр., 2019 г. – 165 бр., 2018 г. – 223 бр., 2017 г. – 207 бр.), а от окръжните съдилища като въззивна инстанция – на Софийския градски съд – 24 бр. (2020 г. – 51 бр., 2019 г. – 84 бр., 2018 г. – 80 бр., 2017 г. – 105 бр.). По отношение на Апелативен съд – Велико Търново са постановени 14 бр. разпореждания (2020 г. – 11 бр., 2019 г. – 19 бр., 2018 г. – 26 бр., 2017 г. – 22 бр.), по отношение на Апелативен съд – Варна те са 11 бр. (2020 г. – 15 бр., 2019 г. – 10 бр., 2018 г. – 15 бр., 2017 г. – 21 бр.); за Апелативен съд – Пловдив – 12 бр. (2020 г. – 13 бр., 2019 г. – 10 бр., 2018 г. – 6 бр., 2017 г. – 8 бр.) и за Апелативен съд – Бургас са 7 бр. (2020 г. – 4 бр., 2019 г. – 3 бр., 2018 г. – 12 бр., 2017 г. – 8 бр.).

Като основания за връщане най-често продължават да се срещат: невнесена държавна такса или внесена не в дължимия ѝ размер – 50 бр. (2020 г. – 54 бр., 2019 г. – 98 бр., 2018 г. – 87 бр., 2017 г. – 107 бр.); непредставено или нередовно адвокатско пълномощно за процесуално представителство пред ВКС в съответното производство или удостоверение за юридическа правоспособност – 30 бр. (2020 г. – 55 бр., 2019 г. – 50 бр., 2018 г. – 97 бр., 2017 г. – 114 бр.); изпратени неподлежащи на касационно обжалване дела предвид цената на иска – общо 29 бр. (2020 г. – 81 бр., 2019 г.

– 135 бр., 2018 г. – 114 бр., 2017 г. – 181 бр.); неосъществена процедура по чл. 287, чл. 276 и чл. 306 ГПК по връчване на преписи от подадени жалби – общо 28 бр. Върнатите на администриращия съд преписки за представяне на изложение на основанията за допускане на касационно обжалване за отчетения период са 37 бр., като от тях най-голям брой – 23, е на Софийския апелативен съд. През 2021 г. е нараснал двойно спрямо предходната година броят на разпорежданията за връщане на администриращия съд на изпратени касационни или частни касационни жалби за приподписване от адвокат – 28 бр. (2020 г. – 14 бр., 2019 г. – 14 бр., 2018 г. – 58 бр., 2017 г. – 24 бр.). Незначително е намалял спрямо предходната година – от 19 през 2020 г. (16 през 2019 г., 40 през 2018 г. и 27 през 2017 г.) на 14 през 2021 г. броят на разпорежданията за препращане до компетентния апелативен съд на изпратени до ВКС от администриращия окръжен съд частни жалби по чл. 274, ал. 2 ГПК срещу постановени от тях за пръв път определения, като трайната тенденция за значителното им намаляване спрямо 2017 г. и особено спрямо 2018 г. се запазва.

При заведени в Търговската колегия искания по чл. 282, ал. 2 ГПК за спиране на изпълнението на въззивно решение се административат незабавно и след като се прецени редовността им, въз основа на разпореждане на председател на отделение за образуване се пристъпва към електронно разпределение на докладчик и в рамките на същия ден се постановява определение от съдебния състав по искането. За 2021 г. са постъпили 88 броя искания за спиране на изпълнението на въззивно решение по чл. 282 ГПК, по които при констатиране редовни молби и др. документи съдебните състави са постановявали съдебни актове в рамките на същия ден на постъпване на искането. Броят им е по-голям в сравнение с 2020 г., когато исканията за спиране са 68 броя, през 2019 г. те са 64 бр., а през 2018 г. – 58 бр.

в) Видове образувани дела според техния предмет

Посочената статистика в доклада се позовава на актуалната методика на отчитане на постъпленията на делата, основаваща се на данни от компютърната обработка, заложи в деловодната система на ВКС.

Общият брой на поставените за разглеждане в Търговската колегия на Върховния касационен съд дела (преписки) през 2021 г. е 4653 (2020 г. – 2879 бр., 2019 г. – 3492 бр., 2018 г. – 3716 бр., 2017 г. – 3811 бр.).

От постъпилите през годината преписки в регистратурата са били образувани в дела 2769 бр. (2020 г. – 2522 бр., 2019 г. – 3025 бр.; 2018 г. – 3226 бр., 2017 г. – 3184 бр.), както следва:

- търговски дела – 1804 бр. (1515 бр. през 2020 г., 1805 през 2019 г., 2037 през 2018 г., 1822 през 2017 г.);
- частни производства – 965 бр. (1007 бр. през 2020 г., 1220 бр. през 2019 г., 1189 бр. през 2018 г., 1362 бр. през 2017 г.);
- прекратени с разпореждане – 279 бр. (357 през 2020 г., 467 бр. през 2019 г., 490 бр. през 2018 г., 627 бр. през 2017 г.).

Запазва се тенденцията да преобладават търговските производства, докато процентът на прекратените преписки намалява.

Търговските дела са групирани по видове, както следва:

- по касационни жалби – 1804 бр. (1622 бр. през 2020 г., 1634 бр. през 2019 г., 1704 бр. през 2018 г., 1604 бр. през 2017 г.);

- по молби за отмяна на влезли в сила съдебни решения – 59 бр. (55 бр. през 2020 г., 106 бр. през 2019 г., 268 бр. през 2018 г., 131 бр. през 2017 г.); - по искиви молби с правно основание чл. 47 от ЗМТА – 42 бр. (51 бр. през 2020 г., 51 бр. през 2019 г., 65 бр. през 2018 г., 87 бр. през 2017 г.).

Образуваните дела по депозирани касационни жалби поддържат по-висок брой в сравнение с останалите производства. Броят на образуваните дела по молби за отмяна на влезли в сила съдебни решения е незначително по-висок в сравнение с 2020 г. и почти двойно по-малък в сравнение с 2019 г. С 10 по-малко са делата, образувани по искиви молби с правно основание чл. 47 от ЗМТА.

Относно делата, образувани по касационни жалби

За пета поредна година най-голям е броят на делата, образувани по прекия иск на застрахования срещу застрахователя (чл. 226, ал. 1 КЗ (отм.) и чл. 432, ал. 1 КЗ) – общо 572 бр. (2020 г. – 410 бр., 2019 г. – 350 бр., 2018 г. – 297 бр., 2017 г. – 247 бр.). Делата, свързани със застрахователните правоотношения, бележат ръст от 41% в сравнение с предходната година – 705 бр. (2020 г. – 500 бр., 2019 г. – 455 бр., 2018 г. – 392 бр., 2017 г. – 331 бр.). От тях: 42 бр. по 288 КЗ (отм.) и чл. 557 КЗ (2020 г. – 29 бр., 2019 г. – 29 бр., 2018 г. – 33 бр., 2017 г. – 20 бр.), 12 бр. по чл. 208 КЗ (отм.) и чл. 386 КЗ (2020 г. – 22 бр., 2019 г. – 31 бр., 2018 г. – 29 бр., 2017 г. – 33 бр.). През 2021 г. не са образувани дела по чл. 164 КЗ (отм.) (2020 г. – 0 бр., 2019 г. – 1 бр.), както и по чл. 273, ал. 4 КЗ (2020 г. – 0 бр., 2019 г. – 1 бр.). Образуваните дела по чл. 558, ал. 5 КЗ са 6 бр. (2020 г. – 2 бр., 2019 г. – 1 бр.), чл. 202 КЗ (отм.) – 0 бр. (2020 г. – 0 бр., 2019 г. – 1 бр.), чл. 223 КЗ – 1 бр. (2020 г. – 0 бр., 2019 г. – 1 бр.), чл. 227 КЗ – 0 бр. (2020 г. – 1 бр., 2019 г. – 1 бр.), чл. 493, ал. 1, т. 2 КЗ – 10 бр. (2020 г. – 2 бр., 2019 г. – 2 бр.), чл. 435 КЗ – 0 бр. (2020 г. – 2 бр., 2019 г. – 1 бр.), чл. 288, ал. 12 КЗ (отм.) – 2 бр. (2020 г. – 2 бр., 2019 г. – 3 бр.), чл. 405 КЗ – 18 бр. (2020 г. – 12 бр., 2019 г. – 6 бр.).

С 38 бр. по-малко в сравнение с 2020 г. са постъпилите и образувани дела по касационни жалби, свързани с изпълнителното производство – общо 137 бр. (2020 г. – 175 бр., 2019 г. – 229 бр., 2018 г. – 243 бр., 2017 г. – 241 бр.). От тях най-голям е броят на делата по чл. 422 вр. чл. 415 ГПК – 113 бр. (2020 г. – 149 бр., 2019 г. – 205 бр., 2018 г. – 215 бр., 2017 г. – 204 бр.).

Образуваните през годината дела, свързани със Закона за задълженията и договорите, са 584 бр., което представлява увеличение със 148 бр. спрямо предишната година (2020 г. – 436 бр., 2019 г. – 516 бр., 2018 г. – 530 бр., 2017 г. – 593 бр.). Повишение спрямо 2020 г. се констатира при делата по искиве за изпълнение на договори или за заплащане на обезщетения/неизпълнение на договорни задължения по чл. 79, ал. 1 ЗЗД – 195 бр. (2020 г. – 155 бр., 2019 г. – 203 бр., 2018 г. – 178 бр., 2017 г. – 154 бр.). Сходен с предходни отчетни периоди е броят на делата по чл. 55 ЗЗД – 64 бр. (2020 г. – 75 бр., 2019 г. – 72 бр., 2018 г. – 108 бр., 140 – 2017 г.).

С 24 бр. повече в сравнение с предходната година са делата, свързани с търговската несъстоятелност – общо 132 бр. (2020 г. – 108 бр., 2019 г. –

138 бр., 2018 г. – 152 бр., 2017 г. – 107 бр.), като почти достигат нивата от 2019 г. От тях по молби за откриване на производство по несъстоятелност са образувани 15 дела (2020 г. – 19 бр., 2019 г. – 26 бр., 2018 г. – 31, 2017 г. – 16 бр.). Значително по-висок е броят на исковите за нищожност на действия и сделки по чл. 646 ТЗ – 12 бр., като достига нивата от 2017 г. (2020 г. – 1 бр., 2019 г. – 4 бр., 2018 г. – 10 бр., 2017 г. – 12 бр.). Двойно по-голям в сравнение с 2020 г. е броят на отменителните икове по чл. 647 и чл. 649 ТЗ – 40 бр. (2020 г. – 19 бр., 2019 г. – 25 бр., 2018 г. – 20 бр., 2017 г. – 14 бр.), а установителните икове по чл. 694 ТЗ са 45 бр. (2020 г. – 36 бр., 2019 г. – 53 бр., 2018 г. – 51 бр., 2017 г. – 31 бр.).

Образуваните през годината дела, свързани със Закона за банковата несъстоятелност, са 18 бр., докато през 2020 г. са 41 бр. (2019 г. – 25 бр., 2018 г. – 51 бр., 2017 г. – 24 бр.). Запазва се броят на делата по чл. 60а, ал. 1 ЗБН – 5 бр., колкото са и през 2020 г. (през 2019 г. са 9 бр., през 2018 г. – 1 бр., а през 2017 г. не е имало дела на това правно основание).

През 2021 г. са образувани 59 дела по молба за отмяна на влязло в сила решение, като броят им е сходен с този през 2020 г. – 56 бр., и двойно по-малък в сравнение с предходни периоди (2019 г. – 106 бр., 2018 г. – 268 бр., 2017 г. – 130 бр.).

През 2021 г. са образувани 2 дела по чл. 23, ал. 1 ЗГВБ (отм.) (2020 г. – 1 бр., 2019 г. – 1 бр.), по чл. 53, ал. 5 ЗЕ – 0 бр. (2020 г. – 0 бр., 2019 г. – 1 бр.), по чл. 172, ал. 1, т. 2 ЗУТ не са образувани дела (2020 г. – 0 бр., 2019 г. – 1 бр.), по чл. 59, ал. 1 ЗЗО – 3 бр. (2020 г. – 23 бр., 2019 г. – 5 бр.) и по чл. 170 ЗООС – 0 бр. (2020 г. – 0 бр., 2019 г. – 1 бр.).

Образувани са 5 дела по чл. 29, ал. 1 ЗТРРЮЛНЦ (2020 г. – 7 бр., 2019 г. – 7 бр.). По ЗЮЛНЦ са образувани 9 дела (2020 г. – 9 бр., 2019 г. – 10 бр., 2018 г. – 8 бр., 2017 г. – 16 бр.). По ЗТР е образувано 1 дело (2020 г. – 1 бр. 2019 г. – 6 бр., 2018 г. – 6 бр., 2017 г. – 15 бр.).

Запазва се относителният брой на делата, образувани по ЗК – 14 бр. (2020 г. – 10 бр., 2019 г. – 11 бр., 2018 г. – 11 бр., 2017 г. – 15 бр.), по ЗПП – 8 бр. (2020 г. – 4 бр., 2019 г. – 7 бр., 2018 г. – 7 бр., 2017 г. – 5 бр.), по ЗАПСП – 10 бр. (2020 г. – 7 бр., 2019 г. – 7 бр., 2018 г. – 9 бр., 2017 г. – 9 бр.), по ДОПК – 15 бр. (2020 г. – 8 бр., 2019 г. – 8 бр., 2018 г. – 7 бр., 2017 г. – 10 бр.) и по ЗЗП – 3 бр. (2020 г. – 5 бр., 2019 г. – 6 бр., 2018 г. – 8 бр., 2017 г. – 7 бр.).

Съотношението между допуснати до касационно разглеждане дела спрямо постановените откази за допускане до касационно обжалване заедно с прекратените е 24,02%. За предходните отчетни периоди това съотношение е: 2020 г. – 13,22%, 2019 г. – 22,70%, 2018 г. – 41,47%, 2017 г. – 36,22%, 2016 г. – 21,90%, 2015 г. – 20,75%, 2014 г. – 19,03%. От 1587 общо свършени касационни дела през годината допуснати до касационно обжалване са 277 бр. (2020 г. – 204, 2019 г. – 357 бр., 2018 г. – 528 бр., 2017 г. – 543 бр., 2016 г. – 395 бр., 2015 г. – 276 бр.), постановени са 1123 отказа за допускане до касационно разглеждане, а са прекратени 30 дела, с оглед на което недопуснатите до касационно обжалване дела, заедно с прекратените, са 1153 бр. (2020 г. – 1543 бр., 2019 г. – 1216 бр., 2018 г. – 1273 бр., 2017 г. – 1499 бр., 2016 г. – 1803 бр., 2015 г. – 1054 бр.).

Въз основа на постъпили частни и частни касационни жалби са образувани 965 бр. частни производства (2020 г. – 1007 бр., 2019 г. – 1220 бр., 2018 г. – 1121 бр., 2017 г. – 1270 бр., 2016 г. – 1201 бр., 2015 г. – 1363 бр.). Свършените частни производства, предмет на регламентация по чл. 274, ал. 2 ГПК, са 505 бр. (2020 г. – 492 бр., 2019 г. – 594 бр., 2018 г. – 619 бр., 2017 г. – 648 бр., 2016 г. – 621 бр., 2015 г. – 768 бр.), а по чл. 274, ал. 3 ГПК са 361 бр. (2020 г. – 332 бр., 2019 г. – 557 бр., 2018 г. – 502 бр., 2017 г. – 622 бр., 2016 г. – 494 бр., 2015 г. – 489 бр.). Поддържа се съотношението свършени частни производства с акт по същество (623 бр.) спрямо общо свършени частни производства през годината (975 бр.) – 63,09% (2020 г. – 63,08%, 2019 г. – 61,82%, 2018 г. – 61,72%).

В колегията са постъпили 2 бр. искания по чл. 23 ГПК за определяне на друг равен по степен съд поради отвод (2020 г. – 1 бр., 2019 г. – 1 бр., 2018 г. – 3 бр., 2017 г. – 5 бр.) и 4 бр., свързани със спор за подсъдност по чл. 122 ГПК (2020 г. – 2 бр., 2019 г. – 2 бр., 2018 г. – 4 бр., 2017 г. – 6 бр.).

Съдии от Търговската колегия на ВКС са се произнесли по 4 молби за определяне на срок при бавност през 2021 г. (2020 г. – 0 бр., 2019 г. – 2 бр.).

Пред тричленни състави на Търговската колегия през 2021 г. са постъпили 59 молби с правно основание чл. 303 и чл. 304 ГПК за отмяна на влезли в сила актове на съдилищата (2020 г. – 56 бр., 2019 г. – 106 бр., 2018 г. – 268 бр., 2017 г. – 131 бр., 2016 г. – 143 бр., 2015 г. – 113 бр.). Спрямо общия брой постъпващи и образувани в колегията дела производства за отмяна на влезли в сила съдебни актове представляват около 2,13% (2020 г. – 2,22%, 2019 г. – 3,5%, 2018 г. – 8,3%, 2017 г. – 4,11%, 2016 г. – 5,79%, 2015 г. – 3,07%).

3. ПРОВЕДЕНИ ЗАСЕДАНИЯ И ПРИКЛЮЧЕНИ ДЕЛА

а) Насрочени в открито съдебно заседание

Към 01.01.2021 г. в Търговската колегия са останали несвършени общо 1884 дела (2020 г. – 1791 бр., 2019 г. – 1545 бр., 2018 г. – 1262 бр., 2017 г. – 1292 бр.). От тях висящи са 1544 търговски дела (2020 г. – 1497 бр., 2019 г. – 1268 бр., 2018 г. – 1035 бр., 2017 г. – 936 бр.) и 340 частни производства (2020 г. – 294 бр., 2019 г. – 277 бр., 2018 г. – 227 бр., 2017 г. – 356 бр.).

През 2021 г. постъпленията от образувани дела на съдиите са средно по 40,20 бр. (2020 г. – 37,50 бр., 2019 г. – 51 бр., 2018 г. – 59 бр.) частни дела, разпределени измежду 24 съдии, и по 75,17 бр. (2020 г. – 68 бр., 2019 г. – 75 бр., 2018 г. – 89 бр.) касационни дела, разпределени измежду 24 съдии, което прави средно по около 115 бр. (2020 г. – 105 бр., 2019 г. – 126 бр., 2018 г. – 148 бр.) постъпили и образувани дела през отчетния период, разпределени измежду всички съдии.

За сравнение през 2020 г., 2019 г., 2018 г. и 2017 г. постъпленията от образувани дела на съдиите варират от средно по 37,50, 51, 59 и 68 частни дела (разпределени измежду 20 съдии) и по 68, 75, 89 и 76 касационни дела (разпределени измежду 24 съдии) – т. е. по около 105, 126, 148 и 144 постъпили и образувани дела за предходните отчетни периоди.

Заедно с останалите висящи дела от 2020 г. за отчетния период от 01.01.2021 г. до 31.12.2021 г. в Търговската колегия са поставени за разглеждане общо 4653 броя дела (2020 г. – 4313 бр., 2019 г. – 4570 бр., 2018 г. – 4771 бр., 2017 г. – 4476 бр.). Тези дела са разпределени на 24 съдии от колегията (2020 г. – 24, 2019 г. – 24, 2018 г. – 23), което означава средно по 194 бр. образувани дела на производство на съдия (2020 г. – 180 бр., 2019 г. – 190 бр., 2018 г. – 207 бр., 2017 г. – 186 бр.), като при изчислението не се съобразяват намаленото процентно натоварване на председателя на колегията и на двамата председатели на отделения.

От образуваните след щателна преценка от председателите на отделения в Търговската колегия през 2021 г. общо 2769 дела (2020 г. – 2522 бр., 2019 г. – 3025 бр., 2018 г. – 3226 бр., 2017 г. – 3184 бр.) в открито съдебно заседание са насрочени 435 бр. (2020 г. – 427 бр., 2019 г. – 442 бр., 2018 г. – 591 бр., 2017 г. – 610 бр.), разпределени по видове така: по касационни жалби – 280 бр. (2020 г. – 293 бр., 2019 г. – 298 бр., 2018 г. – 291 бр., 2017 г. – 312 бр.), по молби за отмяна на влезли в сила съдебни решения – 40 бр. (2020 г. – 58 бр., 2019 г. – 92 бр., 2018 г. – 237 бр., 2017 г. – 106 бр.), по иски молби с правно основание чл. 48, ал. 1 вр. чл. 47 ЗМТА – 46 бр. (2020 г. – 76 бр., 2019 г. – 52 бр., 2018 г. – 63 бр., 2017 г. – 99 бр.).

От насрочените дела по обективни причини са отложени общо 72 дела (2020 г. – 69 бр., 2019 г. – 77 бр., 2018 г. – 54 бр., 2017 г. – 63 бр.), от тях 23 дела, образувани по касационни жалби (2020 г. – 16 бр., 2019 г. – 37 бр., 2018 г. – 13 бр., 2017 г. – 24 бр.), 11 по молби за отмяна (2020 г. – 16 бр., 2019 г. – 25 бр., 2018 г. – 24 бр., 2017 г. – 18 бр.) и 30 иски молби по чл. 47 и сл. ЗМТА (2020 г. – 37 бр., 2019 г. – 15 бр., 2018 г. – 17 бр., 2017 г. – 21 бр.).

Запазва се съотношението между отложените дела спрямо общо решенията, насрочени в открито съдебно заседание за предходната година – 16,55% (16,16% през 2020 г., 17,42% през 2019 г., 9,13% през 2018 г. и 10,32% през 2017 г.).

През отчетния период до постановяване на решения по тълкувателни дела са спрени 46 производства по търговски дела – 17 на Първо търговско отделение и 29 на Второ търговско отделение (2020 г. – 43 бр., 2019 г. – 55 бр., 2018 г. – 54 бр., 2017 г. – 45 бр.), и 13 производства по частни търговски дела – 9 на Първо търговско отделение и 4 на Второ търговско отделение (2020 г. – 32 бр., 2019 г. – 55 бр., 2018 г. – 18 бр., 2017 г. – 17 бр.).

б) Свършени дела

През 2021 г. в Търговската колегия са свършени 2562 дела (2020 г. – 2407 бр., 2019 г. – 2765 бр., 2018 г. – 2927 бр., 2017 г. – 3196 бр.), приключили с решение или определение на съдебен състав.

В Търговската колегия е отчетено провеждане на заседания по 1959 дела общо (2020 г. – 1921 бр., 2019 г. – 1920 бр., 2018 г. – 2060 бр., 2017 г. – 2119 бр.), като за Първо отделение те са 980 заседания (2020 г. – 873 бр., 2019 г. – 849 бр., 2018 г. – 883 бр., 2017 г. – 994 бр.), а за Второ отделение – 975 съдебни заседания (2020 г. – 1048 бр., 2019 г. – 1071 бр., 2018 г. – 1177 бр., 2017 г. – 1125 бр.). Съдиите от колегията са провели общо 435 открити съдебни заседания (2020 г. – 526 бр., 2019 г. – 442 бр., 2018 г. – 591 бр.,

2017 г. – 610 бр.), разпределени така: в Първо отделение – 216 заседания (2020 г. – 236 бр., 2019 г. – 196 бр., 2018 г. – 242 бр., 2017 г. – 306 бр.), във Второ отделение – 219 заседания (2020 г. – 290 бр., 2019 г. – 246 бр., 2018 г. – 349 бр., 2017 г. – 304 бр.). Закритите съдебни заседания са общо 1524 бр. (2020 г. – 1395 бр., 2019 г. – 1478 бр., 2018 г. – 1469 бр., 2017 г. – 1509 бр.), разпределени спрямо отделенията по следния начин: Първо отделение – 764 бр. (2020 г. – 637 бр., 2019 г. – 653 бр., 2018 г. – 641 бр., 2017 г. – 688 бр.), Второ отделение – 760 бр. (2020 г. – 758 бр., 2019 г. – 825 бр., 2018 г. – 828 бр., 2017 г. – 821 бр.).

Постановените от съдиите в колегията съдебни актове са:

- съдебни решения: 353 бр. (2020 г. – 353 бр., 2019 г. – 353 бр., 2018 г. – 516 бр., 2017 г. – 510 бр.), от тях: Първо търговско отделение – 173 бр. (2020 г. – 159 бр., 2019 г. – 142 бр., 2018 г. – 212 бр., 2017 г. – 246 бр.), Второ търговско отделение – 180 бр. (2020 г. – 194 бр., 2019 г. – 211 бр., 2018 г. – 304 бр., 2017 г. – 264 бр.);

- съдебни определения: 2957 бр. (2020 г. – 2897 бр., 2019 г. – 3329 бр., 2018 г. – 3453 бр., 2017 г. – 3460 бр.), от тях: Първо търговско отделение – 1480 бр. (2020 г. – 1385 бр., 2019 г. – 1437 бр., 2018 г. – 1447 бр., 2017 г. – 1623 бр.), Второ търговско отделение – 1477 бр. (2020 г. – 1512 бр., 2019 г. – 1892 бр., 2018 г. – 2006 бр., 2017 г. – 1837 бр.).

Свършените дела със съдебен акт по същество общо са 991 бр. (2020 г. – 864 бр., 2019 г. – 1094 бр., 2018 г. – 1223 бр., 2017 г. – 1403 бр.), от тях:

- касационните дела с акт по същество са 368 бр. (2020 г. – 336 бр., 2019 г. – 357 бр., 2018 г. – 528 бр., 2017 г. – 543 бр.);

- частните дела по чл. 274 ГПК с акт по същество са 623 бр. (2020 г. – 528 бр., 2019 г. – 737 бр., 2018 г. – 695 бр., 2017 г. – 860 бр.).

От разгледаните общо касационни дела (КЖ+ЧКЖ), недопуснатите до касационно обжалване са 1415 дела (2020 г. – 1366 бр., 2019 г. – 1485 бр., 2018 г. – 1455 бр., 2017 г. – 1503 бр.).

През отчетния период са прекратени общо 156 дела (2020 г. – 177 бр., 2019 г. – 186 бр., 2018 г. – 249 бр., 2017 г. – 294 бр.), от които касационни – 93 бр. (2020 г. – 116 бр., 2019 г. – 119 бр., 2018 г. – 146 бр., 2017 г. – 178 бр.), и частни – 63 бр. (2020 г. – 61 бр., 2019 г. – 67 бр., 2018 г. – 103 бр., 2017 г. – 116 бр.).

Съотношението на броя на постановените в колегията съдебни актове – решения и определения – 3310 бр. (2020 г. – 3250 бр., 2019 г. – 3682 бр., 2018 г. – 3969 бр., 2017 г. – 3970 бр.) спрямо общия брой на съдиите в колегията – 24 (2020 г. – 24, 2019 г. – 24, 2018 г. – 23), води до извод за постановяване средно от един съдия в Търговската колегия на 138 броя съдебни актове през 2021 г. (2020 г. – 135 бр., 2019 г. – 153 бр., 2018 г. – 173 бр., 2017 г. – 165 бр.).

Съобразно общия брой свършени дела през годината – 2562 (2020 г. – 2407, 2019 г. – 2765, 2018 г. – 2927, 2017 г. – 3196), спрямо броя на съдиите в Търговската колегия следва, че всеки съдия е разгледал средно по 107 дела (2020 г. – 100 бр., 2019 г. – 115 бр., 2018 г. – 127 бр., 2017 г. – 133 бр.) и същевременно е участвал като член на тричленен съдебен състав при

постановяването на 321 дела (2020 г. – 200 бр., 2019 г. – 154 бр., 2018 г. – 381 бр., 2017 г. – 399 бр.).

Председателят на колегията се е произнесъл по 42 дела (2020 г. – 36, 2019 г. – 36, 2018 г. – 48, 2017 г. – 42), които са приключили със съдебен акт, председателят на Първо отделение – по 57 дела (2020 г. – 53, 2019 г. – 37, 2018 г. – 65, 2017 г. – 67), председателят на Второ отделение – по 89 дела (2020 г. – 42, 2019 г. – 78, 2018 г. – 83, 2017 г. – 87). Най-високи съобразно статистическите показатели са данните за съдиите Галина Иванова – 137, Емил Марков, Боян Балевски и Росица Божилова – 125, Анжелина Христова – 124, Елеонора Чаначева – 123, Евгений Стайков и Анна Баева – 120, Николай Марков – 119, Петя Хорозова – 117, Бонка Йонкова, Вероника Николова и Десислава Добрева – 116 свършени дела.

Не без значение е и обстоятелството, че по едно дело е възможно постановяване на повече от един съдебен акт, предвид производството по допускане на касационно обжалване, както и комбиниране на касационна жалба с частна жалба, които са били образувани в кориците на едно търговско дело. Тази специфика в образуванияте търговски дела обуславя и различния среден брой на делата – 107, разглеждани от всеки един съдия от Търговската колегия, и големия среден брой на актовете, постановени от един съдия – 138 (2020 г. – 135 бр., 2019 г. – 172 бр., 2018 г. – 173 бр., 2017 г. – 165 бр.).

Приключилите със съдебен акт частни производства са 975 бр. (2020 г. – 837 бр., 2019 г. – 1192 бр., 2018 г. – 1126 бр.) или на всеки един съдия, разглеждащ частни производства (24 души), се падат средно по 41 бр. разгледани и решени частни дела (2020 г. – 40 бр., 2019 г. – 60 бр., 2018 г. – 56 бр., 2017 г. – 69 бр.).

Натовареността на съдиите от Търговската колегия може да се проследи за периода 2012 – 2021 г. в приложената таблица, като се има предвид, че в колегията през 2012 г. правораздават 19 съдии, в края на 2012 г. са 21 съдии, през 2013 г. – 21 съдии, през 2014 г. – 21 съдии, през 2015 – 24 съдии, през 2016 – 24 съдии, през 2017 г. – 24 съдии, в края на 2017 г. – 22 съдии, през 2018 г. – 23 съдии, през 2019 г. – 24 съдии, през 2020 г. – 24 съдии, през 2021 г. – 24 съдии.

Година	Постъпили	Образувани	Насрочени в открито заседание	Свършени	Допуснати до касац. обжалване	Натовареност брой актове	Натовареност брой дела
2021	3048	2769	453	2562	257	138	107
2020	2856	2522	427	2407	264	135	100
2019	3492	3025	442	2765	357	172	115
2018	3716	3226	591	2927	528	173	127
2017	3844	3184	610	3196	543	165	133
2016	4590	2468	604	3463	395	179	144
2015	4659	3712	485	3494	276	177	146
2014	4682	3808	550	3803	322	232	181
2013	4950	4055	473	4379	302	238	209
2012	5107	4073	477	4967	332	237	240

4. ДЕЙНОСТ ПО УЕДНАКВЯВАНЕ НА СЪДЕБНАТА ПРАКТИКА. ПРОЗРАЧНОСТ НА ПРАВОРАЗДАВАНЕТО

През 2021 г. с оглед на ограничителните медицински мерки са проведени онлайн две работни съвещания за обсъждане на правни проблеми и спорна практика в колегията, както и обсъждане на решение на Конституционния съд на Република България, във връзка с което са спрени дела във върховния касационен съд на основание чл. 229, ал. 1, т. 6 ГПК.

Както е посочено във въведението на доклада, от Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на ВКС през 2021 г. са постановени 3 тълкувателни решения:

- Тълкувателно решение № 2/2019 г. от 26.03.2021 г. по Тълкувателно дело № 2/2019 г. (иск по чл. 135 от ЗЗД, предявен от цесионер);
- Тълкувателно решение № 3/2018 г. от 17.03.2021 г. по Тълкувателно дело № 3/2018 г. (вписване наново на ипотека, която не е подновена в десетгодишния срок от учредяването ѝ);
- Тълкувателно решение № 1/2019 г. от 02.07.2021 г. по Тълкувателно дело № 1/2019 г. (разваляне на договор за прехвърляне на вещни права върху чужд недвижим имот).

Пред Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии през 2021 г. са образувани 4 тълкувателни дела:

- Тълкувателно дело № 1/2021 г. (въпрос за размера на справедливото обезщетение за неимуществени вреди при установено съпричиняване от страна на пострадалия) – по делото е приет доклад и предстои изработването на мотивите и приемането в цялост на проекта за тълкувателно решение;
- Тълкувателно дело № 2/2021 г. (въпроси, свързани с изпълнителното производство) – делото е насрочено за закрито заседание;
- Тълкувателно дело № 3/2021 г. (въпрос, свързан с необходимостта от доказване на пропуснати ползи, причинени от деликт) – изпратени са покани до председателите на апелативните, окръжните и районните съдилища за изразяване на становище;
- Тълкувателно дело № 4/2021 г. (въпроси, свързани с частичен отказ от иск в касационното производство) – делото е насрочено за открито заседание.

5. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

И през 2021 г. съдии от Търговската колегия продължават, макар и в стеснен обем, обученията на съдии от районните, окръжните и апелативните съдилища.

Съдия Емилия Василева е провела обучение като: временен преподавател в регионално обучение „Практически проблеми по ГПК, свързани с изменението на заповедното производство“, 03.12.2021 г.; временен преподавател в присъствена среща „Потребителски договори. Договори за кредит“, 12 – 13.11.2021 г.; временен преподавател в Зонално съвещание за съдиите от района на Апелативен съд – Пловдив, 29 – 30.10.2021 г.; временен преподавател в обучение „Заповедно производство и

процесуални средства за защита срещу заповедите по чл. 410 и чл. 417 ГПК след измененията на ГПК (ДВ, бр. 100/20.12.2019 г.). Потребителски договори, неравноправни клаузи и нелоялна търговска практика – актуални проблеми. Договори за кредит – актуална практика на СЕС и ВКС“, 22 – 24.07.2021 г.

Съдия Тотка Калчева е взела участие като член на изследователска общност за разработване на анализ на тема „Упражняване на правомощието на българските съдилища да отправят преюдициални запитвания до Съда на ЕС по гражданскоправни и търговскоправни въпроси“.

И през 2021 г. година продължава участието на съдиите от Търговската колегия в изпитни комисии за полагане на държавни изпити по гражданскоправни науки в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, в Университета за национално и световно стопанство, гр. София, в Свободния университет „Черноризец Храбър“, гр. Варна, в Бургаския свободен университет, както и в изпити за придобиване на юридическа правоспособност в Министерството на правосъдието.

6. АДМИНИСТРИРАНЕ НА ДВИЖЕНИЕТО НА ДЕЛАТА ОТ ОБРАЗУВАНЕТО ДО ПРИКЛЮЧВАНЕТО ИМ

През 2021 г. към Търговската колегия работят 25 съдебни служители, от които 8 съдебни помощници по щат (един от които е в отпуск за отглеждане на дете и един – върнал се на работа през м. октомври след изтекъл отпуск за отглеждане на дете, като реално до м. юни в колегията работят 6 съдебни помощници, а от м. октомври – 7) и 17 души специализирана съдебна администрация (6 деловодители, един от които е в отпуск за отглеждане на дете от м. декември, 1 в адвокатска стая, 2 куриери, 8 секретари и 1 секретар колегия).

През отчетната година съдебните помощници са извършили доклад по общо 3326 преписки (2020 г. – 2930, 2019 г. – 3475, 2018 г. – 3798, 2017 г. – 3844), като по всички са подготвили проекти на разпореждания. Изготвените от съдебните помощници проекти на съдебни актове (определения и решения) по търговски дела са общо 458 бр. (2020 г. – 387 бр., 2019 г. – 484 бр., 2018 г. – 399 бр., 2017 г. – 410 бр.). На съдебните помощници през 2021 г. са възложени и 74 допълнителни задачи, свързани с проучването на съдебна практика, включително на СЕС, и аотиране на постановените през годината по същество определения по чл. 274, ал. 3 ГПК и всички решения по чл. 290 ГПК, чл. 303 ГПК и чл. 47 ЗМТА.

На един деловодител в Търговската колегия през 2021 г. се пада обработването средно на 610 дела (2020 г. – 630 бр., 2019 г. – 617 бр., 2018 г. – 807 бр., 2017 г. – 961 бр.) – постъпващи и образувани дела.

7. ИНСТАНЦИОНЕН КОНТРОЛ. КАЧЕСТВО НА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ

а) Апелативни съдилища

Проверени през отчетния период са общо 2156 бр. свършени дела със съдебен акт на апелативни съдилища в страната. През предходните години броят на проверяваните актове на апелативни съдилища е: 2020 г. – 2002 акта; 2019 г. – 2249 акта, 2018 г. – 2105 акта, 2017 г. – 2281 акта, 2016 г. – 2430 акта, 2015 г. – 2097 акта, 2014 г. – 2154 акта.

По апелативни съдилища броят на проверените актове по дела е показан в следната таблица:

Година	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Апелативен съд – София	1228	1213	1463	1294	1321	1345	1138	1166
Апелативен съд – Варна	255	217	240	239	278	315	319	335
Апелативен съд – Пловдив	335	307	293	299	370	408	326	328
Апелативен съд – Велико Търново	173	139	146	151	160	188	181	170
Апелативен съд – Бургас	165	126	107	122	152	174	133	155
Общо	2156	2002	2249	2105	2281	2430	2097	2154

По отношение на резултата от проверката на обжалваните въззивни актове статистиката сочи, че от постъпилите през 2021 г. и допуснати до касационно разглеждане дела, най-голям продължава да е броят на оставените в сила въззивни решения и определения (потвърдени) – общо 336 бр. (2020 г. – 316, 2019 г. – 402, 2018 г. – 396, 2017 г. – 446), което съставлява 15,58% (2020 г. – 15,78%, 2019 г. – 17,98%, 2018 г. – 18,81%, 2017 г. – 19,55%) от разгледаните дела, приключили с въззивен съдебен акт.

По съдебни райони най-голям след допускане на касационно обжалване е броят на потвърдените съдебни актове, постановени от Софийския апелативен съд – 186 бр., съставляващи 15,15% от всички проверени актове по делата, дошли от съответния съд (2020 г. – 194, което е 15,99%, 2019 г. – 250, което е 17,08%, 2018 г. – 224, което е 17,28%, 2017 г. – 253, което е 19,15%). Потвърдените решения/определения на Апелативен съд – Пловдив са 49 бр., съставляващи 14,63% (2020 г. – 45, което е 14,66%, 2019 г. – 55, което е 18,77%, 2018 г. – 56, което е 18,73%, 2017 г. – 74, което е 20%), на Апелативен съд – Варна са 39 бр., което съставлява 15,29% (2020 г. – 36, което е 16,59%, 2019 г. – 50, което е 20,83%, 2018 г. – 49, което е 20,50%, 2017 г. – 56, което е 20,74%), на Апелативен съд – Велико Търново са 39 бр., съставляващи 22,54% (2020 г. – 26, което е 18,71%, 2019 г. – 32, което е 21,91%, 2018 г. – 47, което е 31,12%, 2017 г. – 37, което е 23,12%) от всички проверени техни решения/определения. Най-нисък е процентът на потвърдените актове по дела, проверени от ВКС, на Апелативен съд – Бургас – 23 бр., съставляващи 13,94% (2020 г. – 15, което е 11,90%, 2019 г. – 15, което е 14,01%, 2018 г. – 20, което е 16,39%, 2017 г. – 26, което е 17,10%).

В резултат на касационна проверка:

- отменените изцяло и върнати на въззивния съд съдебни актове са общо 142 бр. (2020 г. – 124, 2019 г. – 185, 2018 г. – 124, 2017 г. – 154), съставляващи 6,59% (2020 г. – 6,19%, 2019 г. – 8,22%, 2018 г. – 5,90%, 2017 г. – 6,75%) от 2156 бр. актове (2020 г. – 2002, 2019 г. – 2249, 2018 г. – 2105, 2017 г. – 2281);

- отменените изцяло и пререшени от ВКС дела са 177 бр. (2020 г. – 153, 2019 г. – 161, 2018 г. – 121, 2017 г. – 208) от общо 2156 бр. или съставляват 8,21% (2020 г. – 7,64%, 2019 г. – 7,15%, 2018 г. – 5,75%, 2017 г. – 9,11%);

- отменените частично и пререшени дела са 13 бр. (2020 г. – 18, 2019 г. – 13, 2018 г. – 10, 2017 г. – 16) или 0,60% (2020 г. – 0,90%, 2019 г. – 0,57%, 2018 г. – 0,47%, 2017 г. – 0,70%) от всички проверени решения/определения на апелативните съдилища;

- обезсилените и прекратени производства по делата са 95 бр. (2020 г. – 70, 2019 г. – 76, 2018 г. – 86, 2017 г. – 78), които съставляват 4,41% (2020 г. – 3,50%, 2019 г. – 3,37%, 2018 г. – 4,08%, 2017 г. – 3,41%) от всички проверени съдебни актове.

През отчетения период няма спрени производства по обжалване на решения/определения на апелативните съдилища (2020 г. – 1, 2019 г. – 1, 2018 г. – 7, 2017 г. – 13) или 0% (2020 г. – 0,05%, 2019 г. – 0,04%, 2018 г. – 0,33%, 2017 г. – 0,57%) от всичките обжалвани съдебни актове.

През 2021 г. по реда на отмяната на влезли в сила съдебни актове (чл. 231, ал. 1 и чл. 232 ГПК (отм.) и чл. 303, ал. 1 ГПК и чл. 304 ГПК) ВКС няма нито една молба за отмяна на влязло в сила решение на апелативен съд, която да е уважена, съответно няма отменено въззивно решение и върнато за ново разглеждане.

ВКС се е произнесъл през 2021 г. по 54 дела (2020 г. – 39, 2019 г. – 49, 2018 г. – 70, 2017 г. – 99), образувани по искиви молби по чл. 47 и сл. ЗМТА, като най-висок е броят на делата, образувани по искиви молби срещу решения на арбитражни съдилища със седалища в гр. София – 30 бр. (2020 г. – 22, 2019 г. – 29, 2018 г. – 46, 2017 г. – 65), следвани от Арбитражен съд – Варна – 8 бр., Арбитражен съд – СНЦ „Арбитер Юстициарум“ – 6 бр., Арбитражен съд – Пловдив – 5 бр., и Арбитражен съд – Велико Търново – 4 бр.

б) Софийски градски съд и окръжни съдилища

Предмет на касационна проверка през 2021 г. са общо 240 броя дела, по които са постановени съдебни актове от Софийския градски съд и окръжните съдилища. За сравнение с предходните години, когато броят на проверените съдебни актове на тези съдилища е по-висок – 247 за 2020 г., 307 за 2019 г., 376 за 2018 г. и 607 за 2017 г.

От постановените от СГС и окръжните съдилища решения/определения по търговски дела в резултат на проверка от ВКС след допускането им до касационно обжалване най-голям продължава да е броят на останените в сила (потвърдени) въззивни актове – 45 бр. (2020 г. – 48, 2019 г. – 59, 2018 г. – 97, 2017 г. – 101) или 18,75% (2020 г. – 19,43%, 2019 г. – 19,21%, 2018 г. –

25,80%, 2017 г. – 16,63%) от общия брой на проверените актове на тези въззивни съдилища.

Отменените изцяло и върнати за ново разглеждане са 7 бр. (2020 г. – 13, 2019 г. – 25, 2018 г. – 22, 2017 г. – 48) или 2,92% (2020 г. – 5,26%, 2019 г. – 8,14%, 2018 г. – 5,85%, 2017 г. – 7,90%).

Отменените изцяло и пререшени са 14 бр. (2020 г. – 11, 2019 г. – 16, 2018 г. – 20, 2017 г. – 36) или 5,83% (2020 г. – 4,45%, 2019 г. – 5,21%, 2018 г. – 5,31%, 2017 г. – 5,93%).

Обезсилените съдебни актове и прекратени са 11 бр. (2020 г. – 15, 2019 г. – 10, 2018 г. – 26, 2017 г. – 23) или 4,58% (2020 г. – 6,07%, 2019 г. – 6,90%, 2018 г. – 6,90%, 2017 г. – 3,78%).

Проверените съдебни актове на СГС и окръжните съдилища по реда на отмяната на влезли в сила съдебни решения (чл. 231, ал. 1 и чл. 232 ГПК (отм.) и чл. 303, ал. 1 ГПК и чл. 304 ГПК) са 34 бр. (2020 г. – 31, 2019 г. – 55, 2018 г. – 52, 2017 г. – 78), от които са уважени 7 молби за отмяна.

Разгледаните по реда на отмяната съдебни решения на районните съдилища са общо 23 броя. За сравнение през 2020 г. те са 20 бр., през 2019 г. са 25 бр., през 2018 г. – 209 бр., а през 2017 г. – 62 броя.

Общо 3 бр. са проверените през 2021 г. по реда на отмяната актове на ЧСИ, като през 2020 г. са 2 бр., през 2019 г. – 4 бр., през 2018 г. и 2017 г. са по 3 броя.

8. ИЗВОДИ

През 2021 г. Търговската колегия на ВКС работи интензивно в състав от 19 съдии (включително заместник-председателя и ръководителите на отделенията) и 5 командировани съдии. Поради пенсионирането на трима съдии пред 2021 и 2022 г. броят на съдиите – титуляри остава 16, което е крайно недостатъчно с оглед значителното натоварване на съдиите в Търговската колегия, като се има предвид и увеличеният брой на постъпващите и образуваните търговски дела през отчетния период спрямо 2020 г. Продължаването на практиката с командироване на съдии от апелативните съдилища е неприемлива и създава значителни затруднения, което може да бъде преодоляно единствено чрез приключване на обявения през м. юни 2019 г. конкурс за съдии в Търговската колегия на ВКС, както и със своевременното обявяване и провеждане на нов конкурс за останалите освободени щатни бройки на пенсионираните съдии.